

**Planbureau
Sectorale Directie**

SD-707

(18)

Juli 1987

**EEN VERGELIJKING VAN DE UITVOER-
PRESTATIES VAN DE BELGISCHE BE-
EN VERWERKENDE INDUSTRIE
(1972-1985)**

P. Bernard - R. Roosens

Bij wijze van VOORWOORD. . .

Het Industrieel en technologisch beleid geconfronteerd met de prestaties van de Belgische Industrie

1. Deze algemene titel dekt in feite drie studies, die tijdens de komende maanden als "Planning Paper" zullen worden gepubliceerd :

- "Een vergelijking van de uitvoerprestaties van de Belgische be- en verwerkende industrie (1972-1985)";
- "De overheidstegemoetkomingen aan de particuliere bedrijven : een proeve van evaluatie";
- "Van tegemoetkomingen naar een industriebeleid".

2. "Een vergelijking van de uitvoerprestaties van de Belgische be- en verwerkende industrie (1972-1985)"

In deze eerste studie, welke hierna volgt, wordt voor de periode 1972-1985 de ontwikkeling van de uitvoer van de Belgische industrie vergeleken met die van negen andere, eveneens sterk geïndustrialiseerde landen (zeven E.E.G.-landen, de Verenigde Staten en Japan).

Eerst en vooral wordt de ontwikkeling nagegaan van het aandeel van elk van de 10 landen in de totale werelduitvoer : totaal aandeel en aandeel voor drie grote produktencategorieën ingedeeld volgens de sterkte van de groei van de wereldvraag die op hen toepasselijk is (sterk, middelmatig en zwak groeiende vraag). Die structurele analyse gaat tegelijkertijd in én op die produktencategorieën én op de zones van bestemming (EG-8, U.S.A., Japan, totaal van de 10 landen en Rest van de wereld).

Vervolgens worden in de studie de resultaten van elk land inzake specialisatie bij de uitvoer vergeleken voor 16 bedrijfstakken, die de gehele be- en verwerkende industrie vormen. Aan de hand hiervan kan men zien voor welke soort producten de verschillende landen al dan niet gespecialiseerd zijn en hoe die specialisaties tussen 1972 en 1985 geëvolueerd zijn.

Later zal die analyse nog worden aangevuld met een vergelijkende studie omtrent de structurele ontwikkeling van de invoer van de be- en verwerkende industrie van de 10 beschouwde landen en de afhankelijkheid bij de invoer voor dezelfde periode 1972-1985.

3. "De overheidstegemoetkomingen aan de particuliere bedrijven : een proeve van evaluatie"

In deze eerlang te verschijnen "Planning Paper" wordt in een eerste deel een overzicht gegeven van het zowel kwalitatieve als kwantitatieve belang van de door de overheid aan de particuliere bedrijven verleende tegemoetkomingen.

Immers, met de aanhoudende crisis is de aard van de tegemoetkomingen, zoals trouwens ook de nagestreefde doeleinden, aanmerkelijk veranderd.

Meerbepaald werd de "gedebudgetiseerde" sector alsmaar belangrijker als gevolg van het steeds groter tekort van de overheidsfinanciën.

Welk is het aandeel van de fiscale uitgaven of van de voorfinancieringen in het totaal van de overheidstegemoetkomingen ?

Hebben de sectorale tegemoetkomingen niet de voorrang gekregen op de functionele tegemoetkomingen (steun aan de investeringen of aan R-D). Rekening houdend met het feit dat laatstgenoemde steeds meer ressorteren onder de gewesten : welk is hun relatief aandeel ?

Hebben de sectoren, die veel tegemoetkomingen hebben ontvangen, zich inzake substitutie kapitaal-arbeid op een andere wijze gedragen dan de overige sectoren ?

En tenslotte hoe is de situatie in België vergeleken met die van zijn voornaamste Europese partners ?

Allemaal vragen die in deel één worden behandeld.

In deel twee wordt de aandacht dan toegespitst op de krachtlijnen van het industriebeleid en de beleidsinstrumenten die sinds het begin van de zestiger jaren worden gehanteerd. Drie periodes worden onderscheiden, met als scharnierjaren 1973 en 1982. Voor elk van die periodes wordt een relatief kwantitatieve proeve van evaluatie gemaakt op basis van bestaande studies.

Op het einde van deel twee volgt dan nog een onderzoek van de resultaten van de voornaamste instrumenten aan de hand waarvan de doeltreffendheid van de tegemoetkomingen kan worden gemeten : de macro-economische en micro-economische modellen en de enquêtes in de bedrijven.

Spelen de tegemoetkomingen een determinerende of marginale rol ?

Hebben de participatienemingen succes bij de bedrijven ?

Dienen de tegemoetkomingen automatisch of selectief te worden toegekend ?

Allemaal vragen waaraan in deel twee aandacht wordt besteed.

4. "Van tegemoetkomingen naar een industriebeleid"

Steeds in het kader van een vergelijkende studie omtrent de prestaties van de Belgische industrie en de ontwikkeling van het industrieel en technologisch beleid wordt in een derde "Planning Paper" gepoogd een oordeel te vellen over de pertinentie en de doeltreffendheid van het industrieel en technologisch beleid in België of, op zijn minst, elementen van antwoord te geven op een paar vragen waaronder de volgende :

- Als de overheid "de marktgerichte aanpassing" dient aan te moedigen, moet zij dan bij voorrang optreden :*
 - op het vlak van het macro-economisch beleid, dat inwerkt op de algemene voorwaarden van vraag en aanbod ?*
 - of op het vlak van sommige horizontale beleidsmaatregelen, zoals het krediet- en financieringsbeleid van de economische hulshoudingen, de fiscaliteit in het algemeen, de parafiscaliteit en vooral de financieringswijzen hiervan, het prijs- of concurrentiebeleid, enz... d.w.z. allemaal beleidsvoeringen die niet als dusdanig op industriële doelstellingen zijn afgestemd, maar daarom ook nog niet neutraal zijn t.a.v. de structurele aanpassingen;*

- of nog via een meer specifiek beleid ter aanmoediging van R.D., investeringen, uitvoer; kortom "via "tegenkomsten", een beleid dat in de vorige "Planning Paper" onder de loep wordt genomen.

Hoe elk van die beleidsvoeringen te beoordelen vanuit het oogpunt "marktgerichte aanpassing" ? Evolueren zij in de tijd, verschillen zij al dan niet naar gelang van de categorie erbij betrokken ondernemingen (K.M.O., grote nationale ondernemingen, multinationals) ?

- Indien men het bij een meer specifiek industriebeleid houdt, kunnen de verschillende vormen van tegenkomsten dan worden gerangschikt volgens een graad van doeltreffendheid :

- kapitaaltegenkomsten (toelagen, belastingvrijstellingen, kapitaalpremies, participaties, Staatswaarborg, ...);
- commercialiseringstegenkomsten (Creditexport, Copromex, beurzen, tentoonstellingen, overheidsbestellingen, ...);
- tewerkstellingstegenkomsten (versnelde opleiding door de R.V.A.,...);
- R-D-tegenkomsten ?

- In welke mate kan de overheid doelstellingen inzake het industriebeleid bepalen, de beleidsinstrumenten coördineren, zorgen voor de controle, de follow up, de evaluatie, enz... ? Is hierin een evolutie vast te stellen ?

- Welke aanbevelingen kan men op grond van de beschikbare analyses doen :

- aangaande de af te schaffen beleidsinstrumenten;
- om de bestaande tegenkomsten te verbeteren qua toegankelijkheid, eenvoud en gecombineerde of punctuele toepassing ?

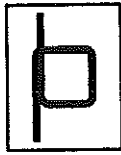
5. De achtereenvolgens in de drie "Planning Papers" behandelde onderwerpen zijn niet nieuw. Toch leek het ons leerrijk er een coherente en zo geactualiseerd mogelijke studie aan te wijden.

Een dergelijke studie komt, naar ons gevoelen, op het juiste ogenblik. Immers, zo onze concurrentiekracht inzake kosten en bijgevolg ook inzake prijzen hersteld lijkt, blijft het probleem van onze concurrentiekracht inzake producten en in het bijzonder hun technologische inhoud in zijn volle omvang bestaan.

Bovendien, wanneer er steeds talrijker stemmen opgaan om de rol van de diensten te onderstrepen in de economische ontwikkeling van ons land, dan mag ook niet worden vergeten dat de groei van die diensten ten dele afhangt van de ontwikkeling van de industrie zelf via de toegevoegde waarde die zij genereert en de diensten die met haar rechtstreeks verbonden zijn.

Tenslotte rijzen er zowel in België als in de overige OESO-landen momenteel vragen omtrent de respectieve rol van de marktkrachten en van het overheidsoptreden in "de marktgerichte aanpassing". Het betreft hier, - moet het nog worden gezegd -, een kernprobleem, als men weet dat onze industriële sectoren zich permanent moeten aanpassen aan de nieuwe configuraties van de vraag en aan de opkomst van nieuwe technologieën of van nieuwe ontwikkelingspolen.

R. MALDAGUE
Commissaris van het Plan.

Brussel, 28 juli 1987

Planbureau
Sectorale Directie
(87)PB-RR-707/5179

Een vergelijking van de uitvoerprestaties van de Belgische be- en verwerkende industrie (1972-1985) (1)

(1) In deze analyse nemen we feitelijk de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. De andere landen in de vergelijking zijn de U.S.A., Japan en 7 E.E.G.-landen : Frankrijk, de Duitse Bondsrepubliek, Ierland, Italië, Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Denemarken (gemakshalve de EG-8 genoemd).

INHOUD

Bladz.

Korte bibliografie	5
INLEIDING	7
HOOFDSTUK I - STRUCTURELE ONTWIKKELING VAN DE WERELD- UITVOER VAN DE BE- EN VERWERKENDE INDUSTRIE VAN TIEN STERK GEINDUSTRIALISEERDE LANDEN (1972, 1983 en 1985)	10
A. Vergelijkende ontwikkeling van het aandeel van de landen, per produkten- categorie, in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de 10 landen	10
1. Methode	10
2. Structuur in 1985	12
3. Structuur in 1972 en ontwikkeling tussen 1972 en 1985	14
4. Recente ontwikkeling (1983-1985) van het aandeel in de totale uitvoer en in de 3 produktencategorieën, nl. die met een sterk, een middelmatig en een zwak groeiende vraag	20
5. Ontwikkeling tussen 1972 en 1985 van het aandeel van de 3 categorieën in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de 10 landen	25
B. Vergelijking van de structurele ontwikkeling van de uitvoer, per produktencategorie en per zone van bestemming, van de be- en verwerkende industrie van de 10 landen	27
1. Uitvoerstructuur van de be- en verwerkende industrie van de 3 grote industriële en commerciële machtsblokken : Verenigde Staten, Japan en Europese Gemeenschap (8 landen)	28
2. Uitvoerstructuur van België-Luxemburg vergeleken met die van de EG-8	40
3. Vergelijking van de uitvoerstructuur van België-Luxemburg met die van 4 andere EG-8-landen : Nederland, Italië, Verenigd Koninkrijk en Ierland	43
4. Welk besluit kan er worden getrokken uit de vergelijking van de uitvoerstructuur ?	46

	Bladz.
HOOFDSTUK II – ONTWIKKELING VAN DE SPECIALISATIES BIJ DE UITVOER VAN DE TIEN LANDE (1972–1985)	50
A. Wat verstaat men onder specialisatie bij de uitvoer ?	50
B. Voornaamste algemene vaststellingen	52
1. Eerste vaststelling : de waaier van specialisaties is zeer verschillend van land tot land	52
2. Tweede vaststelling : de specialisaties van de landen verschillen dikwijls erg van elkaar	53
3. Derde vaststelling en allicht wel de belangrijkste : de richting, die de ontwikkeling tussen 1972 en 1985 uitgaat, is volledig tegengesteld in de Verenigde Staten en Japan met die in de Europese landen	55
4. Vierde vaststelling : de recente ontwikkeling tussen 1983 en 1985.	57
C. Vergelijking van de specialisatie bij de uitvoer per bedrijfstak van de industrie	58
1. Elektrisch en elektronisch materieel	58
2. Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	58
3. Automobielen, motoren	63
4. Overige transportmiddelen	63
5. Machines voor landbouw en industrie	67
6. Bouwmaterialen en niet-metaalhoudende mineralen	67
7. Chemische en farmaceutische produkten	71
8. Rubber en plastic	71
9. Ijzer en staal, non-ferrometalen	75
10. Metaalprodukten (excl. machines en transportmiddelen)	76
11. Voeding, tabak en dranken	80
12. Papier, papierwaren, drukwerk	80
13. Textielprodukten, kleding	84
14. Leder, lederwaren, schoeisel	85
15. Hout en houten meubelen	89
16. Produkten van de overige be- en verwerkende industrie en n.e.g. produkten	89

	Bladz.
D. Poging tot algemene karakterisering van de specialisatie bij de uitvoer van de 8 landen van de EG-8	94
1. België-Luxemburg	94
2. Nederland	95
3. Italië	95
4. Frankrijk	96
5. Duitse Bondsrepubliek	96
6. Verenigd Koninkrijk	97
7. Denemarken	97
8. Ierland	98
E. Besluit wat de specialisatie betreft	99
ALGEMEEN BESLUIT	101
BIJLAGEN : (1)	106
BIJLAGE I – Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in de 10 landen	106
Tabel I.1 – In 1972 (blz. A.I.1. tot 4)	
Tabel I.2 – In 1983 (blz. A.I.5 tot 8)	
Tabel I.3 – In 1985 (blz. A.I.9 tot 12)	
BIJLAGE II – De specialisatie bij de uitvoer in 1985.	
Variaties tussen 1972 en 1983 en tussen 1983 en 1985.	
Uitvoer van de produkten van de be- en verwerkende industrie onderverdeeld in 16 bedrijfstakken ; Verenigde Staten, Japan, 8 landen van de Europese Gemeenschap en EG-8. (blz. A.II.1. tot 4)	107

(1) Met dank aan alle leden van de informaticacel voor de hulp bij het gebruik van de VOLIMEXdatabank. De informaticaverwerking van de gegevens van die bank en de bouw van de grafieken werden volledig uitgevoerd door R. ROOSENS.

Korte Bibliografie

- EEG, Commissie, "Economie Européenne", nr. 25, sept. 1985 :
 - . P. Bingués en Ph. Goybet, "*La compétitivité de l'industrie européenne : un bilan*",
 - . P. Bingués en Ph. Goybet, "*Les déterminants de l'offre industrielle communautaire*".
- EEG, "Economie Européenne", nr. 26, nov. 1985 :
 - . "*Bilan économique 1985-1986*" blz. 85-163 + Statistische bijlage.
- EEG, "Economie Européenne", nr. 29, juli 1986 :
 - . "*Bilan économique annuel 1986-1987*", 180 blz.
- EEG, "Economie Européenne" :
 - . "*L'évolution des structures sectorielles des économies européennes depuis la crise du pétrole, 1973-1978. L'Europe - Les capacités d'adaptation en question*", Rapport van de groep experts inzake sectorale onderzoeken, speciaal nummer, 1979.
- OESO, "*Etudes Economiques 1985/1986 - Belgique, Luxembourg*", augustus 1980, vooral titel I, "Performances et ajustement de l'industrie belge";
- OESO, Idem voor de volgende landen :
 - 85/86 : Duitsland, Nederland, Denemarken, Verenigd Koninkrijk, Italië.
 - 86/87 : Verenigde Staten, Japan, Frankrijk.
- OESO : "*Perspectives économiques de l'O.C.D.E.*"
 - nr. 38, december 1985
 - nr. 39, mei 1986
 - nr. 40, december 1986.
- OESO, "*Les problèmes structurels dans l'examen annuel des pays*", rapportontwerp voor het "C.P.E." (rapport 86), 1 oktober 86, 42 blz. + 43 blz. tabellen en grafieken, plus Engelstalige teksten (1e Herziening) van 22 oktober 86.
- UNIDO, "*International comparative advantage in Manufacturing; Changing profiles of resources and trade*", Wenen, 1986.
- ONUDI, "*L'industrie dans les années 80. Changement structurel et interdépendance*", Tweejaarlijks nummer "Etude du développement industriel", New York, 1985.
- GATT :
 - . "*Le Commerce international en 85-86*" Genève, 1986.
 - . "*Le Commerce international en 1986 et les perspectives actuelles*", Perscommuniqué, 23 maart 1987.
- Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, Commissie "Concurrentiepositie" :
 - . Dossier van documenten ter bevoordeling van de concurrentiekracht, eind 1985 en 1986.
 - . "*Statistisch dossier ter voorbereiding van de evaluatie van de concurrentiepositie*", ref. CRB 1987/224.

- Minister van de Begroting, Plan en het Wetenschapsbeleid, "Kiezen voor morgen -Elementen van een economische strategie op middellange termijn", februari 1984.
- M.E.Z., ADSD :
 - .M. Konings, "Beoordeling van de Belgische prestaties in het kader van de internationale specialisatie" in "Kwartaal Overzicht van de Economie" nr. 3, sept. 86, blz; 49-105;
 - . "De grote tendenzen in de verwerkende nijverheid op wereldvlak en de Belgische plaats hierin" in "Kwartaal Overzicht van de Economie" nr. 4, december 1986, blz. 49-60;
 - . "De Belgische economie in 1985 -Deel Eén -Jaarlijkse synthese" 1986. "Tweede deel -Tabellen en grafieken" 1987.
 - .NBB, "Het verlies aan levenskracht van de Belgische economie in het voorbije decennium", 1980 en '81;
- VBO, "Concurrentievermogen : België is dertiende op tweeëntwintig" VBO-mededelingen nr 17, 15-30 sept. 86.
- IRES, "Service de conjonction" : "Performances relatives de l'UEBL à l'exportation : 1969-1985", januari 1987, 23 blzn.
 - . "Parts de marché et structure des exportations belges, 1960-1983", mei 1985, 23 blzn.
 - . "Performances relatives du secteur manufacturier belge : 1970-1983", oktober 1984, 38 blzn.
- CEPIL, onder de leiging van Michel Fouquin, "Industrie mondiale : La compétitivité à tout prix" Ed; Economica, Parijs, 1986. 332 blz.
- Planbureau :
 - . A. Gilot : "Les spécialisations belges face à l'évolution de la demande mondiale : le cas des fabrications métalliques", Planning Papers, juni 1983;
 - . R. Tollet, "Une synthèse des transformations des structures économiques et de l'emploi : Quelques pays industrialisés et le cas belge", juni 1986.
 - . H. Van Sebroeck : "Een structuuranalyse van onze uitvoer", oktober 1978.
- Generale Bank, "De Belgische buitenlandse handel in goederen : sterke en zwakke punten", Bulletin nr. 255 (juni 85) en 259 (november 85);
- Generale bank, "De ondergang van het avondland" Bulletin nr. 248, november 1984.
- KB, "Ontwikkeling van de Belgische industriële structuur", Weekberichten, nr. 38, 24 oktober 1986.
- KB, "De aanbodstructuur van de Belgische industriële ondernemingen", Weekberichten, nr. 39, oktober 1982.
- J. Waelbroeck, C. Culem, L. Lundberg, "Le commerce intra-industriel : étude comparative des principaux pays industrialisés -1970-1980", Nationaal R-D-programma inzake Energie, D.P.W.B., C.E.M.E., U.L.B., 1984.
- J. Waelbroeck, C. Culem, Nguyen T.M. Chau, "Réalités et perspectives du commerce extérieur belge de produits manufacturés", Nationaal R-D-programma inzake Energie, D.P.W.B., C.E.M.E., U.L.B., 1984.

INLEIDING

De jongste jaren werden er een aantal studies gewijd aan de wijze waarop België – of meer in het algemeen de BLEU – en de landen van de Europese Gemeenschap zich op het terrein van de buitenlandse handel hebben gedragen. De meeste van die studies komen tot het besluit dat, zelfs indien de resultaten van de BLEU qua groei van de uitvoer en de invoer en qua verloop van het tekort op de handelsbalans gunstig lijken, ons land toch zowel algemeen gezien als voor een aantal produkten van de be- en verwerkende industrie marktaandeelen heeft verloren, en dit soms in vrij belangrijke mate. Over het algemeen is het verlies groter dan dat van de andere sterk geïndustrialiseerde Westeuropese landen. Het pakket van onze uitvoerprodukten zou relatief "onaangepast" geworden zijn, zoals trouwens ook de bestemming van onze uitgevoerde produkten. In haar "Etude économique" van augustus 1986 over België, schrijft de O.E.S.O. dat : "... le pays a apparemment connu un processus de "spécialisation perverse"... dénotant une incapacité de s'ajuster à l'évolution de la demande mondiale et à participer au processus d'innovation." Bovendien is de ontwikkeling van de geografische gerichtheid van de Belgische uitvoer "devenue de plus en plus défavorable à la croissance des exportations".

Tenslotte zouden volgens een E.G.-studie de E.G.-landen eveneens invoeraandelen op hun eigen markt hebben verloren.

In de voorliggende studie hebben wij een vergelijkende diagnose willen opmaken van de uitvoerprestaties van de Belgische be- en verwerkende industrie tussen 1972 en 1985. We hebben daarvoor de BLEU-resultaten vergeleken met die van de overige 7 sterk geïndustrialiseerde E.G.-landen en die van de 2 grootste economische mogendheden : de Verenigde Staten en Japan. Wij zijn de mening toegedaan dat de resultaten van de buitenlandse handel waarschijnlijk de beste waardemeter zijn van de ontwikkeling van de aangepastheid of onaangepastheid van de structuur, qua produkten, van de Belgische industrie. Ons uiteindelijke doel was dan ook een zekere klaarheid te brengen in de vergelijkende aanpassingsnelheid van onze industrie.

Gezien de talrijke studies die er in verband met de buitenlandse handel reeds bestaan, kon de vraag worden gesteld of ons onderzoekwerk er nog toe in staat is hier nieuwe belangrijke elementen aan toe te voegen.

Wij hebben kunnen werken met de gegevens van de "Banque du Commerce extérieur" van de E.G. (Volimex ; DG II), die het voordeel bood voor een stel ontwikkelde landen te beschikken over geharmoniseerde en verenigbare reeksen, volgens de NACE-CLIO-classificatie, voor de be- en verwerkende industrie. Wij hebben dan ook een vrij verfijnde analyse kunnen maken van de ontwikkeling van de vergelijkende exportprestaties van een tiental industrielanden over een voldoende lange periode. Het minste resultaat hiervan was dat de resultaten van andere studies erdoor konden worden bevestigd of ontkend.

Het belang van deze studie is niet alleen wetenschappelijk. Het is ook gelegen op het terrein van het economisch beleid. Uit het door ons bijeengebrachte materiaal moeten nuttige lessen kunnen worden getrokken voor het heroriënteren van het door de BLEU uitgevoerde produktenpakket alsmede voor het strenger surveilleren van de concurrentiekracht van onze industrie qua produktiekosten, met de gevolgen vandien inzake een min of meer deflatoir beleid. Tenslotte, en zeker niet het minst belangrijke, kan uit de studie mede worden nagegaan welke de gevolgen zijn geweest van het vroeger gevoerd "industriële" beleid, in het bijzonder het beleid voor steun aan de ondernemingen. En kan zij zodoende een bijdrage leveren om dit beleid te herdenken.

*
**

Onze analyse is hoofdzakelijk structureel : hoe hebben de uitvoerstructuur van de be- en verwerkende industrie en de specialisaties bij de uitvoer van de BLEU zich ontwikkeld tussen 1972 en 1985, vergeleken met die van 9 andere ontwikkelde landen ?

De gebruikte methode is dezelfde als die van de studie "La compétitivité de l'industrie européenne : un bilan", gepubliceerd in het nr. 25 van het tijdschrift van de E.G.-Commissie "Economie européenne" (september 1985). Alleen hebben wij onze studie uitgebreid tot 10 landen - en niet enkel meer de E.G. - en 2 andere grote mogendheden - en gaat de onderzochte periode nu tot 1985.

Hoofdstuk I is gewijd aan de eigenlijke structurele analyse en in de eerste plaats aan de ontwikkeling van het aandeel van elk land in de totale werelduitvoer van de 10 onderzochte landen.

Werden berekend : het globaal aandeel en het aandeel voor 3 grote produkten-categorieën, gerangschikt volgens de sterkte van de groei van de "wereld"-vraag waarbij zij thuishoren (sterke vraag, middelmatige vraag en zwakke vraag). Deze zeer ruwe onderverdeling in 3 categorieën is uiteraard betwistbaar en kan ook niet meer dan een benaderende appreciatie geven. Desondanks zijn de tendenties en de verschillen dermate groot dat enkele grote conclusies eruit kunnen worden getrokken. En dit des te meer daar uit de analyse van de specialisaties, uitgevoerd via een desagregatie van de be- en verwerkende industrie in 16 bedrijfstakken, conclusies naar voren treden die op enkele nuances na in dezelfde richting gaan.

Deel 2 van hoofdstuk I bestaat uit een structurele analyse van de uitvoer die tegelijk de produktencategorieën en de grote zones van bestemming (EG-8, USA, Japan, totaal van de 10 landen en rest van de wereld) bestrijkt.

In hoofdstuk II geven en bespreken wij de resultaten inzake specialisatie bij de uitvoer van elk land voor 16 bedrijfstakken die het geheel vormen van de be- en verwerkende industrie. Men zal kunnen vergelijken voor welk soort produkt de verschillende landen gespecialiseerd of ondergespecialiseerd zijn en kunnen zien hoe die specialisaties zich hebben ontwikkeld tussen 1972 en 1985.

Voor beide hoofdstukken gebeurden de berekeningen uitsluitend op basis van waarden, uitgedrukt in lopende US-dollars. Het is een zwak punt te meer, maar een methode die ook in andere studies over de buitenlandse handel wordt gehanteerd. Er dient echter mee rekening te worden gehouden en de verkregen resultaten moeten wel met een zekere omzichtigheid worden bekeken.

Tenslotte werden de berekeningen uitgevoerd voor 3 jaren : 1972, 1983 en 1985.

Het jaar 1972 werd gekozen omdat het het laatste jaar is dat niet door de gevolgen van de eerste oliecrisis werd beïnvloed. De geanalyseerde periode eindigt in 1985, omdat de gegevens voor 1986 nog niet beschikbaar waren in de databank volgens NACE-CLIO. Wij hopen evenwel kortelings over die cijfers te kunnen beschikken.

Waarom werd ook nog het jaar 1983 genomen ?

Het leek ons belangrijk na te gaan welke de recente ontwikkelingen waren (1983-1985) en te zien of hierin geen ombuigingen (versnelling, afremming of inhaling) voorkwamen ten opzichte van de langere termijntendenties.

Het jaar 1983 werd gekozen om 2 redenen. Na de twee oliecrises, en vooral na de tweede - gedurende welke de industrielanden erg verschillend hebben gereageerd en hun inspanning hebben toegespitst op een anti-inflatiebeleid - is 1983 het eerste jaar geweest waarvoor kon worden aangenomen dat er een zekere terugkeer naar het normale merkbaar was. Tweede reden : het is in 1981, en vooral in 1982, dat de grote bocht inzake het macro-economisch beleid in België werd genomen. Door de keuze van 1983 kon een minimum aan afstand worden genomen, meer bepaald om een oordeel te vellen over de eventuele gevolgen van dit beleid op de industriële structuren van het land. Uiteraard zal het belangrijk zijn over de cijfers van 1986 te beschikken om de diagnose te kunnen bevestigen en te verduidelijken.

**

Deze eerste fase van de studie behelst eveneens een vergelijkende analyse van de structurele ontwikkeling van de invoer van de be- en verwerkende industrie van de 10 landen en van de afhankelijkheid bij de invoer voor de periode 1972-1985. Die analyse zal een tweede nota vormen die eerlang zal worden gepubliceerd.

**

HOOFDSTUK I

Structurele ontwikkeling van de werelduitvoer van de be- en verwerkende industrie van tien sterk geïndustrialiseerde landen (1972, 1983 en 1985)

A. Vergelijkende ontwikkeling van het aandeel van de landen, per produktencategorie, in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de 10 landen

1. Methode

Zoals in de studies, die in het tijdschrift "Economie Européenne" van de EG (nr. 25, september 1985) zijn verschenen, zijn we begonnen met het onderzoek van de gegevens van de databank Buitenlandse Handel van de Commissie van de Europese Gemeenschap (VOLIMEX).

De bedoeling is het onderzoek van de structurele ontwikkeling van de Belgische uitvoer en invoer van de be- en verwerkende industrie. Daartoe groeperen we de bedrijfstakken van de databank in drie categorieën naargelang van de groei van de vraag die hun produkten van 1972 tot 1982 ondergingen. De toegepaste methode is dezelfde als die in de EG-studie.

We onderscheiden :

- De groep van de bedrijfstakken met een sterke vraag (groeipercentage van de "wereldvraag" (1) met 6,7 % per jaar in volume), bestaande uit :

- . elektrisch en elektronisch materiaal (+ 7,7 % per jaar);
- . informatica, bureautica en precisie-instrumenten (+ 7 %);
- . chemische en farmaceutische produkten (+ 6,4 %)

Het betreft bijgevolg bedrijfstakken met een hoge inhoud aan nieuwe technologie.

(1) In feite betreft het de binnenlandse vraag van de EG (7 landen), USA en Japan, d.w.z. 9 sterk geïndustrialiseerde landen die meer dan 80 % vertegenwoordigen van de industriële productie van de OESO-landen.

Het betreft bijgevolg bedrijfstakken met een hoge inhoud aan nieuwe technologie.

- De groep van de bedrijfstakken met een middelmatige vraag (groeipercentage van de vraag met 2,5 % per jaar in volume), bestaande uit :

- . rubber en plastic (+ 3,5 %);
- . transportmiddelen (+ 2,9 %);
- . papier, papierwaren, drukwerk (+ 2,6 %);
- . voeding, tabak en dranken (+ 2,2 %);
- . machines voor de industrie (+ 2 %)

- De groep van de bedrijfstakken met een zwakke vraag (groeipercentage van de vraag met 1,1 % per jaar in volume), bestaande uit :

- . diverse produkten (+ 1,5 %);
- . textielprodukten, leder, kleding (+ 1,2 %);
- . ijzer- en staal, metaalhoudende mineralen (+ 1,3 %);
- . metaalprodukten (+ 1,2 %);
- . bouwmaterialen, niet metaalhoudende mineralen (+ 1 %)

Het betreft bijgevolg in het algemeen de zogenaamde "klassieke" industrieën, die meestal arbeidsintensief zijn (1).

- (1) Men stelt vast dat de be- en verwerkende industrie zodoende onderverdeeld is in 13 bedrijfstakken. In feite geeft de databank een onderverdeling in 17 bedrijfstakken (of groepen van produkten die met de R44-classificatie in NACE-CLIO overeenstemmen). Om onze resultaten met die van de EG-studie te kunnen vergelijken, hebben we echter de voorkeur gegeven aan de onderverdeling in 13 bedrijfstakken (tenminste in hoofdstuk I). Hiervoor zijn wij dan overgegaan tot volgende groeperingen :

Bedrijfstakken VOLIMEX	Benaming	NACE-CLIO : R44
13 + 14	Automobielen en motoren + overige transportmiddelen	27 + 29
17 + 18	Textiel, kleding + leder, lederwaren, schoeisel	41 + 43
19 + 22 + 23	Hout en houten meubelen + produkten van de overige be- en verwerkende industrie + n.e.g.- produkten	45 + 51

1985 is het laatste jaar waarvoor de NACE-CLIO-gegevens beschikbaar waren.

- Groeipercentage van de totale vraag van de be- en verwerkende industrie : + 3,1 % per jaar, in volume, van 1972 tot 1982.

De 10 landen in de vergelijking zijn sterk geïndustrialiseerde landen, waarvan kan worden aangenomen dat zij de grootste concurrenten van ons land op de wereldmarkt zijn. Het betreft de Verenigde Staten, Japan en de 8 landen van de E.G. (die we verder de EG-8 zullen noemen) nl. : België (1), Denemarken, Frankrijk, de Duitse Bondsrepubliek, Ierland, Italië, Nederland en het Verenigd Koninkrijk.

2. Structuur in 1985

Tabel 1 geeft een synthese van de resultaten verkregen voor het jaar 1985 voor acht EG-landen, voor de EG-8 en voor de Verenigde Staten en Japan.

In elk van de drie groepen en voor de totale be- en verwerkende industrie hebben we het aandeel berekend van de uitvoer van elk land in het totaal voor de tien landen (aandeel berekend op basis van de uitvoer in waarde, in USD).

De vergelijking van dit aandeel tussen de landen onderling en t.o.v. het aandeel in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie levert reeds heel wat lering op.

(1) Voor de E.G. gaat het feitelijk om 9 landen, daar België en het Groothertogdom Luxemburg als één geheel worden beschouwd. De nieuwe lidstaten uit het Middellandse Zee-gebied (Griekenland, Spanje en Portugal) zijn in onze vergelijkende studie niet begrepen

Tabel 1 - Jaar 1985 (% op basis van de waarden in USD)

Structuur van de werelduitvoer van de be- en verwerkende industrie van 10 sterk geïndustrialiseerde landen

Aandeel van de landen in de uitvoer van produkten met een sterk (SV), middelmatig (MV) of zwak (ZV) groeiende "wereldvraag" in de totale uitvoer van de 10 industrielanden voor elk van de drie categorieën en aandeel in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de tien (1)

	Produkten met STERK groeiende vraag	Produkten met MIDDEL- MATIG groeiende vraag	Produkten met ZWAK groeiende vraag	Aandeel van de landen in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie
1. Belg-Lux.	3.8 %	4.3 %	10.1 %	5.5 %
2. Denemarken	1.2 %	2.0 %	1.5 %	1.6 %
3. Frankrijk	8.8 %	9.4 %	10.8 %	9.5 %
4. Duitse Bondsrepubliek	18.3 %	21.6 %	19.5 %	20.0 %
5. Ierland	1.6 %	0.8 %	0.9 %	1.1 %
6. Italië	5.5 %	6.5 %	15.6 %	8.3 %
7. Nederland	6.7 %	5.0 %	4.4 %	5.4 %
8. Verenigd Koninkrijk	9.4 %	8.0 %	9.3 %	8.8 %
TOTAAL EG-8	55.2 %	57.6 %	72.2 %	60.2 %
9. U.S.A.	21.9 %	22.0 %	12.4 %	19.7 %
10. Japan	22.9 %	20.4 %	15.4 %	20.1 %
TOTAAL VAN DE 10 LANDEN	100%	100 %	100 %	100 %
Aandeel van de totale uitvoer van elke categorie in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de 10 landen	34 %	42.6 %	23.4 %	100 %

BRON : Volimex, DG II, EG : Berekeningen : Planbureau, S.D.

(1) In sommige tabellen kan het vermelde totaal enigzins verschillen van de som van de rubrieken omwille van afrondingen op het aantal gebruikte decimalen.

Die tabel leert ons dat de Verenigde Staten en Japan hun grootste aandeel (respectievelijk 22 en 23 %) noteren in de uitvoer van produkten met een sterke vraag en hun kleinste aandeel (12 en 15 %) in de uitvoer van produkten met een zwakke vraag. Voor de produkten met een sterke vraag en voor die met een middelmatige vraag ligt het aandeel van de Verenigde Staten en van Japan hoger dan hun respectievelijk aandeel voor de totale produkten.

In Europa benadert Nederland die structuur het dichtst (6,7 % : sterke vraag; 4,4 % : zwakke vraag).

De EG-8 realiseert 60 % van de uitvoer aan industriële produkten van die 10 sterk geïndustrialiseerde landen samen (inclusief de intracommunautaire uitvoer).

Zij neemt evenwel slechts 55 % van de uitvoer van produkten met een sterke vraag voor haar rekening, tegen 72 % voor de uitvoer van produkten met een zwakke vraag. Het relatieve belang is dus het omgekeerde van wat voor Japan en de Verenigde Staten wordt genoteerd.

België-Luxemburg en Italië vertonen veruit de minst gunstige structuur. De BLEU realiseert 3,8 % van de uitvoer van produkten met een sterke vraag en 10 % van die van weinig gevraagde produkten. Haar aandeel voor de totale be- en verwerkende industrie bedraagt 5,5 % of ongeveer hetzelfde aandeel als Nederland, dat evenwel een totaal andere structuur heeft.

De diagnose omtrent de onaangepaste structuur van de uitvoer – en van de productie – van de E.G. en de BLEU in de EG-studie geldt dus ook nog altijd in 1985 (1). Waarschijnlijk zijn de problemen van de Belgische nijverheid dan ook minder te wijten aan een ontoereikende wereldvraag dan aan het onvermogen van de industrie om voldoende snel te evolueren naar produkten waarvoor de vraagtoename het meest dynamisch is.

Aan de hand van een gedetailleerde analyse van de ontwikkeling tussen 1972 en 1985 in de uitvoerstructuur van de tien landen van de vergelijking zullen we nu hieronder nagaan of die zeer voorlopige conclusie door de genoteerde ontwikkelingen al dan niet bevestigd wordt.

Een laatste opmerking : Duitsland draagt voor 20 % bij tot de uitvoer van industriële produkten van de 10 landen, een zelfde percentage als dit van de Verenigde Staten en Japan.

3. Structuur in 1972 en ontwikkeling tussen 1972 en 1985

Tabel 2 – van dezelfde vorm als tabel 1 – met de respectievelijke bijdrage van de 10 landen in elk van de drie categorieën en voor de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie werd opgemaakt voor 1972 op basis van de gegevens van de Volimex-bank.

Welk was het aandeel van de 10 landen in 1972 en hoe evolueerde het tussen 1972 en 1985 ? (zie tabel 1 en 2 en grafiek 1 en 2).

(1) Men zou de analyse kunnen verwijten dat zij op een te geaggregeerde grondslag werd opgemaakt. Verschillende veel gedesaggregeerdere studies geven echter conclusies die dezelfde richting uitgaan (zie o.a. de ONUDI-studies (1986) en de studies van de A.D.S.D. van het Ministerie van Economische Zaken (1986), alsook de studie van A. GILOT over de uitvoer van de metaalverwerkende industrie).

a) *Voor de totale uitvoer*

Het aandeel van de EG-8 in de totale uitvoer bedroeg 67 % en dit van de Verenigde Staten en Japan respectievelijk 19 en 13,6 %.

Tussen 1972 en 1985 is het aandeel van de Verenigde Staten lichtjes toegenomen (+ 2,5 %), dit van Japan fors gestegen (met bijna de helft) terwijl het aandeel van de EG-8 daalde met 7 procentpunten (of -10 %).

Wat de EG-8 betreft, zijn er twee landen waarvan het aandeel is gestegen : Italië (+ 4,4 %) en Ierland (+ 77 %), hoewel het aandeel van dit laatste land zeer klein was en nog altijd is (1,1 % in 1985). De zes overige landen hebben dus marktaandelen verloren. En het is België-Luxemburg dat de grootste achteruitgang noteerde : - 24 %, gevolgd door het Verenigd Koninkrijk (- 22 %) en Nederland (- 17 %). Het aandeel van Frankrijk daalde met 10 % en Duitsland noteerde het kleinste verlies (- 6 %).

b) *Ontwikkeling in de drie categorieën*

Het marktaandeel van de EG-8 is in de 3 categorieën en vooral in SV (- 14 %) gedaald. De structuur ervan in SV, MV en ZV is bijgevolg niet "beter" dan in 1972, temeer daar de uitvoer ervan in ZV nauwelijks is verminderd.

Van die - twee keer negatieve - ontwikkeling profiteerden de Verenigde Staten en vooral Japan.

Japan : SV : + 51 % ; MV : + 78 % ; ZV : + 1,0 %

Verenigde Staten : SV : + 7,5 % ; MV : - 6 % ; ZV : + 6 %.

Het snel toenemend belang van de produkten met SV vormt dus een hoofdtrend. Maar ook stellen we vast dat het mogelijk is de uitvoer van MV (Japan) fors op te voeren en zelfs de uitvoer van ZV nog te doen stijgen (Verenigde Staten ; het is evenwel zo dat het aandeel van die categorie in hun uitvoer in 1972 zeer klein was).

Japan en de Verenigde Staten kenden bijgevolg een reële verbetering in de zin van een evenwichtiger verdeling tussen SV, MV en ZV, en dit in tegenstelling tot wat voor de EG-8 wordt vastgesteld.

c) *Ontwikkeling in de EG-8*

Vier landen noteren een achteruitgang in de drie categorieën : België-Luxemburg, Nederland, Verenigd-Koninkrijk en Frankrijk.

Tabel 2 : Jaar 1972 (% op basis van de waarden in USD)

Structuur van de werelduitvoer van de be- en verwerkende industrie van 10 sterk geïndustrialiseerde landen

Aandeel van de landen in de uitvoer van produkten met een sterk (SV), middelmatig (MV) of zwak (ZV) groeiende "wereldvraag" in de totale uitvoer van de 10 industrielanden, voor elk van de drie categorieën en aandeel in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de tien (1).

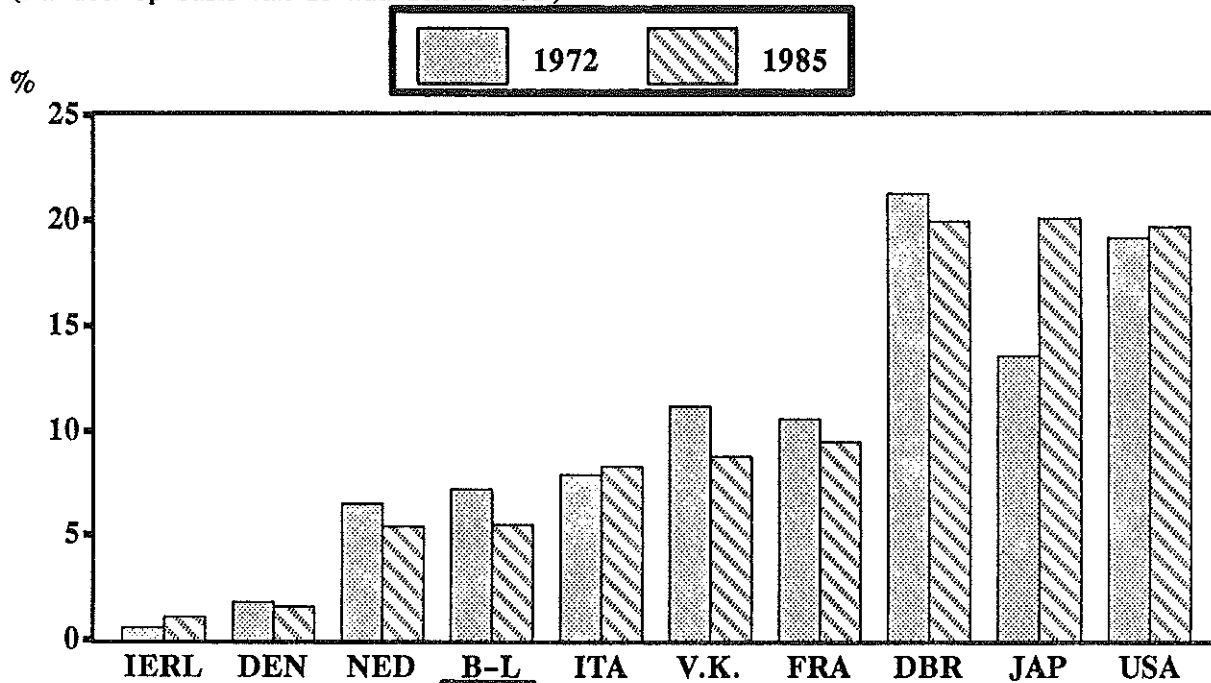
Uitvoer van :	Produkten met STERK groeiende vraag	Produkten met MIDDEL-MATIG groeiende vraag	Produkten met ZWAK groeiende vraag	Aandeel van de landen in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie
1. Belg-Lux	5.1 %	5.0 %	12.5 %	7.2 %
2. Denemarken	1.3 %	2.5 %	1.3 %	1.8 %
3. Frankrijk	9.3 %	10.8 %	11.6 %	10.6 %
4. Duitse Bondsrepubliek	23.3 %	22.0 %	18.3 %	21.3 %
5. Ierland	0.3 %	0.7 %	0.8 %	0.6 %
6. Italië	6.4 %	6.8 %	11.1 %	7.9 %
7. Nederland	8.3 %	6.0 %	5.6 %	6.5 %
8. Verenigd Koninkrijk	10.4 %	11.2 %	11.9 %	11.2 %
Totaal EG-8	64.4 %	65.1 %	73.1 %	67.2 %
9. U.S.A.	20.4 %	23.5 %	11.7 %	19.2 %
10. Japan	15.2 %	11.4 %	15.2 %	13.6 %
Totaal van de 10 landen	100 %	100 %	100 %	100 %
Aandeel van de totale uitvoer van elke categorie in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de 10 landen	26.6 %	44.4 %	29.0 %	100 %

BRON : Volimex, DG II, EG : Berekeningen : Planbureau, S.D.

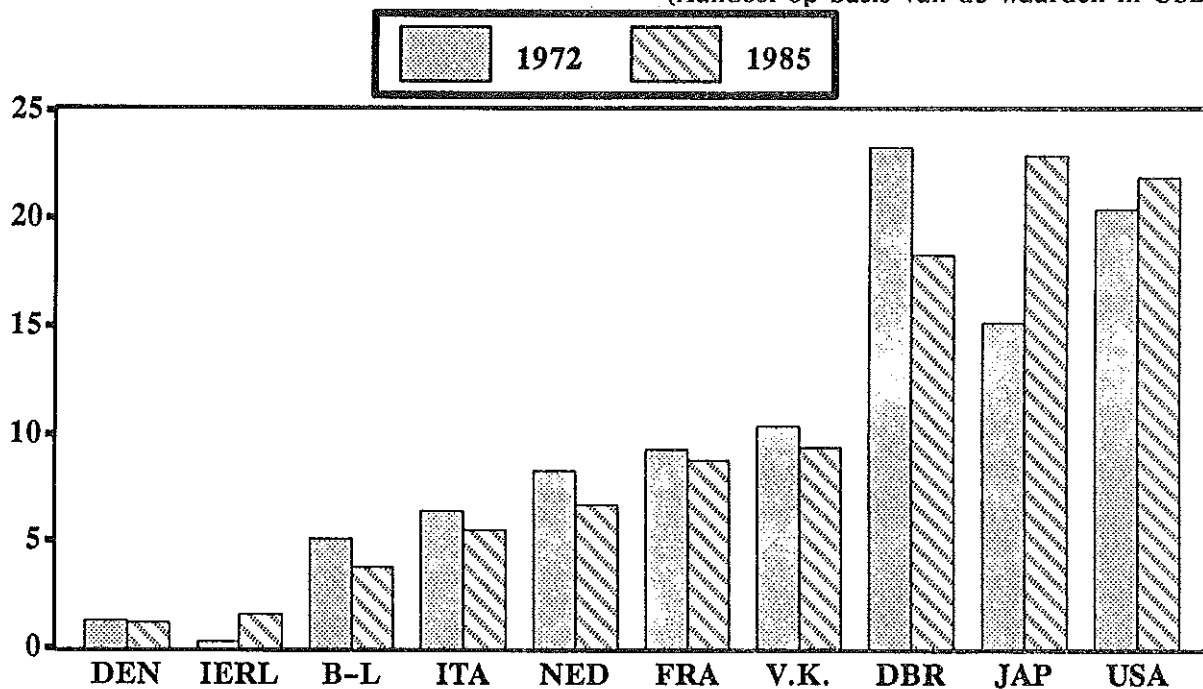
(1) In sommige tabellen kan het vermelde totaal enigszins verschillen van de som van de rubrieken omwille van afrondingen op het aantal gebruikte decimalen.

Grafiek 1

AANDEEL VAN DE LANDEEN IN DE TOTALE UITVOER VAN DE BE- EN VERWERKENDE NIJVERHEID VAN 10 STERK GEINDUSTRIALISEERDE LANDEEN (=100 %) 1972 en 1985
(Aandeel op basis van de waarden in USD)

AANDEEL VAN DE LANDEEN IN DE TOTALE UITVOER VAN PRODUKTEN UIT DE CATEGORIE "STERKE VRAAG" (totaal 10 landen = 100 %) 1972 en 1985
(Aandeel op basis van de waarden in USD)

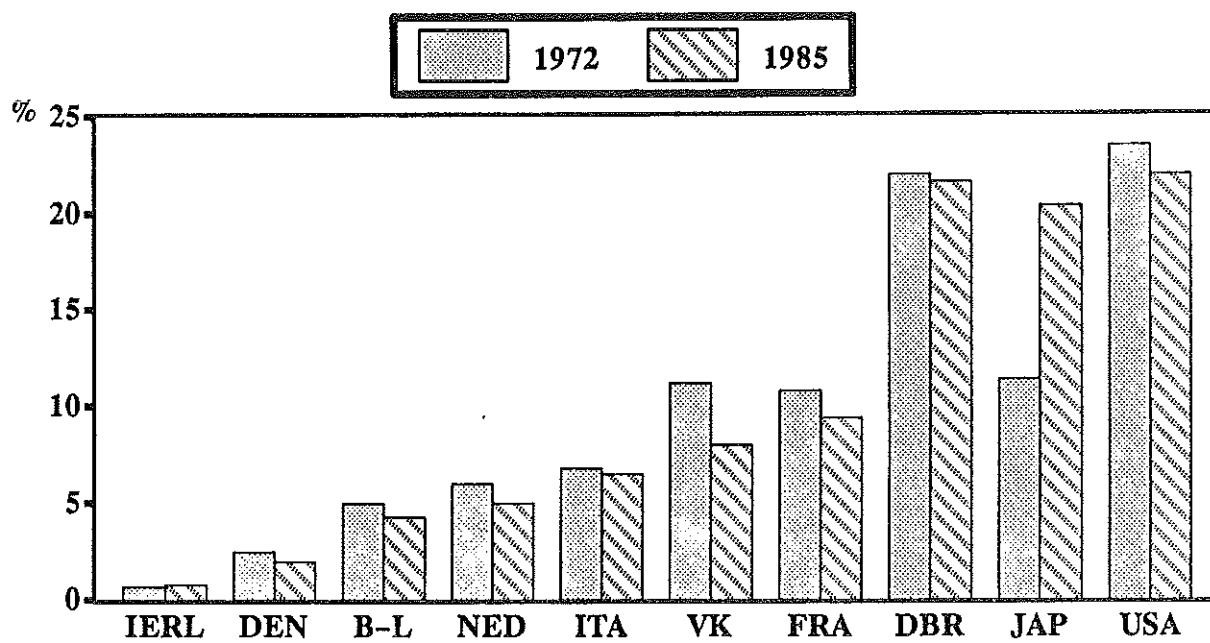

Bron : Planbureau, Sectorale Directie, Tabel 1 en 2 van de nota : "Een vergelijking van de uitvoerprestaties van de Belgische be- en verwerkende industrie" ; berekeningen op basis van de Volimexgegevens, DG II, EG.

Grafiek 2

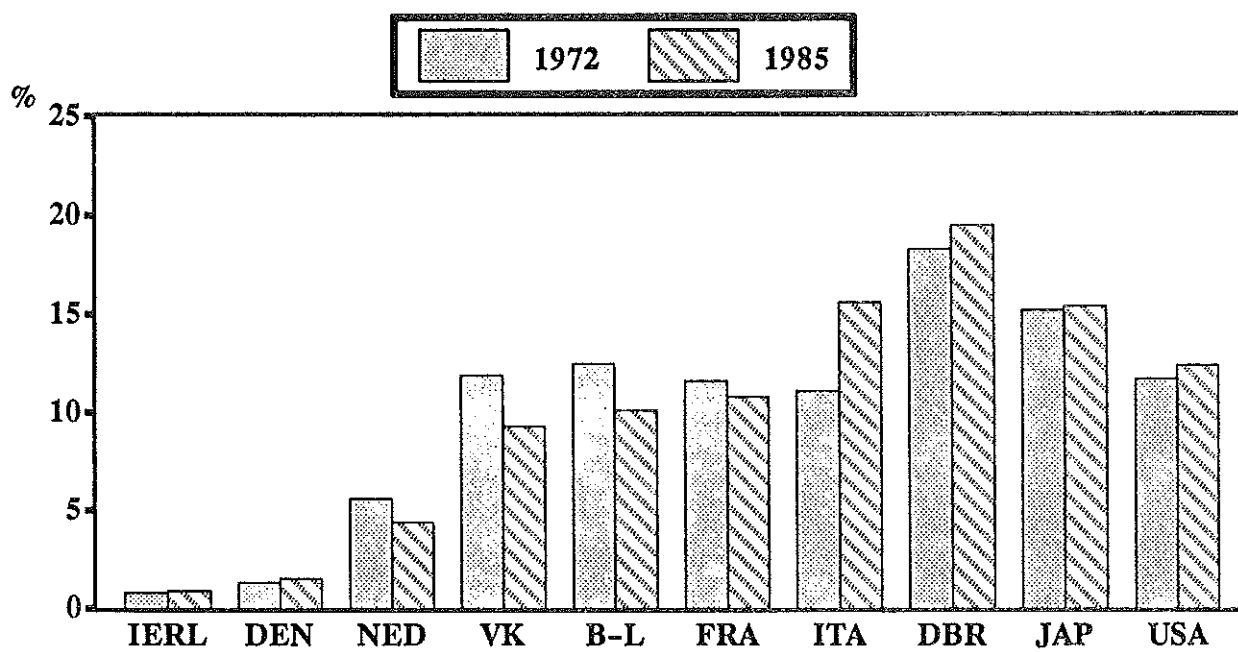
AANDEEL VAN DE LANDEN IN DE TOTALE UITVOER VAN PRODUKTEN UIT DE CATEGORIE "MIDDELMATIGE VRAAG" (totaal 10 landen = 100 %) 1972 en 1985

(Aandeel op basis van de waarden in USD)

AANDEEL VAN DE LANDEN IN DE TOTALE UITVOER VAN PRODUKTEN UIT DE CATEGORIE "ZWAKKE VRAAG" (totaal 10 landen = 100 %) 1972 en 1985

(Aandeel op basis van de waarden in USD)

Bron : Planbureau, Sectorale Directie, Tabel 1 en 2 van de nota : "Een vergelijking van de uitvoerprestaties van de Belgische be- en verwerkende industrie" ; berekeningen op basis van de Volimexgegevens, DG II, EG.

De BLEU lijdt vooral verlies in SV (- 25 %). Ook in ZV gaat zij achteruit (- 19 %), wat a priori niet ongunstig is, gezien het "te" groot aandeel van hun uitvoer in ZV (de helft van haar totale uitvoer in 1972). In MV bedraagt het verlies 14 %.

Nederland verliest circa 20 % van zijn aandeel in de 3 categorieën. Maar het had reeds in 1972 een veel "evenwichtiger" structuur (zelfs gunstiger dan die van Japan). Deze achteruitgang heeft niet belet dat Nederland in 1985 een zeer gunstige structuur behoudt.

Het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk leden vooral verlies in MV. In 1972 hadden die beide landen nochtans een gunstiger SV- en ZV-structuur (dichter bij hun aandeel voor het totaal).

Van de 10 onderzochte landen noteert België-Luxemburg de grootste daling in SV.

Ook de DBR gaat 22 % achteruit in SV en 7 % vooruit in ZV. Ook voor dit land evenwel was in 1972 de structuur reeds veel beter georiënteerd (1/4 van de uitvoer in ZV tegen de helft voor België-Luxemburg).

Hierna volgen de landen die een bijzonder geval vormen.

Onder de grote landen van de EG-8 is Italië het enige dat zijn totaal aandeel heeft opgevoerd. Het gaat evenwel achteruit in SV (- 14 %) en met 40 % vooruit in ZV, terwijl het aandeel van de ZV reeds in 1972 zeer hoog lag. Italië is beslist een probleemgeval gezien zijn "tegendraadse" prestaties. Later zullen wij dit geval nog nader onderzoeken.

Toch lijken die laatste twee voorbeelden en ook dit van de Verenigde Staten erop te wijzen dat bepaalde landen hun marktaandeel in de categorie ZV nog kunnen opvoeren, maar dit dan zeer waarschijnlijk voor een beperkt aantal soorten van produkten waarin die landen sterk gespecialiseerd zijn (bv. textielprodukten in het geval van Italië) en wellicht ook ten koste van de winstmarges en/of de vergoeding van de produktiefactoren. Hoe dan ook, die trends gaan ten dele in tegen de algemene en meer fundamentele trends zoals we verder zullen zien.

Ook Denemarken zag zijn aandeel in de ZV stijgen (niet meer dan 1/5 van het totaal in 1972) en verliest aandelen in SV en MV. In 1972 ressorteerde 60 % van zijn uitvoer onder de MV-categorie, wat een uitzonderlijk hoog percentage was. Dit betekent niettemin dat dit land voor bepaalde produkten met M.V. comparatieve voordelen moet hebben.

Ierland haalt een uitzonderlijke score : + 360 % in SV, + 20 % voor de MV en + 15 % voor de ZV. Weliswaar was dit land in 1972 nog maar weinig geïndustrialiseerd, toch mag die vooruitgang niet worden onderschat. Immers in 1985 benaderde het totale aandeel van Ierland dit van Denemarken (1,1 % tegen 1,6 %), terwijl het in 1972 niet meer dan een derde bedroeg.

d) *Besluit*

In 1972 noteerde België-Luxemburg relatief gezien een zeer groot marktaandeel, maar vertoonde de meest ongunstige structuur. Gezien het verlies van 25 % marktaandeel in SV kan het in 1985 zijn (vergelijkende) structuur in de categorieën van uitgevoerde produkten niet verbeteren en is, samen met Italië, nog steeds uitgerust met de "slechtste" structuur qua dynamisme die de uitvoer van de be- en verwerkende industrie kan worden ingeblazen via een aangepaster samenstelling van het produktenpakket. Daar bovenop noteert België-Luxemburg ook nog de grootste daling (- 24 %) van het totale marktaandeel.

4. Recente ontwikkeling (1983-1985) van het aandeel in de totale uitvoer en in de drie produktencategorieën

Tabel 3, voor het jaar 1983, is van dezelfde aard als tabel 1 en 2. Het was immers zeer belangrijk na te gaan of de meest recente ontwikkeling (van 1983 tot 1985) trendombuigingen, vertragingen of versnellingen t.o.v. de ontwikkelingen tussen 1972 en 1983 inhield.

Tabel 4 is nog duidelijker. Men vindt er niet meer het marktaandeel van de 10 landen in terug, maar wel in elk van de 4 kolommen de variaties in percenten van die aandelen tussen 1983 en 1985.

Wat stellen wij nu vast ?

a) Voor de drie grote commerciële machtsblokken

De daling van het totale aandeel van de EG-8 versnelde, vermits het in twee jaar, met 2,3 % achteruit ging tegenover met 8,3 % gedurende de voorgaande 11 jaar. De daling is vooral belangrijk in MV.

Nieuw t.o.v. de trends tussen 1972 en 1983 is het feit dat de Verenigde Staten in hun ontwikkeling een ommezwaai hebben meegemaakt. Hun totaal aandeel kent ook een zij het zeer geringe daling (- 0,3 %), maar hun aandeel in SV gaat merkelijker achteruit (- 4 %). Zij verhogen hun aandeel in ZV (+ 6 %) ; dit aandeel was evenwel tussen 1972 en 1983 stabiel gebleven.

De grote winnaar is bijgevolg Japan met een stijging van zijn totaal aandeel met 8 % in 2 jaar. Dit resultaat is des te merkwaardiger, daar de ontwikkeling in de categorieën in de goede richting gebeurde : + 9 % in SV, + 12 % in MV en - 4 % in ZV. Japan is er dus ook in geslaagd zijn aandeel in MV (een categorie die o.m. de automobielnijverheid en de machines voor de industrie omvat) in een zeer belangrijke mate verder te doen stijgen.

b) Voor de 8 landen van de E.G.

Zes landen op acht noteren een achteruitgang wat het totale aandeel betreft. Het Verenigd Koninkrijk handhaaft zijn aandeel en alleen Ierland voert het op. De grootste achteruitgang vindt men in Denemarken (- 5,9 %), België-Luxemburg (- 5,3 %), Nederland (- 5,2 %) en Frankrijk (- 4,4 %).

In SV noteert België-Luxemburg de grootste daling van de 8 landen (- 6,9 %). Het verliest ook 3 % in MV en in ZV. Het aandeel van die laatste categorie blijft evenwel veel te groot (bijna het dubbele van het gemiddeld aandeel).

Tabel 3 - Jaar 1983 (% op basis van de waarden in USD)

**STRUCTUUR VAN DE WERELDUITVOER VAN DE BE- EN VERWERKENDE
INDUSTRIE VAN 10 STERK GEINDUSTRIALISEERDE LANDEN**

Aandeel van de landen in de uitvoer van produkten met een sterk (SV), middelmatig (MV) of zwak (ZV) groeiende "wereldvraag" in de totale uitvoer van de 10 industrielanden, voor elk van de drie categorieën en aandeel in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de tien (1).

Uitvoer van :	Produkten met STERK groeiende vraag	Produkten met MIDDELMATIG groeiende VRAAG	Produkten met ZWAK groeiende vraag	Aandeel van de landen in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie
1. Belg-Lux	4.1 %	4.5 %	10.5 %	5.8 %
2. Denemarken	1.1 %	2.2 %	1.6 %	1.7 %
3. Frankrijk	9.0 %	10.2 %	10.7 %	10.0 %
4. Duitse Bondsrepubliek	18.8 %	21.8 %	19.4 %	10.2 %
5. Ierland	1.4 %	0.8 %	0.9 %	1.0 %
6. Italië	5.7 %	6.6 %	15.2 %	8.4 %
7. Nederland	7.0 %	5.4 %	4.5 %	5.7 %
8. Verenigd Koninkrijk	9.0 %	8.2 %	9.5 %	8.8 %
Totaal EG-8	56.1 %	59.7 %	72.3 %	61.6 %
9. U.S.A.	22.8 %	22.1 %	11.7 %	19.8 %
10. Japan	21.1 %	18.2 %	16.0 %	18.6 %
Totaal van de 10 landen	100 %	100 %	100 %	100 %
Aandeel van de totale uitvoer van elke categorie in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de 10 landen	32.3 %	43.1 %	24.6 %	100 %

BRON : Volimex, DG II, EG : berekeningen : Planbureau, S.D.

(1) In sommige tabellen kan het vermelde totaal enigszins verschillen van de som van de rubrieken omwille van afrondingen op het aantal gebruikte decimalen.

Tabel 4 - Ontwikkeling van het aandeel tussen 1983 en 1985

VARIATIE IN PERCENTEN VAN HET AANDEEL VAN DE LANDEEN IN ELK VAN DE DRIE CATEGORIEEN EN VOOR DE TOTALE UITVOER VAN DE BE- EN VERWERKENDE INDUSTRIE (1985 t.o.v. 1983)

Uitvoer van :	Produkten met STERK groeiende vraag 85/83	Produkten met MIDDELMATIG groeiende vraag 85/83	Produkten met ZWAK groeiende vraag 85/83	Aandeel van de landen in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie 85/83
1. Belg-Luxemburg	- 6.9 %	- 3.3 %	- 3.2 %	- 5.3 %
2. Denemarken	+ 0.9 %	- 8.8 %	- 2.5 %	- 5.9 %
3. Frankrijk	- 2.4 %	- 8.2 %	+ 0.8 %	- 4.4 %
4. Duitse Bondsrepubliek	- 2.7 %	- 0.6 %	+ 0.5 %	- 1.1 %
5. Ierland	+ 18.2 %	- 2.4 %	+ 4.4 %	+ 9.7 %
6. Italië	- 3.7 %	- 1.4 %	+ 2.5 %	- 1.7 %
7. Nederland	- 5.1 %	- 8.1 %	- 2.0 %	- 5.2 %
8. Verenigd Koninkrijk	+ 4.6 %	- 2.9 %	- 2.1 %	0
Totaal EG-8	- 1.6 %	- 3.5 %	- 0.1 %	- 2.3 %
9. U.S.A.	- 4.1 %	- 0.2 %	+ 5.8 %	- 0.3 %
10. Japan	+ 8.7 %	+ 11.8 %	- 3.9 %	+ 7.8 %
Totaal van de 10 landen	-	-	-	-

Bron : Tabel 2 en 3 berekend op basis van Volimex, DG II, EG. In werkelijkheid werden deze per- centen berekend op basis van de cijfers der tabellen in Bijlage I (op 2 decimalen).

Ierland en het Verenigd Koninkrijk gaan vooruit in SV, wat voor laatstgenoemde een omhuiging qua lange tendentie betekent.

De kleinste achteruitgang van zijn aandeel werd door de DBR genoteerd in SV en MV.

Met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk hebben alle belangrijke landen van de EG-8 verder af te rekenen gehad met een daling van hun aandeel vanaf 1972, zowel globaal als meestal ook in de 3 categorieën.

En hieraan kan worden toegevoegd dat België-Luxemburg voor zijn verminderd totaal aandeel en voor zijn aandeel in SV koploper is, wat de ongunstiger structuur van zijn uitvoer nog versterkt.

Tussen 1983 en 1985 heeft België-Luxemburg dus nog in hogere mate aandelen verloren en komt er niet toe zijn relatief "onaangepaste" structuur te verbeteren.

Wat Italië betreft, dat in 1985 samen met België de laatste plaats bekleedde qua samenstelling van zijn uitvoer, het verergert nog altijd zijn "onaangepaste" structuur, maar verliest toch weinig terrein. Zo gezien is het gewis een uitzondering. Maar hypothekeert het aldus zijn toekomstperspectieven niet bij voorbaat ?

De vraag die wij ons nu stellen, is of de tendenties voor de periode 1983-1985 een vertraging of een versnelling betekenen vergeleken met die uit de periode 1972-1983.

Hiervoor verwijzen wij naar tabel 5, dank zij welke de gemiddelde jaarlijkse variatie in percenten van het aandeel van de landen gedurende die 2 perioden vergeleken kunnen worden.

a) Voor de 3 "grotten"

Weliswaar versnelt voor de gehele EG-8 de regressie van het totale aandeel enigszins, toch blijft zij gematigd (\pm - 1 % per jaar) en wordt zij daarenboven voor de categorie SV afgeremd. In MV wordt de achteruitgang groter

Voor de Verenigde Staten is er een trendombuiging, nog vrij zwak voor het totale aandeel maar veel belangrijker in SV (van + 1 % tot - 2,1 %/jaar ; een derde van de winst in 11 jaar is de jongste 2 jaar verloren gegaan). In ZV gaat het van nul tot een groei van 2,9 %/jaar |

Van zijn kant versnelt Japan (met een derde) zijn progressie - die al opmerkenswaardig was - in SV, in MV en voor zijn totaal aandeel. In ZV valt het van een enigszins positief percentage terug op een daling met 2 % per jaar.

Japan is er dus in geslaagd om tussen 1972 en 1985 zijn uitvoerstructuur - en ipso facto zijn industriële structuur - diepgaand te wijzigen en zal die richting nog krachtiger opgaan. Het staat nu model qua industriële mutaties op wereldvlak voor het laatste kwartaal van de XXe eeuw.

Tabel 5 - Vergelijking van de variaties in percenten van het aandeel van de landen in de uitvoer van de 10 gedurende de jongste twee jaar (83-85) en die welke tijdens de vorige elf jaar (72-83) werden genoteerd (voor de definitie van de categorieën, zie supra)

Uitvoer van :	Gemiddelde jaarlijkse variatie in percenten van het aandeel van de landen in de uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de 10 (in % per jaar)							
	Aandeel in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie		Aandeel in de uitvoer van producten met een STERK groeiende vraag		Aandeel in de uitvoer van producten met een MIDDELMATIG groeiende vraag		Aandeel in de uitvoer van producten met een ZWAK groeiende vraag	
	72-83	83-85	72-83	83-85	72-83	83-85	72-83	83-85
1. Belg-Lux	- 1.9	- 2.7	- 2,0	- 3.5	- 1.0	- 1.7	- 1.6	- 1.6
2. Denemarken	- 0.8	- 3.0	- 1.2	+ 0.4	- 1.2	- 4.5	+ 1.5	- 1.3
3. Frankrijk	- 0.6	- 2.2	- 0.3	- 1.2	- 0.5	- 4.2	- 0.7	+ 0.4
4. Duitse Bondsrepubliek	- 0.5	- 0.5	- 1.95	- 1.3	- 0.1	- 0.3	- 0.8	+ 0.3
5. Ierland	+ 4.4	+ 4.7	+13.2	+ 8.7	+ 1.9	- 1.2	+ 0.8	+ 2.2
6. Italië	+ 0.5	- 0.8	- 1.1	- 1.9	- 0.3	- 0.7	+ 2.9	+ 1.2
7. Nederland	- 1.2	- 2.7	- 1.5	- 2.6	- 1.0	- 4.1	- 1.9	- 1.0
8. Verenigd Koninkrijk	- 2.2	0	- 1.3	+ 2.3	- 2.8	- 1.5	- 2.0	- 1.1
TOTAAL EG-8	- 0.8	- 1.15	- 1.2	- 0.8	- 0.8	- 1.8	- 0.1	0
9. U.S.A.	+ 0.3	- 0.15	+ 1.0	- 2.1	- 0.6	- 0.1	0	+ 2.9
10. Japan	+ 2.9	+ 3.9	+ 3.0	+ 4.3	+ 4.3	+ 5.7	+ 0.5	- 2.0

BRON : Tabel 1, 2 en 3 berekend op basis van Volimex, DG II, EG en de tabellen van Bijlage I.

b) Hoe evolueren de Europese landen

België-Luxemburg kent een verdere achteruitgang voor zijn aandeel in de totale uitvoer (van - 1,9 tot - 2,7 % per jaar, of bijna de helft meer) alsook voor zijn aandeel in SV (van - 2,0 tot - 3,5 %/jaar, of + 3/4) en in MV. Zijn recente toestand en ontwikkeling zijn de meest ongunstige van de EG-8.

Ook Nederland kampt met een verdere regressie. Zijn uitvoerstructuur blijft echter gunstig in 1985. De DBR vertoont de kleinste en de meest stabiele variatiepercentages.

Frankrijk, Denemarken en Italië hebben af te rekenen met een achteruitgang van hun totaal aandeel, hun aandeel in SV (behalve Denemarken) en nog meer hun aandeel in

MV. Ierland en het Verenigd Koninkrijk gaan vooruit in SV (van min naar plus voor het V.K.).

Vier landen gaan vooruit in ZV : Ierland, Italië, Frankrijk en de DBR. Die evolutie kan erop wijzen dat er ofwel produktengroepen met een ZV bestaan die "concurrentieel" gebleven of opnieuw geworden zijn of die afnemers vinden op bv. sommige markten van de ontwikkelingslanden, ofwel het gevolg zijn van een zekere internationale arbeidsverdeling binnen de E.G., ofwel een teken zijn dat er terzake extra offers werden gebracht daar er in de meer gevraagde produktencategorieën toch niet op een bevredigende wijze vooruitgang kon worden geboekt. De meest uitgesproken toename van de regressie wordt inderdaad genoteerd in de categorieën met MV en SV.

Men staat dus in 4 landen van de E.G. en in de Verenigde Staten voor een recente evolutie die als pervers zou kunnen worden bestempeld.

Immers, die evolutie is er allicht niet toe in staat een correctie aan te brengen op de structurele onaangepastheid van de industrie. Er valt integendeel te vrezen dat zij de industriële achteruitgang van de Europese landen in de komende jaren nog zal verergeren. En men kan zich niet van de indruk ontdoen dat de landen van de EG-8 – met België op kop – de jongste jaren nog verder achteruit gegaan zijn.

5. Ontwikkeling tussen 1972 en 1985 van het aandeel van de 3 categorieën in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de 10 landen

De fundamentele structurele verschuiving in de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de 10 meest geïndustrialiseerde landen vertoont de neiging zich nog sneller door te zetten tijdens de jongste twee beschouwde jaren (zie tabel 6).

Uiteraard gaat deze evolutie in de richting van een verdere vooruitgang in SV en een grotere daling in MV en vooral in ZV.

Die trend rechtvaardigt de door ons herhaalde malen gemaakte referentie naar een structuur in 3 categorieën, die er naar zou streven optimaler te worden voor het geheel van de 10 landen die het grootste deel van de werelduitvoer van produkten van de be- en verwerkende industrie realiseren.

Tabel 6 – Gemiddelde jaarlijkse variatie in percenten van het aandeel in de totale uitvoer van de 10 (% per jaar)

	SV	MV	ZV
1972–1983	+1,8 %	-0.3 %	-1,5 %
1983–1985	+2,6 % versneld met (x1,4)	-0,6 % versneld met (x 2)	- 2,5 % versneld met (x1,7)

Ondanks de onvolkomenheden van onze analyse lijkt het inderdaad een feit dat wij nog niet het einde hebben bereikt van die structurele verschuiving, waarin de voorsprong van de produktencategorie met de sterkst groeiende wereldvraag nog groter wordt. Zoals het ook een feit is dat Japan terzake, een hoofdrol speelt of in elk geval zich het best aanpast.

*
**

Het hiernavolgend deel van onze nota zal gewijd zijn aan een meer verfijnde analyse van de structuur per categorie en van de verdeling van de uitvoer van de 10 landen naar zone van bestemming. Hieruit zullen allicht nuttige aanvullende informatie kunnen worden gehaald.

B. Vergelijking van de structurele ontwikkeling van de uitvoer, per produktencategorie en per zone van bestemming, van de be- en verwerkende industrie van de 10 landen

Na hierboven de ontwikkeling te hebben onderzocht van het aandeel van de 10 landen in de drie categorieën en voor de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie, zullen we nu nagaan of de vastgestelde verschillen qua structurele ontwikkeling niet begrijpelijker worden als we ze ontleden volgens de zone van bestemming van de uitvoer. Meer bepaald, varieert de verdeling van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in produkten met een sterke (SV), middelmatige (MV) en zwakke vraag (ZV) niet gevoelig naar gelang van de zone van bestemming van die uitvoer ?

Op basis van de gegevens van de Volimexdatabank werden er gedetailleerde kruistabellen opgemaakt voor de 10 landen en voor de EG-8. Die volledige tabellen voor de jaren 1972, 1983 en 1985 zijn te vinden in Bijlage I.

Om de analyse te verlichten hebben wij in de tekst zelf synthetischer tabellen ingelast, waarbij we per etappe te werk gingen. In de eerste plaats vergelijken wij de structuurontwikkeling van de uitvoer van de Verenigde Staten, Japan en de EG-8. Vervolgens vergelijken we België-Luxemburg met de EG-8. Tenslotte wordt de structuurontwikkeling van België-Luxemburg geconfronteerd met die van 4 landen van de EG-8 : Nederland, Italië, Verenigd Koninkrijk en Ierland.

Een systematische vergelijking met Frankrijk en de DBR werd door ons niet ondernomen. Immers, de uitvoerstructuur van die twee landen benadert zeer dicht die van de EG-8. Wat Denemarken betreft, dit land vertoont een vrij bijzondere structuur - die trouwens overeenstemt met een industriële structuur die erg verschilt van de Belgische - die vergelijkingen vrij moeilijk maakt.

Hoe dan ook, de vergelijking van die structurele ontwikkeling van de uitvoer doet heel wat vragen rijzen. Alleen een diepgaande analyse van de industrie van elk land zou de redenen van die vaak grote verschillen kunnen verklaren. Daar dit laatste buiten het kader van onze studie ligt, beperken wij ons tot het aanduiden van de verschillen die ons het meest significant lijken en zullen we uit de vastgestelde ontwikkelingen de meest in het oog springende tendenties pogen te puren.

1. Uitvoerstructuur van de be- en verwerkende industrie van de 3 grote industriële en commerciële machtsblokken : Verenigde Staten, Japan en Europese Gemeenschap (8 landen)

a) *Vergelijking van de structuur per produktengroep*

Tabel 7 geeft de structuur per produktengroep en de verdeling volgens zone van bestemming van de uitvoer naar de wereld van de EG-8 en haar twee grootste commerciële concurrenten. De percenten zijn berekend t.o.v. de totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van elk land of blok. Grafiek 3 illustreert voor de 10 landen de structurele ontwikkeling van de uitvoer tussen 1972 en 1985.

In 1972 exporteerden Japan en de Verenigde Staten reeds een aandeel in SV (30 respectievelijk 28 %) dat hoger lag dan dit van de EG-8 (25,5 %).

Bovendien noteerde de USA een zeer groot aandeel in MV (1) en een uiterst klein percentage uitvoer in ZV. Japan daarentegen realiseerde 33 % van zijn uitvoer in ZV, d.w.z. een groter aandeel dan de EG-8 (31,5 %).

In 1985 is het verschil nog groter geworden. De EG-8 heeft haar aandeel in SV (31 %) gevoelig opgevoerd, maar toch in duidelijk mindere mate dan de USA (38 %) en Japan (39 %).

In ZV noteerden de 3 landen een daling : gematigd voor de EG-8 en de USA (maar deze laatste lagen en liggen nog op een zeer laag niveau : de helft van het aandeel van de EG-8). Japan van zijn kant heeft werkelijk zijn aandeel in ZV spectaculair zien teruglopen (- 15 punt !), waardoor het de USA dicht benadert. Een ander mooi resultaat van Japan : de stijging van zijn aandeel in MV (+ 6 punt), terwijl de Europese landen en de USA achteruitgaan. Maar de hoofdvaststelling blijft het groeiende verschil in SV en in ZV tussen de EG-8 en de twee landen, Japan en de USA (in ZV : verschil - 10 en - 13 punt). Beide laatste komen qua niveau dicht bij elkaar.

Alles samen is de EG-8 in de periode 1972-1985 vooruitgegaan in de goede richting, maar dit veel langzamer dan haar twee grootste concurrenten.

Tussen 1983 en 1985 evolueren de aandelen van de USA nog amper, terwijl de evolutie van Japan versnelt. Die van Europa verloopt langzamer.

b) *Vergelijking van de bestemming van de uitvoer*

i) De uitvoer met bestemming naar de "10" en de rest van de wereld (R.v.W.)

De EG-8 realiseert 60 % van haar uitvoer naar de 10 (50 % hiervan in de EG-8 zelf (2)) en 40 % naar de rest van de wereld

(1) Laten wij er echter op wijzen dat in deze categorie begrepen zijn : de automobielen, de overige transportmiddelen, machines, rubber en plastic alsmede de voedingsmiddelen.

(2) Vermits de intracommunautaire handel erin begrepen is.

Tabel 7 - Structurele ontwikkeling tussen 1972 en 1985 van de uitvoer, per productencategorie en per zone van bestemming, van de be- en verwerkende industrie
Vergelijking EG-8 - Verenigde Staten - Japan (in % op basis van de waarden in USD)

Uitvoer naar	Totaal EG-8				U.S.A.				Japan			
	Uitvoer van				Uitvoer van				Uitvoer van			
	SV	MV	ZV	Tot. Ind.	SV	MV	ZV	Tot. Ind.	SV	MV	ZV	Tot. Ind.
<u>In 1972</u>												
- EG-8	12.4	20.4	17.4	50.2	8.6	10.1	3.9	22.6	4.6	4.0	2.9	11.5
- U.S.A.	1.5	4.1	3.0	8.6					10.0	10.7	10.7	31.3
- Japan	0.4	0.4	0.3	1.2	2.1	3.0	2.0	7.2				
Totaal van de 10 landen	14.3	24.9	20.7	<u>60.0</u>	10.7	13.2	5.9	<u>29.8</u>	14.6	14.6	13.6	<u>42.8</u>
R.v.W.	11.2	18.0	10.9	40.0	17.5	41.0	11.8	70.2	15.3	22.9	19.0	57.2
Totaal Wereld	25.5	43.0	31.5	100.0	28.2	54.2	17.6	100.0	29.9	37.5	32.6	100.0
Verschillen t.o.v. EG-8 in percentpunt					+2.7	+11.2	-13.9	-	+4.4	-5.5	+1.1	-
<u>In 1983</u>												
- EG-8	14.2	19.9	14.0	48.1	10.6	8.7	2.9	22.3	6.5	4.2	1.2	11.9
- U.S.A.	1.8	3.4	2.3	7.5					11.4	13.7	4.5	29.5
- Japan	0.4	0.4	0.3	1.2	3.4	3.2	1.7	8.2				
Totaal van de 10 landen	16.5	23.8	16.6	<u>56.8</u>	14.1	11.9	4.5	<u>30.5</u>	17.9	17.8	5.8	<u>41.5</u>
R.v.W.	13.0	18.0	12.2	43.2	23.2	36.3	10.0	69.5	18.7	24.4	15.4	58.5
Totaal Wereld	29.4	41.8	28.8	100.0	37.3	48.2	14.6	100.0	36.6	42.3	21.1	100.0
Verschillen t.o.v. EG-8 in percentpunt					+7.9	+6.4	-14.2	-	+7.2	+0.5	-7.7	-
<u>In 1985</u>												
- EG-8	15.1	19.2	13.7	47.9	10.9	8.0	2.6	21.6	6.4	3.7	1.0	11.1
- U.S.A.	2.5	4.8	2.8	10.1					14.5	18.3	4.9	37.6
- Japan	0.5	0.5	0.4	1.3	3.6	3.1	1.5	8.2				
Totaal van de 10 landen	18.0	24.5	16.8	<u>59.3</u>	14.6	11.1	4.1	<u>29.8</u>	20.9	22.0	5.9	<u>48.7</u>
R.v.W.	13.2	16.3	11.3	40.7	23.1	36.5	10.6	70.2	17.9	21.3	12.1	51.3
Totaal Wereld	31.2	40.7	28.1	100.0	37.7	47.6	14.8	100.0	38.8	43.3	18.0	100.0
Verschillen t.o.v. EG-8 in percentpunt					+6.5	+6.9	-13.3	-	+7.6	-2.6	-10.1	-

SV = Producten met Sterke vraag (d.w.z. met sterk groeiende "wereld"vraag).
MV = Producten met Middelmatige vraag (d.w.z. met middelmatig groeiende "wereld"vraag).
ZV = Producten met Zwakke vraag (d.w.z. met zwak groeiende "wereld"vraag).

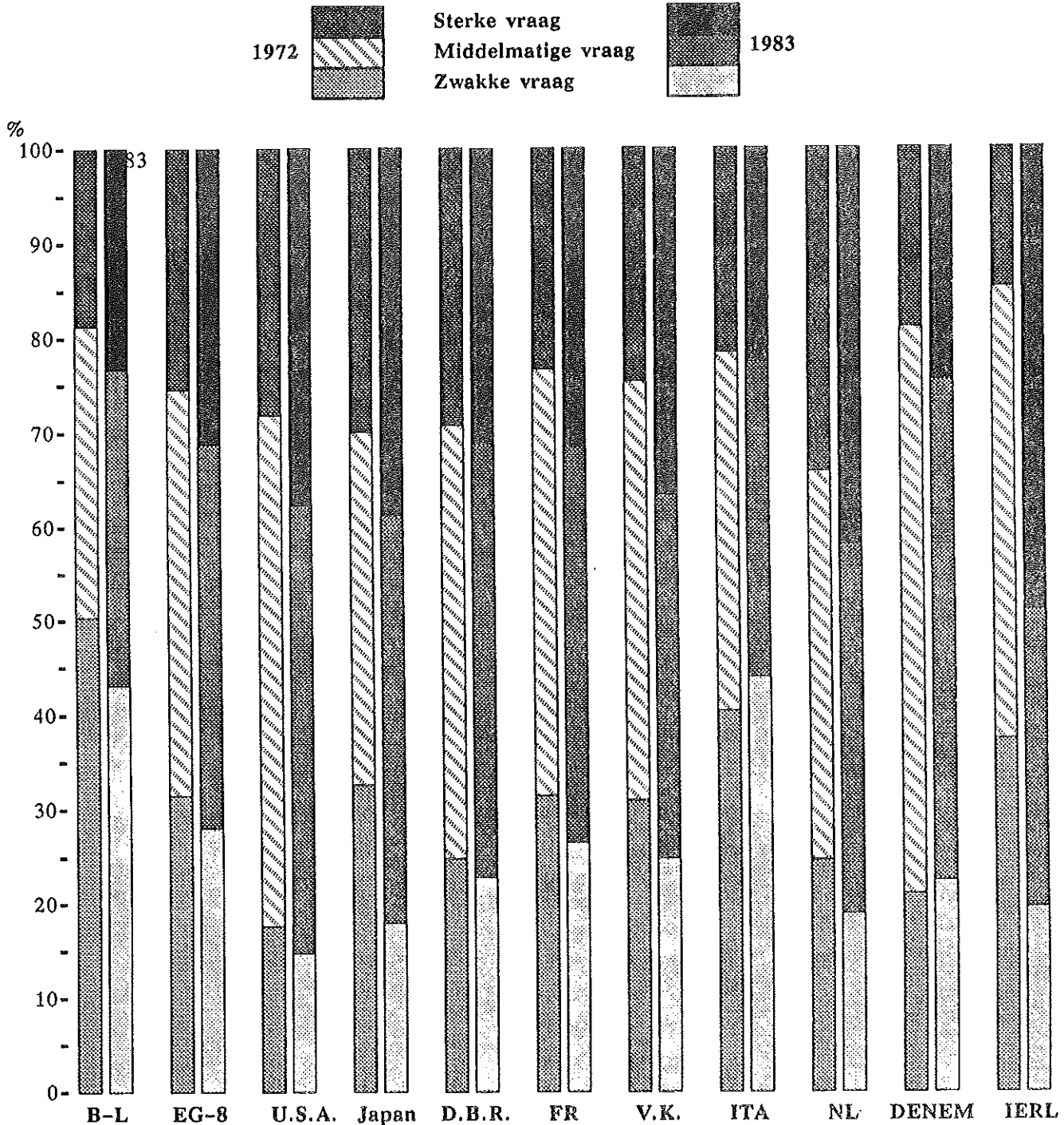
Opmerking : In sommige tabellen kunnen de totalen iets verschillen van de som van de rubrieken ingevolge afrondingen of het aantal gehanteerde decimalen.

Bron : Volimex, DG II; berekeningen : Planbureau SD.

N.B. : De volledige tabellen zijn te vinden in Bijlage I.

Grafiek 3

VERGELIJKING VAN DE UITVOERSTRUCTUUR, PER GROTE PRODUCTENCATEGORIE, (SV,MV,ZV VAN DE BE- EN VERWERKENDE INDUSTRIE VAN 10 STERK GEINDUSTRIALISEERDE LANDEN EN VAN DE EG-8 - 1972-1983 (in %, op basis van de waarden in USD)

Planbureau, Sectorale Directie; berekeningen op basis van Vollmexgegevens, DG II, EG.

De USA vertonen een omgekeerde verhouding : 30 % naar de "10" en 70 % naar de R.v.W. (1). Die cijfers zijn weinig veranderd tussen 1972 en 1985.

Japan heeft zijn uitvoer naar de 10 verhoogd (van 43 tot 49 %) en realiseerde in 1985 de helft van zijn afzet met de meest geïndustrialiseerde landen. In 1972 exporteerde Japan naar de 10 aandelen in SV, MV en ZV die ongeveer gelijk waren (zie ook tabel 8). In 1985 zijn de verhoudingen sterk veranderd aangezien het nog slechts 12 % in ZV uitvoert tegen ongeveer 45 % in elk van de categorieën SV en MV. Naar de R.v.W. exporteert het nog slechts een vierde in ZV (tegen 15 % voor de USA) maar 35 % in SV.

De EG-8 die een kleiner deel naar de R.v.W. uitvoert, vertoont eveneens een uitvoerstructuur die verschilt per categorie. Dit verschil is beter te zien in tabel 8 waar de structuur (horizontaal) wordt berekend voor de twee grote bestemmingen ("10" en R.v.W.).

De uitvoerstructuur naar de R.v.W. verschilt sterk van die van de USA (MV en ZV); zij benadert meer die van Japan in 1985, met evenwel een verschil van 3 tot 4 punt in haar nadeel, in SV en ZV.

Aangezien de uitvoerstructuur van de EG-8 naar de 10 vrijwel dezelfde is als die van hun uitvoer naar de R.v.W., betekent dit, gelet op onze bovenstaande vaststellingen, dat de verschillen t.o.v. USA en Japan zeer groot zijn geworden (zie tabel 8) : - 18 punt in SV t.o.v. de USA en een dubbel aandeel in ZV; meer dan het dubbele in ZV t.o.v. Japan en nog 12 punt in haar nadeel in SV.

Het gaat uiteraard om cruciale verschillen. Zij betekenen immers dat de EG-8 veel minder in staat is haar produkten van de SV-categorie te verkopen aan de sterk geïndustrialiseerde landen en dat zij er een koper moet vinden (maar tegen welke prijs ?) voor een veel groter deel van weinig gevraagde produkten. Die vaststelling beïnvloedt in grote mate de beoordeling van de aangepastheid van de industriële produkten van de EG-8 (van het gamma en de ontwikkelingsgraad van de produkten die haar industrie kan bieden). Des te meer daar de EG-8 geen terrein herwint in haar uitvoerstructuur naar de R.v.W. waar zij, zelfs in produkten met MV, sterk wordt overklast door de USA en niet het niveau van Japan haalt.

(1) Het belang van de uitvoer van de USA in MV wordt verklaard door het grote aandeel van die categorie dat naar de R.v.W. gaat (bijna 60 % van hun uitvoer naar de R.v.W. in 1972). De uitvoer in MV geschiedde dus naar rato van 76% naar de R.v.W.; dit percentage blijft hetzelfde in 1985. De uitvoer in MV naar de R.v.W. bedroeg aldus 3,5 keer (in 1972 en 1985) die in ZV. Dit wijst op wel sterke punten in de industrie met MV in de USA (voertuigen, machines, .)

Tabel 8 - Uitvoerstructuur, per produktencategorie, van de be- en verwerkende industrie naar de 10 geïndustrialiseerde landen en de rest van de wereld : 1972-1983-1985

Vergelijking : EG-8 - U.S.A. - Japan (in %, horizontaal berekend).

Uitvoer naar	Totaal EG-8				U.S.A.				Japan			
	Uitvoer van :				Uitvoer van :				Uitvoer van :			
	SV	MV	ZV	Tot. ind.	SV	MV	ZV	Tot. ind.	SV	MV	ZV	Tot. ind.
<u>In 1972</u>												
10 sterk geïndustrialiseerde landen	24.	42.	34.	100.	36.	44.	20.	100.	34.	34.	32.	100.
R.v.W.	28.	45.	27.	100.	25.	58.	17.	100.	27.	40.	33.	100.
Totaal Wereld	25.5	43.0	31.5	100.0	28.2	54.2	17.6	100.0	29.9	37.5	32.6	100.0
<u>In 1983</u>												
10 sterk geïndustrialiseerde landen	29.	42.	29.	100.	46.	39.	15.	100.	43.	43.	14.	100.
R.v.W.	30.	42.	28.	100.	34.	52.	14.	100.	32.	42.	26.	100.
Totaal Wereld	29.4	41.8	28.8	100.0	37.3	48.2	14.6	100.0	36.6	42.3	21.1	100.0
<u>In 1985</u>												
10 sterk geïndustrialiseerde landen	31.	41.	28.	100.	49.	37.	14.	100.	43.	45.	12.	100.
R.v.W.	32.	40.	28.	100.	33.	52.	15.	100.	35.	41.	24.	100.
Totaal Wereld	31.2	40.7	28.1	100.0	37.7	47.6	14.8	100.0	38.8	43.3	18.0	100.0
<u>Variaties van het aandeel tussen 1972 en 1985 (in procentpunten)</u>												
10 sterk geïndustrialiseerde landen	+7.	-1.	-6.	-	+13.	-7.	-6.	-	+9.	+11.	-20.	-
R.v.W.	+4.	-5.	+1.	-	+8.	-6.	-2.	-	+8.	+1.	-9.	-
Totaal Wereld	+5.7	-2.3	-3.4	-	+9.5	-6.6	-2.8	-	+8.9	+5.8	-14.6	-

SV= Produkten met Sterke vraag (d.w.z. met sterk groeiende "wereld"vraag).

MV= Produkten met Middelmatige vraag (d.w.z. met middelmatig groeiende "wereld"vraag).

ZV= Produkten met een Zwakke vraag (d.w.z. met zwak groeiende "wereld"vraag).

BRON : Tabel 7 berekend op basis van Vollmex, DG II, EG.

Een en ander wordt nog ernstiger wanneer men ziet dat haar "structuurverbeteringen" sinds 1972 veel minder groot zijn dan die van de USA en Japan, zowel naar de 10 als naar de R.v.W. en dit vrijwel in de 3 categorieën (zie onderste gedeelte van tabel 8).

Wanneer men de uitvoer van de categorieën SV en MV samentelt, verkrijgt men in 1985 :

- 88 % van de uitvoer van Japan naar de 10, tegen 68 % in '72;
- 86 % van de uitvoer van de USA naar de 10, tegen 80 % in '72;
- 72 % van de uitvoer van de EG-8 naar de 10, tegen 66 % in '72.

Laten wij nog vermelden dat de uitvoer SV + MV van de USA naar de R.v.W. 85 % vertegenwoordigt van hun uitvoer van de be- en verwerkende nijverheid tegen 72 % voor de EG-8.

ii) *De uitvoer van de 3 "groten" naar elk van de twee andere.*

We beperken ons tot een zeer schematische voorstelling.

- *Uitvoer van de EG-8 (zie tabel 7 en grafieken 4 tot 7) :*

. Totaal :

- de helft naar zichzelf (licht afnemend sinds 1972)
- naar de USA : 10 % of slechts een vierde van het aandeel van de uitvoer van Japan naar de USA (in lopende USD : 53 miljard \$ tegen 66 miljard \$ van Japan naar de USA); de stijging van de afzet van Japan aan de USA verloopt ook veel sneller;
- naar Japan : 1,3 % of slechts 1/6 van het aandeel van de USA, wat dus erg zwak is (7 miljard \$ tegen 14 miljard \$ van de USA naar Japan). Sinds 1972 bleven die verhoudingen vrijwel ongewijzigd.

. Volgens de 3 categorieën :

- naar de USA : de uitvoer in SV vertegenwoordigt 1/4 van het totaal in 1985 (matig stijgend cijfer) en in ZV eveneens 1/4 (matig dalend cijfer);
- naar Japan : weinig verandering in de verhouding SV/ZV.

- *Uitvoer van de Verenigde Staten :*

- . naar de EG-8 : voor het totaal, minder dan een vierde (dalend) maar aandeel voor de helft in SV (stijgend) en slechts 12 % in ZV (dalend).
- . naar Japan : voor het totaal, 8,2 % in 1985 (of 6 keer het aandeel van de EG-8 naar Japan, zie hoger; weinig verandering sinds 1972); het aandeel in SV steeg van 29 % in 1972 tot 44 % in 1985; dat in ZV viel terug tot 18 %.

- *Uitvoer van Japan :*

. naar de EG-8 :

- **Totaal aandeel :** van 11,5 naar 11,1 %; het is dus zwak en is niet geëvolueerd in positieve zin (30 % van het aandeel naar de USA en ook 30 % van de uitvoer van Japan naar de USA, op basis van de waarden in 1985, tegen 37 % in 1972)
In waarde (lopende \$) is de uitvoer van de EG-8 naar Japan uiteraard gestegen zij het minder dan die naar de USA. Hij is vooral minder toegenomen dan die van Japan naar de EG-8.
- **Aandeel in de 3 categorieën :**
SV : van 40 % in 1972 naar 58 % in 1985;
ZV : van 25 % in 1972 naar 9 % in 1985;
MV : aandeel bijna ongewijzigd (een derde).

Het zijn uitstekende resultaten terwijl het uitvoerpakket van de EG-8 naar Japan vrijwel niet is veranderd.

. naar de USA :

- **Totaal aandeel :** bijna 40 % van de totale uitvoer in 1985 (stijgend aandeel : in feite van 31 naar 38 %) terwijl het aandeel van de uitvoer naar de EG-8 niet meer dan 11 % bedroeg.
- **Aandeel in de 3 categorieën :**
SV : van 32 % in 1972 naar 39 % in 1985; maar op basis van de waarden is er nog een groter percentage Japanse produkten met SV de USA ingevoerd;
ZV : van 34 % in 1972 naar 13 % in 1985;
MV : van 34 % in 1972 naar 49 % in 1985; de USA hebben minder weerstand geboden aan de penetratie van Japanse produkten met MV.
Voor Japan zijn het eveneens uitzonderlijke scores.

De grafieken 4 tot 7 geven een beter zicht op de belangrijkheid van de verschillende uitvoerstromen, alsook van hun ontwikkeling

Ongeacht de complexiteit van die cijfers, tonen zij toch zeer goed, enerzijds het verschillend dynamisme en , anderzijds, de belangrijke structurele verschuivingen -- en in gunstige zin (SV en ZV) -- in de uitvoer van de USA

en meer nog van Japan, terwijl het uitvoerpakket per grote produkten-categorie, van de EG-8 veel minder is geëvolueerd.

De EG-8 lijkt dus veel minder in staat haar uitvoer van de be- en verwerkende nijverheid naar de USA en Japan te ontwikkelen dan die twee landen onderling (vooral Japan naar de USA). Zij is vooral minder in staat op voldoende wijze te participeren in de structuurverschuivingen van de uitvoer tussen de "groten", verschuivingen die de produkten met een dynamische vraag en zelfs de produkten met MV (vooral van Japan naar de USA) snel op de voorgrond brengen. De penetratie van produkten met SV van de USA naar Japan is eveneens belangrijk, terwijl de Europese produkten van die categorie langzamer doordringen op de Japanse markt.

iii) Zijn er beduidende veranderingen in de meer recente periode (1983-1985) ?

Er valt weinig te noteren dat afwijkt van de trends in de periode 1972-1985, behalve het feit dat 1983 een dieptepunt lijkt te zijn in de ontwikkeling van de uitvoer van Japan naar de VS (wegens de daling van de uitvoer in ZV). Er is daarentegen een forse versnelling in SV en MV van 1983 tot 1985.

De EG-8 heeft haar uitvoer naar de VS zien toenemen.

Grafiek 4 : UITVOERBESTEMMINGEN VAN DE BE- EN VERWERKENDE NIJVERHEID IN 1985

Waarden in miljarden USA lopende \$

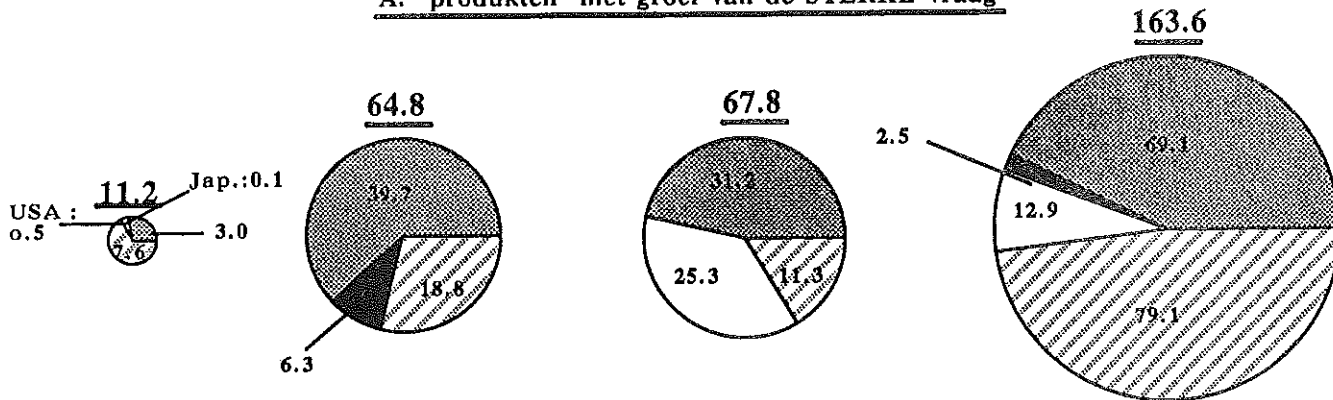
Van Belg.- Lux.

U.S.A

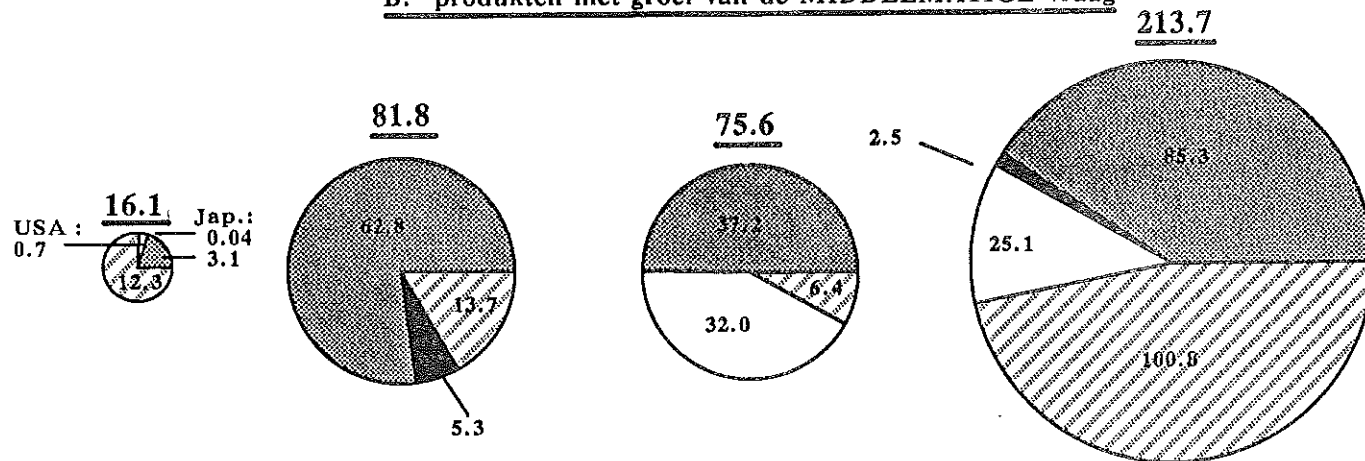
Japan

EG-8

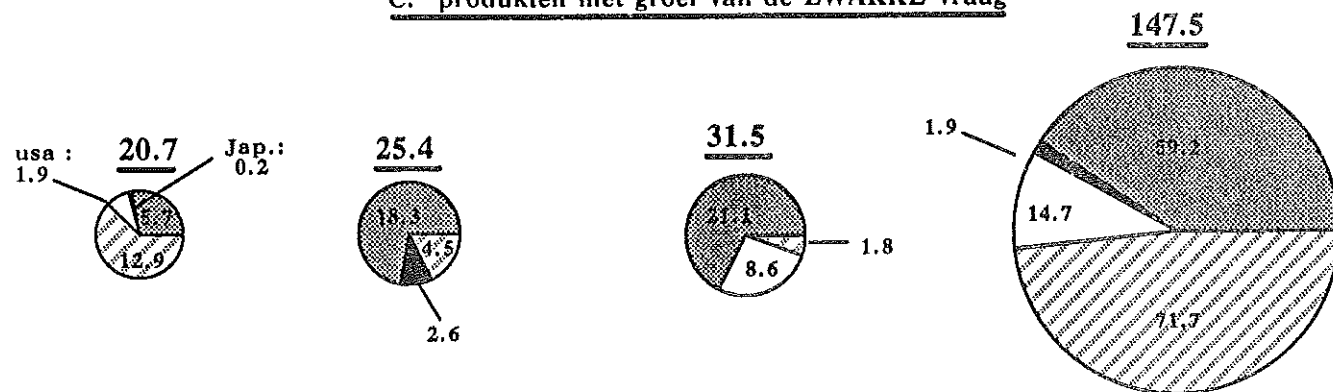
A. produkten met groei van de STERKE vraag

B. produkten met groei van de MIDDELMATIGE vraag

C. produkten met groei van de ZWAKKE vraag

Bestemmingen : EG-8 U.S.A Japan Rest van de Wereld

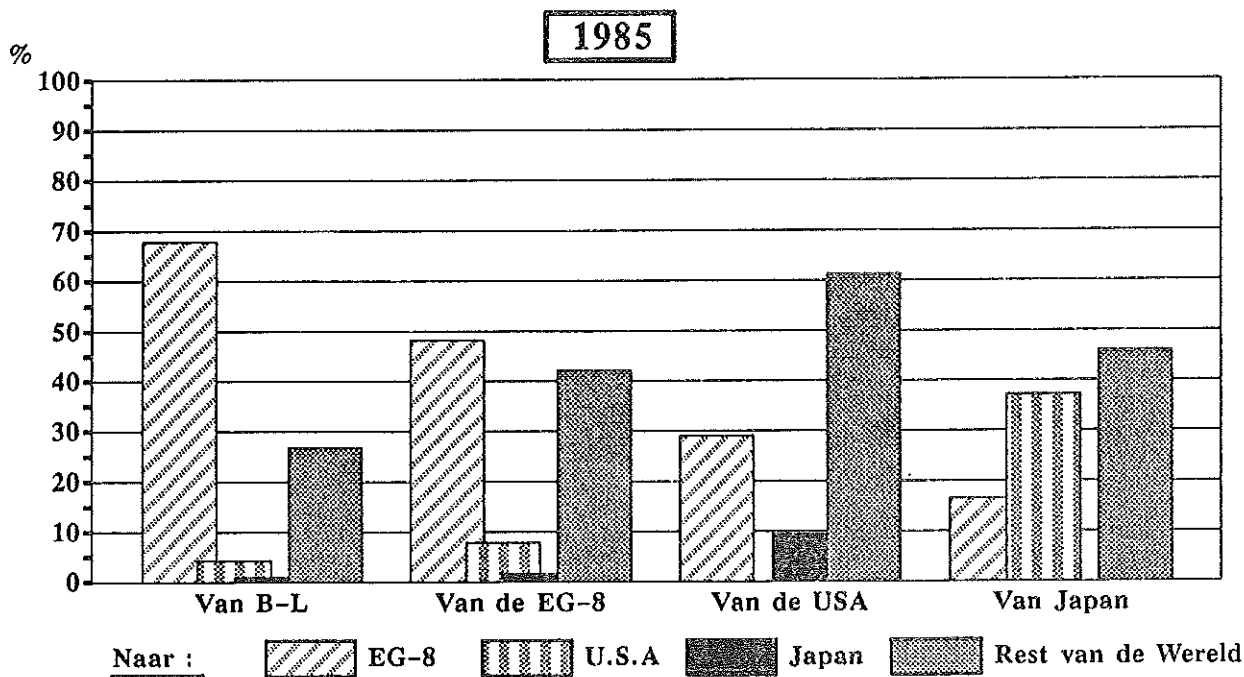
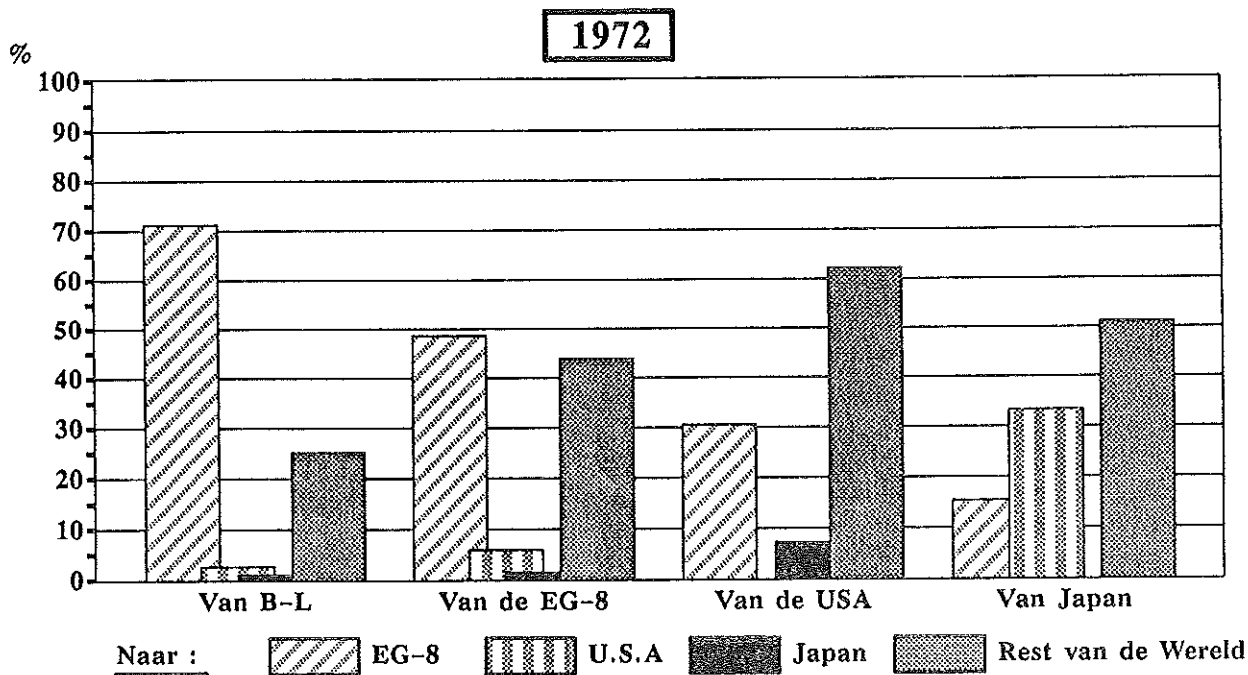
NB : EG-8 : Inbegrepen de intracommunautaire handel

Planbureau, Sectorale Directie; berekeningen op basis van de gegevens van Vollmex, DG II, E.G.

Grafiek 5

STRUCTUURONTWIKKELING VAN DE UITVOER VAN DE BE- EN VERWERKENDE NIJVERHEID NAAR GROTE BESTEMMINGEN : 1972 en 1985

A. Producten met groei van de STERKE vraag

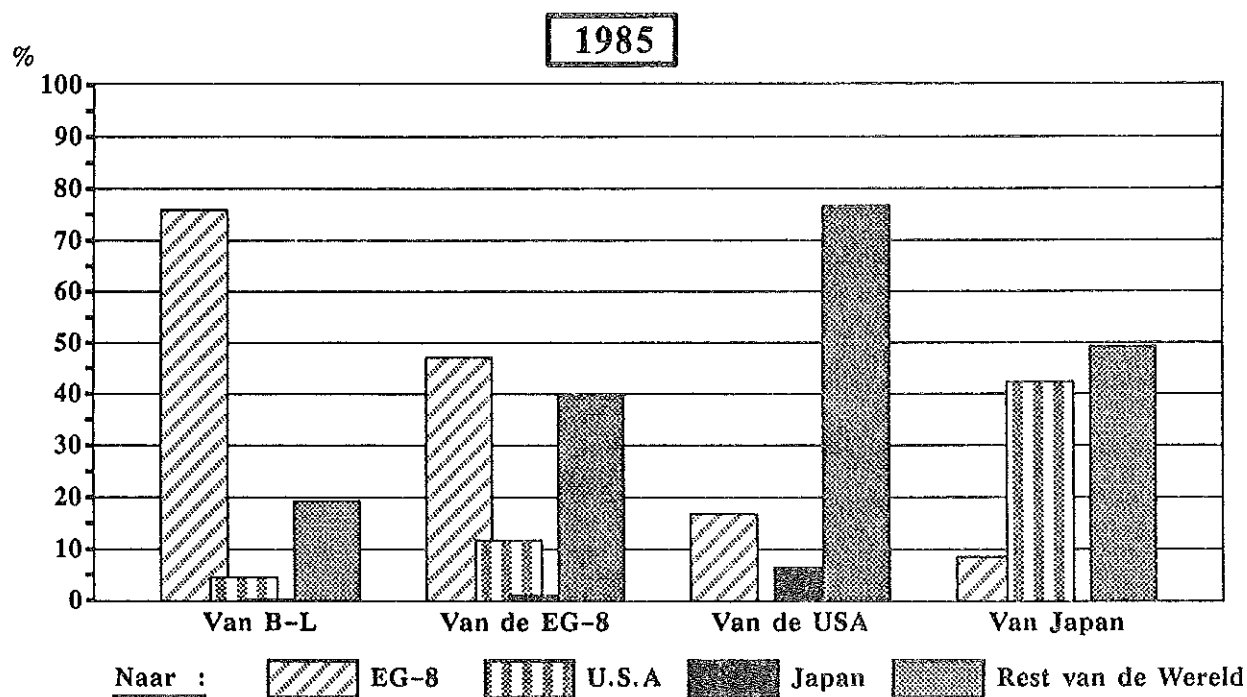
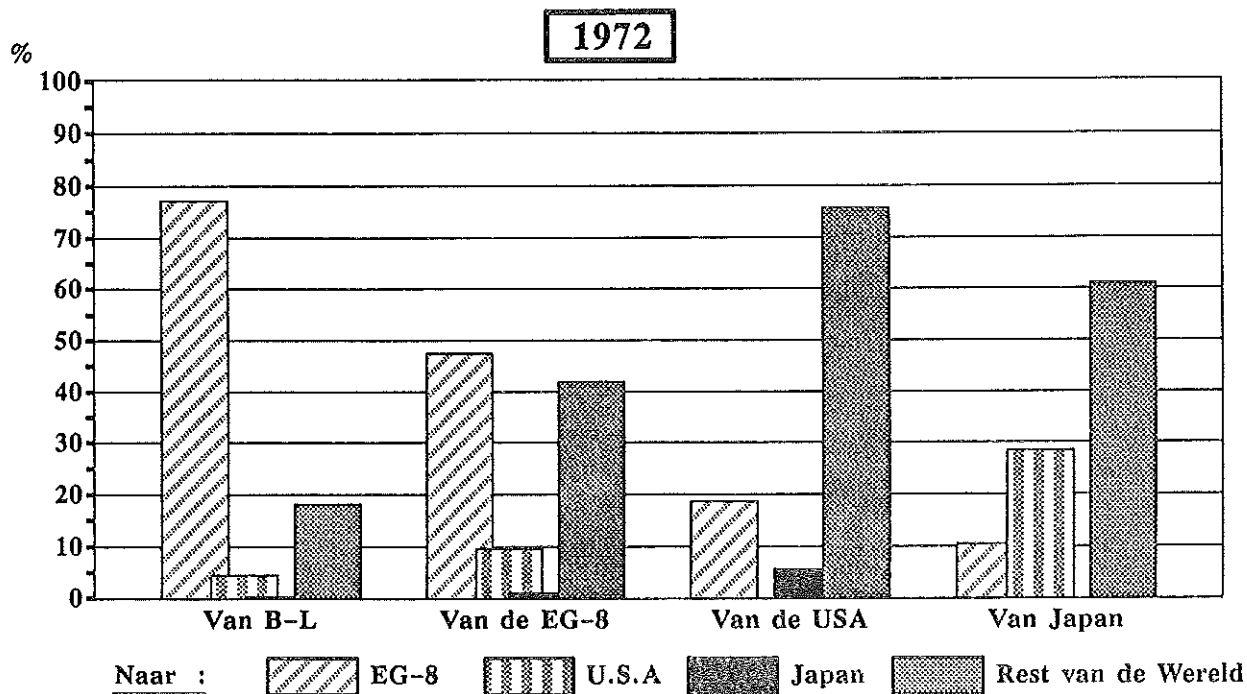
NB : EG-8 : Inbegrepen de intracommunautaire handel

Planbureau, Sectorale Directie; berekeningen op basis van de gegevens van Vollmex, DGII, E.G.

Grafiek 6

STRUCTUURONTWIKKELING VAN DE UITVOER VAN DE BE- EN VERWERKENDE INDUSTRIE NAAR GROTE BESTEMMINGEN : 1972 en 1985

B. Producten met groei van de MIDDELMATIGE vraag

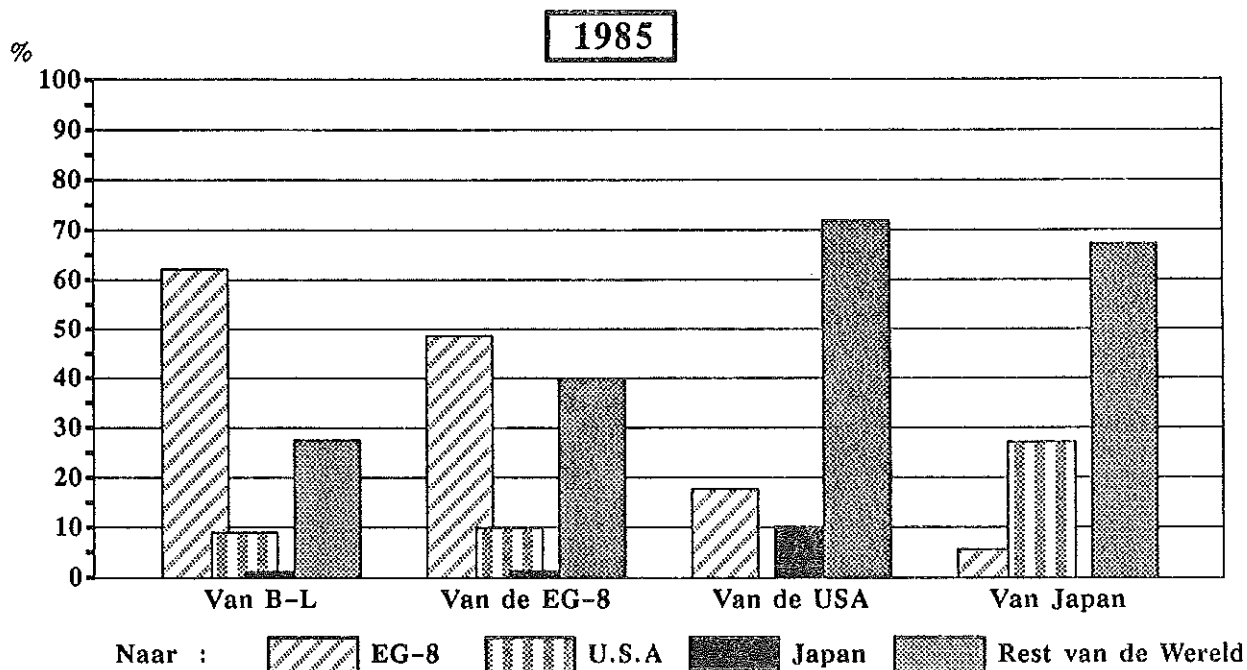
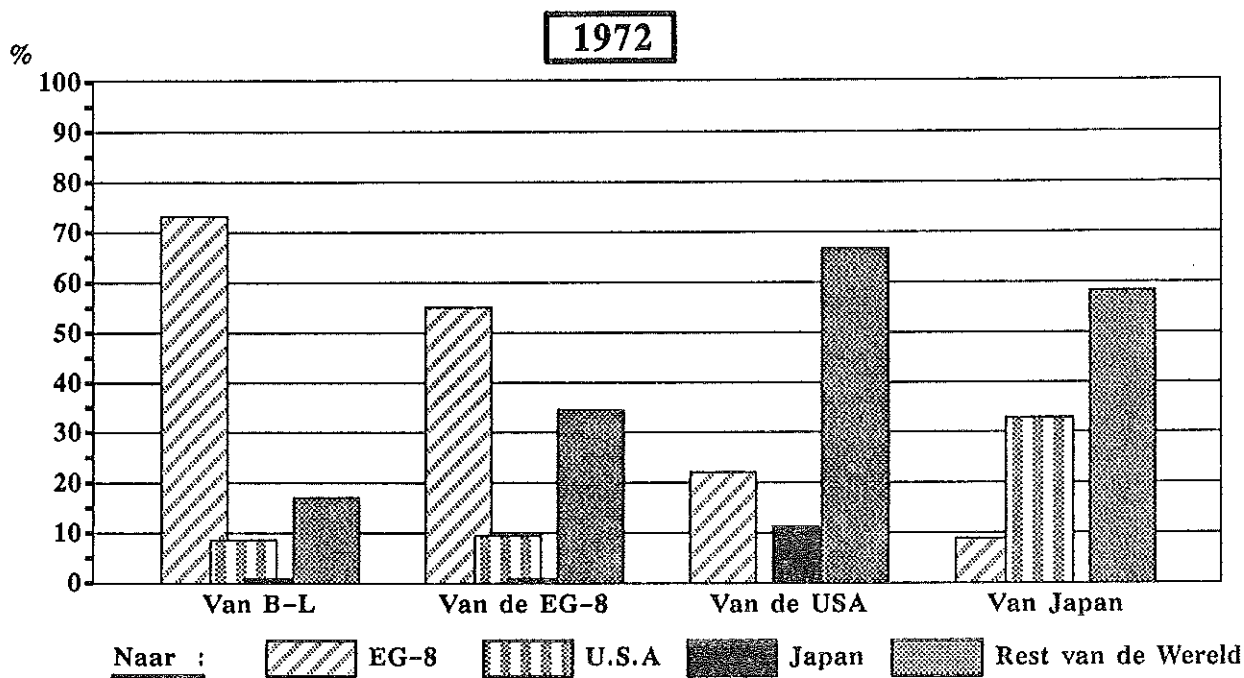
NB : EG-8 : inbegrepen de Intracommunautaire handel.

Planbureau, Sectorale Directie; berekeningen op basis van de gegevens van Vollmex, DG II, EG.

Grafiek 7

STRUCTUURONTWIKKELING VAN DE UITVOER VAN DE BE- EN VERWERKENDE INDUSTRIE NAAR GROTE BESTEMMINGEN : 1972 en 1985

C. Producten met groei van de ZWAKKE vraag

NB : EG-8 : Inbegrepen de intracommunautaire handel.

Planbureau, Sectorale Directie; berekeningen op basis van de gegevens van Vollmex, DG II, EG.

2. Vergelijking van de uitvoerstructuur van BELGIE-LUXEMBURG met die van de EG-8.

a) In 1972 (zie tabel 9)

De uitvoerstructuur van België-Luxemburg was veel slechter dan die van de EG-8, aangezien de helft van die uitvoer de ZV-categorie betrof (tegen minder dan een derde voor de EG-8). Hieruit volgt dat het aandeel van de overige categorieën geringer is : - 7 punt voor de SV (slechts 19 %) en - 12 voor de MV. Trouwens, de EG-8 werd reeds gekenmerkt door een minder "toekomstgerichte" structuur dan de USA en Japan.

B-L exporteerde ook een veel groter aandeel naar de "10" en, bijgevolg een heel wat kleiner aandeel naar de R.v.W. (19 tegen 40 %). Het naar de USA en Japan uitgevoerde aandeel was ook veel kleiner dan het overeenkomstig aandeel van de EG-8.

Voor die drie bestemmingen tenslotte was het aandeel in SV systematisch lager (minder dan de helft).

b) In 1985

Tussen 1972 en 1985, in 13 jaar dus, zijn de Belgische aandelen in "goede" richting geëvolueerd, zij het op bescheiden wijze. Het aandeel in SV bedraagt slechts 23 %, terwijl dit in ZV hoog blijft, nl. 43 %.

Het verschil t.o.v. de EG-8 is niet veel veranderd (behalve in MV wegens ontwikkelingen in tegengestelde richting) :

- SV : 8 punt minder i.p.v. 7 (slechts 16 % naar de USA);
- MV : kleiner verschil maar toch nog - 7 punt;
- ZV : nog 15 punt meer (+ 25 punt t.o.v. Japan en + 28 punt t.o.v. de USA). De component ZV blijft uitzonderlijk hoog in de uitvoer naar de USA en Japan (iets meer dan 60 % tegen 70 % in 1972).

Het aandeel dat voor de R.v.W. is bestemd is gestegen tot 25 %; het is evenwel voor de helft samengesteld uit produkten van de ZV-categorie (dit is een iets groter aandeel dan in 1972; EG-8 naar de R.v.W. : slechts 28 % in ZV in 1985).

De recente ontwikkeling, d.w.z. tussen 1983 en 1985, vertoont geen beduidende verandering.

Tabel 9 - Structurele ontwikkeling tussen 1972 en 1985, per produktencategorie en per zone van bestemming, van de be- en verwerkende industrie -
Vergelijking België-Luxemburg en EG-8. (in %, op basis van de waarden in USD)

Uitvoer naar	België-Luxemburg				EG-8			
	Uitvoer van				Uitvoer van			
	SV	MV	ZV	Tot. ind.	SV	MV	ZV	Tot. ind.
1972								
EG-8	13.3	23.9	36.8	74.0	12.4	20.4	17.4	50.2
U.S.A.	0.5	1.4	4.4	6.3	1.5	4.1	3.0	8.6
Japan	0.2	0.1	0.5	0.7	0.4	0.4	0.3	1.2
Totaal 10 landen	14.0	25.4	41.7	81.1	14.3	24.9	20.7	60.0
R.v.W.	4.7	5.6	8.6	18.9	11.2	18.0	10.9	40.0
TOTAAL WERELD	18.7	31.0	50.3	100.0	25.5	43.0	31.5	100.0
Verschil B-L t.o.v. de EG-8 (1)	-6.8	-12.0	+18.8	-	-	-	-	-
Verschil B-L t.o.v. Japan (1)	-11.2	-6.5	+17.7	-	-	-	-	-
1983								
EG-8	15.4	26.0	27.9	69.3	14.2	19.9	14.0	48.1
U.S.A.	0.8	0.9	3.6	5.3	1.8	3.4	2.3	7.5
Japan	0.2	0.1	0.5	0.8	0.4	0.4	0.3	1.2
Totaal 10 landen	16.4	27.0	32.0	75.4	16.5	23.8	16.6	56.8
R.v.W.	6.1	6.3	12.2	24.6	13.0	18.0	12.2	43.2
TOTAAL WERELD	22.6	33.3	44.2	100.0	29.4	41.8	28.8	100.0
Verschil B-L t.o.v. de EG-8 (1)	-6.8	-8.5	+15.4	-	-	-	-	-
Verschil B-L t.o.v. Japan (1)	-14.0	-9.0	+23.1	-	-	-	-	-
1985								
EG-8	15.9	25.5	26.8	68.3	15.1	19.2	13.7	47.9
U.S.A.	1.0	1.5	3.9	6.4	2.5	4.8	2.8	10.1
Japan	0.2	0.1	0.5	0.8	0.5	0.5	0.4	1.3
Totaal 10 landen	17.1	27.1	31.2	75.4	18.0	24.5	16.8	59.3
R.v.W.	6.3	6.5	11.9	24.6	13.2	16.3	11.3	40.7
TOTAAL WERELD	23.4	33.6	43.1	100.0	31.2	40.7	28.1	100.0
Verschil B-L t.o.v. de EG-8 (1)	-7.8	-7.1	+15.0	-	-	-	-	-
Verschil B-L t.o.v. Japan (1)	-15.4	-9.7	+25.1	-	-	-	-	-

(1) Verschil in percentpunt - SV, MV, ZV : zie tabel 7.

BRON : Vollmex, DG II, EG; Berekeningen : Planbureau, SD.

N.B. : De volledige tabellen zijn te vinden in Bijlage I.

Tot besluit kan men zeggen dat er sinds 1972 een langzame evolutie is naar een evenwichtiger toestand, die echter te traag verloopt om de relatieve uitvoerstructuur van de Belgisch-Luxemburgse be- en verwerkende nijverheid te verbeteren. De verschillen t.o.v. de EG-8 zijn vrijwel gelijk gebleven (behalve in MV); zij zijn duidelijk groter geworden t.o.v. Japan en blijven zeer groot t.o.v. de USA.

In vergelijking met die landen en met de EG-8 is er dus geen verbetering van de uitvoerstructuur van België-Luxemburg. Het aandeel van produkten met SV blijft te klein en dit van de ZV-categorie blijft te groot, vooral naar de USA en Japan. Een grotere toename had mogelijk moeten zijn in MV. Slechts een kwart van de uitvoer naar de R.v.W. gebeurt in SV (tegen 32 % voor de EG-8).

De groei van de uitvoer van de Belgisch-Luxemburgse be- en verwerkende industrie wordt in 1985 bijgevolg nog altijd meer dan die van de EG-8 geremd door zijn structuur.

Wanneer we de ontwikkeling van België-Luxemburg vergelijken met die van het meest dynamisch land, nl. Japan, wordt het verschil zeer groot (verschil tussen de aandelen in percentpunt) :

	SV	MV	ZV
1972	- 11,2	- 6,5	+ 17,7
1983	- 14,0	- 9,0	+ 23,1
1985	- 15,4	- 9,7	+ 25,1

Het verschil blijft tussen 1983 en 1985 in snel tempo toenemen, vooral voor de categorie SV en ZV.

In de volgende afdeling zullen we de structurele ontwikkeling van de uitvoer van België-Luxemburg vergelijken met die van vier landen van de EG-8. Laatstgenoemde werden gekozen omdat ze binnen de EG-8 een contrasterende ontwikkeling kenden.

We maken geen systematische vergelijking met Duitsland en Frankrijk, daar de uitvoerstructuur van die twee landen zeer sterk die van de EG-8 benadert. Het aandeel van die landen is echter te vinden in de volledige tabellen van Bijlage I.

Denemarken van zijn kant heeft een zeer bijzondere structuur die wordt gekenmerkt door het zeer grote belang van de MV-categorie (53 % in 1985 tegen 60 % in 1972; een vierde in SV in 1985), wat erop schijnt te wijzen dat dit land comparatieve voordelen bezit voor sommige industrieën van de MV-categorie.

3. Vergelijking van de uitvoerstructuur van België-Luxemburg met die van 4 andere EG-8-landen

a) Toestand in 1972 (zie tabel 10 en grafiek 3)

Zoals we hoger reeds hebben vastgesteld, had Nederland reeds een uitzonderlijk gunstige uitvoerstructuur per categorie van de be- en verwerkende industrie die het midden houdt tussen die van de USA en Japan en heel wat beter is dan die van de gehele EG-8 en die van de 7 overige landen. Drie vierde van zijn uitvoer ging naar de "10"; het laatste kwart naar de R.v.W. en dit laatste had een uitstekende structuur (41 % in SV, 19 % in ZV). De globale aandelen met bestemming USA en Japan waren evenwel klein (de helft van die van de EG-8).

Italië had een minder goede structuur dan die van de EG-8 met een zwak aandeel in SV (22 %) en een sterk aandeel in ZV (40 %). Dankzij die structuur bekleedde het op het eerste gezicht, een betere positie dan België. Het stuurde 60 % van zijn uitvoer naar de "10"; 40 % ging dus naar de R.v.W. (waarvan 1/4 in SV).

Ierland werd gekenmerkt door een verhoudingsgewijs veel kleinere uitvoer en door een slechte structuur : slechts 15 % in SV, bijna de helft in MV en 37 % in ZV. 85 % van zijn uitvoer ging naar de "10".

Het Verenigd Koninkrijk had een produktenstructuur die sterk op die van de EG-8 leek. Eén groot verschil echter : het exporteerde 58 % naar de R.v.W.; bovendien waren de uitvoeraandelen naar de USA en Japan veel groter dan die van de EG-8 (bijna de helft).

Wat Duitsland en Frankrijk betreft, zij kort vermeld dat zij veel meer uitvoerden in MV dan België-Luxemburg (45-46 % tegen 31 %) en veel minder in ZV (de helft van de BLEU voor de DBR en 62 % voor Frankrijk). In SV was hun aandeel duidelijk groter net zoals het naar de R.v.W. uitgevoerde globaal aandeel (meer dan het dubbele van het Belgisch aandeel).

b) Ontwikkeling tussen 1972 en 1985

Welke waren, vooral voor de eerstgenoemde vier landen, de belangrijkste veranderingen ?

Men stelt een zeer duidelijke versterking vast van de structuur per categorie voor Nederland, alhoewel zij reeds erg gunstig was. De toestand in 1985 is de volgende : 42 % in SV, 39 % in MV en 19 % in ZV. Die structuur is dus veel beter aangepast dan die van de EG-8 en het tegenovergestelde van die van B-L. Nederland heeft zijn uitvoeraandeel naar de R.v.W. vergroot (1/3) : dit aandeel valt uiteen als volgt : 52 % in SV en 14 % in ZV (B-L, respectievelijk 26 en 48 %). Het aandeel naar de USA en Japan blijft lager dan dit van de EG-8 (ongeveer de helft), maar het percentage SV + MV is bijzonder hoog (80 %).

Een zeer positieve balans dus voor de uitvoerstructuur van Nederland in 1985. Men stelt, gedurende de jongste twee jaar, zelfs een versnelde ontwikkeling vast in SV en MV.

Italië daarentegen heeft sinds 1972 zijn structurele zwakheid erg zien toenemen. De uitvoerstructuur is nog meer gaan verschillen van die van de EG-8 en is vrijwel identiek geworden aan die van België-Luxemburg. Het aandeel naar de R.v.W. neemt toe (geremd evenwel door een terugval tussen 1983 en 1985); die uitvoer betreft slechts 1/4 in SV en bijna 40 % in ZV. Wat de uitvoer naar de "10" betreft, zijn de cijfers nog slechter : 20 % in SV en 50 % in ZV. De uitvoer naar de USA steeg maar voor de helft in ZV. Naar Japan gaat 2/3 in ZV. Tussen 1983 en 1985 zijn er weinig veranderingen, behalve de toename van de uitvoer naar de USA.

Italië ziet bijgevolg zijn structuur alsmaar verslechteren. De uitvoer in ZV heeft er een te belangrijk en stijgend aandeel, vooral naar de sterk geïndustrialiseerde landen.

Ierland noteerde tussen 1972 en 1985 een spectaculaire vooruitgang :

- in SV : van 15 naar 49 % (het sterkste percentage van de 10 landen);
- in MV : van 48 naar 32 %;
- in ZV : van 37 naar 20 % (d.w.z. bijna het niveau van het aandeel in ZV van Japan en Nederland).

Het uitvoeraandeel naar de USA en Japan is relatief groot en vooral de structuur is zeer goed (naar de USA, 44 % in SV; naar Japan : 59 % in SV en 18 in ZV).

Het naar de R.v.W. uitgevoerde aandeel stijgt (49 % in SV).

Tevens noteren we nog een verbetering van die trends tussen 1983 en 1985. Die zeer gunstige ontwikkeling kadert evenwel slecht met het feit dat Ierland een zeer hoge werkloosheid kent (20 %). Dit schijnt te wijten aan twee grote redenen. Het uitvoervolume is nog onvoldoende en Ierland dankt die gunstige ontwikkeling aan de inplanting van een groot aantal buitenlandse (vooral Amerikaanse) ondernemingen in speerpuntsectoren (elektronika, informatica,...). Feitelijk is het land niet meer dan een wereldherdistributiecentrum in handen van machtige multinationals en het volume activiteit en werkgelegenheid voortgebracht door die nieuwe industrieën is dan ook waarschijnlijk niet zo groot.

Ierland zou dan ook wel eens het voorbeeld kunnen zijn van een "gevaarlijke" ontwikkeling, zelfs indien deze de uitvoerstructuur van het land in goede richting heeft veranderd.

Wat het Verenigd Koninkrijk betreft, stelt men een gematigde maar wel in de goede richting gaande ontwikkeling vast.

De uitvoerstructuur is beter dan die van de EG-8 voor het aandeel in SV (37 %) en in ZV (25 %). Het land heeft zijn uitvoer naar de "10" verhoogd (54 %). De uitvoerstructuur naar de R.v.W. : 1/3 in SV, 40 % in MV, is vrij goed. Het aandeel naar de USA en Japan is groter dan dit van de EG-8. 38 % van zijn uitvoer naar de "10" gebeurt in SV en 34 % naar de R.v.W. Tenslotte is er een versnelling van die gunstige trends tussen 1983 en 1985.

Hieronder volgen dan nog enkele aanwijzingen over de ontwikkeling in de overige landen.

Tabel 10 - Evolutie van 1972 tot 1985 van de structuur per productencategorie en van de bestemming per zone van uitvoer van de be- en verwerkende industrie. Vergelijking België-Luxemburg, Nederland, Italië, Ierland en Verenigd Koninkrijk. (in % op basis van de waarden in US \$)

Uitvoer naar	België-Luxemburg				Nederland				Italië				Ierland				Verenigd Koninkrijk					
	Uitvoer van		Tot. ind.	ZV	Uitvoer van		Tot. ind.	ZV	Uitvoer van		Tot. ind.	ZV	Uitvoer van		Tot. ind.	ZV	Uitvoer van		Tot. ind.	ZV		
	SV	MV			SV	MV			SV	MV			SV	MV			SV	MV			SV	MV
1972																						
EG-8	13.3	23.9	74.0	22.4	29.2	18.7	70.2	10.2	16.4	23.0	49.6	9.5	39.0	24.5	73.1	7.7	12.0	8.6	28.2	8.6	28.2	
U.S.A.	0.5	4.4	6.3	1.3	1.9	1.3	4.5	1.4	3.4	5.3	10.1	2.0	2.9	6.1	11.1	2.0	6.2	4.1	12.3	4.1	12.3	
Japan	0.2	1.4	0.7	0.3	0.3	0.1	0.6	0.2	0.3	0.4	0.9	0.4	0.4	0.0	0.8	0.5	0.8	0.7	1.7	0.7	1.7	
Totaal 10 landen	10.0	25.4	81.1	24.0	31.3	20.0	75.3	11.9	20.1	28.6	60.6	11.9	42.4	30.6	85.0	10.2	18.7	13.4	42.3	13.4	42.3	
Rest van de Wereld	4.7	5.6	18.9	10.1	9.9	4.7	24.7	9.6	18.0	11.8	39.4	2.7	5.5	6.8	15.0	14.5	25.6	17.6	57.7	17.6	57.7	
Totaal Wereld	18.7	31.0	100.0	34.1	41.2	24.7	100.0	21.5	38.1	40.4	100.0	14.6	47.9	37.4	100.0	24.7	44.4	31.0	100.0	31.0	100.0	
Verschuif t.o.v. EG-8	-6.8	-12.0	-	+8.6	-1.8	-6.8	-	-4.0	-4.9	+8.9	-	-10.9	+4.9	+5.9	-	-0.8	+1.4	-0.5	-	-0.5	-	-
Verschuif t.o.v. Japan	-11.2	-6.5	-	+4.2	+3.7	-7.9	-	-8.4	+0.6	+7.8	-	-15.3	+10.4	+4.8	-	-5.2	+6.9	-1.6	-	-1.6	-	-
1983																						
EG-8	15.4	26.0	69.3	22.1	26.2	13.8	62.2	9.2	14.1	21.3	44.7	29.4	23.9	15.1	68.4	13.6	13.7	9.1	36.4	9.1	36.4	
U.S.A.	0.8	0.9	5.3	1.6	1.8	0.9	4.3	1.1	2.6	4.3	7.8	3.5	2.5	2.5	8.5	2.9	4.7	3.5	11.1	3.5	11.1	
Japan	0.2	0.1	0.8	0.3	0.2	0.1	0.6	0.2	0.2	0.8	1.2	1.6	0.6	0.2	2.4	0.6	0.5	0.3	1.6	0.3	1.6	
Totaal 10 landen	16.4	27.0	75.4	24.0	28.2	14.9	67.1	10.5	16.8	26.4	53.7	34.4	27.0	17.9	79.3	17.0	19.0	13.1	49.1	13.1	49.1	
Rest van de Wereld	6.1	6.3	12.2	15.8	12.6	4.4	32.9	11.3	17.1	17.9	46.3	8.6	8.6	3.6	20.7	16.1	21.3	13.5	50.9	13.5	50.9	
Totaal Wereld	22.6	33.3	100.0	39.9	40.9	19.3	100.0	21.8	33.9	44.3	100.0	43.0	35.5	21.4	100.0	33.1	40.3	26.6	100.0	26.6	100.0	
Verschuif t.o.v. EG-8	-6.8	-8.5	-	+10.5	-0.9	-9.5	-	-7.6	-7.9	+15.5	-	+13.6	-6.3	-7.4	-	+3.7	-1.5	-2.2	-	-2.2	-	-
Verschuif t.o.v. Japan	-14.0	-9.0	-	+3.3	-1.4	-1.8	-	-14.8	-8.4	+23.2	-	+6.4	-6.8	+0.3	-	-3.5	-2.0	+5.5	-	+5.5	-	-
1985																						
EG-8	15.9	25.5	68.3	21.8	25.6	13.1	60.6	9.7	13.9	20.7	44.3	32.6	20.3	13.3	66.2	16.0	13.0	9.2	38.2	9.2	38.2	
U.S.A.	1.0	1.5	6.4	2.1	2.0	1.0	5.1	2.1	3.7	6.4	12.1	4.5	2.7	3.0	10.2	3.9	6.4	3.5	13.7	3.5	13.7	
Japan	0.2	0.1	0.8	0.2	0.3	0.1	0.6	0.2	0.3	0.8	1.2	1.0	0.3	0.3	1.7	0.6	0.5	0.5	1.6	0.5	1.6	
Totaal 10 landen	17.1	27.1	75.4	24.2	27.9	14.2	66.2	12.0	17.9	27.8	57.7	38.2	23.2	16.6	78.0	20.5	19.9	13.1	53.5	13.1	53.5	
Rest van de Wereld	6.3	6.5	24.6	17.7	11.2	4.8	33.8	10.5	15.6	16.2	42.3	10.7	8.3	3.0	22.0	15.9	18.8	11.8	46.3	11.8	46.3	
Totaal Wereld	23.4	33.6	100.0	41.9	39.1	19.0	100.0	22.5	33.5	44.0	100.0	48.9	31.5	19.6	100.0	36.5	38.6	24.9	100.0	24.9	100.0	
Verschuif t.o.v. EG-8	-7.8	-7.1	-	+10.7	-1.6	-9.1	-	-8.7	-7.2	+15.9	-	+17.7	-9.2	-8.5	-	+5.3	-2.1	+6.9	-	+6.9	-	-
Verschuif t.o.v. Japan	-15.4	-9.7	-	+3.1	-4.2	+1.0	-	-16.3	-9.8	+26.0	-	+10.1	-11.8	+1.6	-	-2.3	-4.7	+6.9	-	+6.9	-	-

(1) Verschil in procentpunten, SV, MV, ZV : zie tabel 7.
BRON : Volimex, DG II, EG; berekeningen : Planbureau, SD.

In Frankrijk deed er zich een belangrijke verschuiving voor ten koste van het aandeel in ZV en MV, en dit ten gunste van de uitvoer in SV. De aandelen blijven die van de EG-8 dicht benaderen.

In de DBR wordt de ontwikkeling in 13 jaar gekenmerkt door een zeer grote stabiliteit. Het aandeel in MV blijft de overhand hebben met 46 %; het aandeel in ZV is kleiner dan dat van de EG-8.

Ook in Denemarken behoudt het aandeel in MV de overhand, zelfs al is het gedaald ten gunste van vooral de SV-categorie. Het naar de R.v.W. uitgevoerde aandeel is het grootste van de landen van de EG-8. De helft van die uitvoer gebeurt in MV en meer dan een vierde in SV.

4. Welk besluit kan er worden getrokken uit de vergelijking van de uitvoerstructuur ?

De 5 landen in tabel 10, alsmede de DBR, Frankrijk en Denemarken, vertonen grote verschillen.

Het lijkt evident dat er onder de in 1985 vastgestelde uitvoerstructuren sommige gunstiger zijn (die van Nederland bv.) en andere (België-Luxemburg en Italië) met een samenstelling opgescheept zitten die de toekomstige ontwikkeling van hun uitvoer van produkten van de be- en verwerkende industrie alleen maar kan belemmeren. Het dynamisme, dat er van die uitvoer zal kunnen uitgaan, is onmiskenbaar verbonden met het respectievelijke gewicht hierin van de produktencategorieën met een snel of een langzaam groeiende vraag. Die verdeling in categorieën hangt bovendien sterk af van de technologische ontwikkelingsgraad van de bedrijfstakken van de be- en verwerkende industrie

Dit lijkt dan ook een onontbeerlijke voorwaarde voor de groei van de industriële uitvoer en produktie.

Die vaststelling betreffende de huidige structuren, zelfs al is zij zeer symptomatisch, laat nochtans niet toe een volledig oordeel te vellen over de aangepastheid van de industriële structuren. Daartoe zou de analyse op een verfijnder niveau dienen te gebeuren, met het risico een enorme afmeting aan te nemen. Bovendien moet er voor een vollediger oordeel ook nog rekening worden gehouden met andere diagnose-factoren.

De richting, die de tussen 1972 en 1985 waargenomen structuren uitgaan, voegt hier uiteraard nog een extra dimensie aan toe, met verstrekkende gevolgen.

En het is een feit dat bepaalde landen zich veel beter dan andere hebben aangepast aan de sterke commerciële trends van de be- en verwerkende industrie van de meest geïndustrialiseerde landen.

Italië werd geconfronteerd met een omgekeerde trend, terwijl België-Luxemburg veel te langzaam vooruit gegaan is binnen Europa en in 1985 nog dezelfde relatieve structurele handicaps heeft als in 1972. Daarentegen staan Nederland en Ierland. Het laatstgenoemde land vormt evenwel een zeer bijzonder geval dat met omzichtigheid moet worden bekeken. Anderzijds is in het geval van België-Luxemburg, zelfs zo zijn structuur minder gunstig is, het

toch zeer waarschijnlijk dat hierin een aantal nog reële troeven in de meer klassieke bedrijfstakken verscholen liggen.

Hoe dan ook, het Europa van de 8 zeer geïndustrialiseerde landen, dat wij hier nader hebben onderzocht, heeft een steeds grotere achterstand opgelopen t.o.v. de USA en vooral Japan. Zelfs als we ermee rekening houden dat er tussen 1983 en 1985 ietwat aan de voorsprong van de USA werd geknaagd, dan doen de vastgestelde verschillen en groeidynamieken toch nog altijd fundamentele vragen rijzen.

Op een deel van die vragen wordt duidelijk de vinger gelegd in tabel 11, waarin men de evolutie van het verschil tussen de structuur van de 9 landen en die van Japan kan vergelijken voor de 2 meest significante categorieën, SV en ZV.

De cijfers spreken voor zichzelf. Zij zijn de synthese van onze vaststellingen in hoofdstuk I. Niet alleen onderstrepen zij de achterstand van de EG-8 en de slechte positie van België-Luxemburg, maar ook wijzen zij op de toename van die achterstand voor de meeste landen van de vergelijking.

Japan is de absolute referentie niet, en moet dat ook niet zijn. Laten wij eerder stellen dat de voor dit land vastgestelde ontwikkeling voor ons een waarschuwingssignaal zou moeten betekenen. Een signaal dat al veel vroeger had moeten opgemerkt en begrepen zijn.

Tabel 11 - Vergelijking van de structurele ontwikkeling van de uitvoer van de negen landen met die van het meest dynamische land : Japan 1972-83-85

Ontwikkeling van het verschil tussen de aandelen in SV en ZV (verschil in procentpunt)(1)

A. PRODUKTENCATEGORIE MET STERK GROEIENDE "WERELD"VRAAG			
	1972	1983	1985
JAPAN : Aandeel in de totale uitvoer van de be- en verwerkende Industrie	29,9 %	36,6 %	38,8 %
<u>Verschil van de landen t.o.v. Japan</u>			
(In procentpunt)			
BELG-LUX	- 11,2	- 14,0	- 15,4
ITALIE	- 8,4	- 14,8	- 16,3
NEDERLAND	+ 4,2	+ 3,3	+ 3,1
IERLAND	- 15,3	+ 6,4	+ 10,1
VERENIGD KONINKRIJK	- 5,2	- 3,5	- 2,3
FRANKRIJK	- 6,6	- 7,2	- 7,3
D.B.R.	- 0,7	- 6,6	- 7,8
DENEMARKEN	- 11,0	- 14,8	- 14,3
EG-8	- 4,4	- 7,2	- 7,6
U.S.A.	- 1,7	+ 0,7	- 1,1
B. PRODUKTENCATEGORIE MET ZWAK GROEIENDE "WERELD"VRAAG			
	1972	1983	1985
JAPAN : Aandeel in de totale uitvoer van de be- en verwerkende Industrie	32,6 %	21,1 %	18,0 %
<u>Verschil van de landen t.o.v. Japan</u>			
(In procentpunt)			
BELG-LUX	+ 17,7	+ 23,1	+ 25,1
ITALIE	+ 7,8	+ 23,2	+ 26,0
NEDERLAND	- 7,9	- 1,8	+ 1,0
IERLAND	+ 4,8	+ 0,3	+ 1,6
VERENIGD KONINKRIJK	- 1,6	+ 5,5	+ 6,9
FRANKRIJK	- 1,1	+ 5,3	+ 8,6
D.B.R.	- 7,7	+ 2,5	+ 4,9
DENEMARKEN	- 11,5	+ 1,7	+ 4,5
EG-8	- 1,1	+ 7,7	+ 10,1
U.S.A.	- 15,0	- 6,5	- 3,2

BRON : Tabel 7 en 10 en volledige tabellen van Bijlage I.

(1) Wat niet betekent dat de MV-categorie niet belangrijk is. Het gedrag ervan is echter heterogener en veel delicates om te schematiseren en te interpreteren. (zie tekst).

Tenminste twee vragen blijven nog onbeantwoord.

Als wij zien welk belangrijk aandeel sommige Europese landen zoals Denemarken, de DBR (stabiel aandeel van 46 %) en zelfs Frankrijk nog kunnen uitvoeren in MV, betekent dit dat die produkten voor de middellange en lange termijn nog altijd in staat zullen zijn relatief sterke punten te vormen voor sommige Europese landen ?

Waarschijnlijk wel wanneer het gaat om zeer geïndustrialiseerde landen die een maximum aan technologische vooruitgang in hun industrie hebben weten in te bouwen, zodat hun produkten een comparatief voordeel bezitten, met name op het vlak van de techniciteit en de kwaliteit (voor Duitsland is dit gewis het geval). Maar waarschijnlijk is het in dezelfde mate niet meer zo voor sommige andere landen van de EG-8, vermits hun aandeel in MV gedaald is.

Tenslotte is er ook nog het zeer bijzonder geval van Italië, dat enkel echt is vooruitgegaan voor zijn uitvoeraandeel in ZV. Zo dit ten dele kon worden verklaard door de grote inspanning die het land zich heeft getroost om bepaalde "klassieke" bedrijfstakken te renoveren, kan men zich toch afvragen of de Italiaanse industrie op termijn in staat zal zijn het hoofd te bieden aan de steeds scherpere concurrentie van de N.I. en de O.L. voor dit soort produkten. Het antwoord op die vraag is niet zonder belang voor België-Luxemburg. Immers, de structuur (in grote categorieën) van de uitvoer van zijn be- en verwerkende industrie benadert in 1985 zeer dicht die van Italië.

HOOFDSTUK II

Ontwikkeling van de specialisaties bij de uitvoer van de tien landen (1972-1985)

A. Wat verstaat men onder specialisatie bij de uitvoer

Voor de tien landen van onze vergelijking en voor de 16 bedrijfstakken van de be- en verwerkende industrie hebben we per bedrijfstak specialisatie-indexcijfers bij de uitvoer berekend.

De specialisatie bij de uitvoer wordt bepaald als het relatieve belang dat voor een land het marktaandeel bij de uitvoer van een bedrijfstak in de uitvoer van de OESO-zone van produkten van diezelfde bedrijfstak heeft in verhouding tot het marktaandeel van de totale be- en verwerkende industrie van datzelfde land in de OESO-zone (1).

Voor de bedrijfstakken van België-Luxemburg is de formule van het indexcijfer :

$$\text{specialisatie-indexcijfer} = \frac{\frac{X_{B-L}^i}{X_{OESO}^i}}{\frac{X_{B-L}^T}{X_{OESO}^T}} \quad \text{waarin : } \begin{array}{l} X_{B-L}^i = \text{uitvoer van de bedrijfstak} \\ X_{OESO}^T = \text{totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie} \end{array}$$

Een indexcijfer gelijk aan één voor een bepaalde bedrijfstak betekent dus dat het land voor die bedrijfstak een marktaandeel heeft dat gelijk is aan het globale marktaandeel van zijn be- en verwerkende industrie. Dat land is dus noch gespecialiseerd, noch ondergespecialiseerd bij de uitvoer van de produkten van die bedrijfstak.

(1) Feitelijk 19 OESO-landen.

Welk is echter de draagwijdte, de juiste betekenis van de berekende indexcijfers ? In sommige gevallen dient omzichtig te worden omgesprongen met de besluiten die eruit kunnen worden getrokken. Immers, de toestand van een bedrijfstak (uitgedrukt in produkten en concurrentiekracht) kan zeer verschillend zijn van land tot land.

Laten we enkele voorbeelden nemen. Een specialisatie-indexcijfer dat ruim boven 1 ligt voor de uitvoer van een bedrijfstak, waarvan de produkten een forse groei van de vraag kennen, vormt ongetwijfeld een grote troef (b.v. : elektrisch en elektronisch materieel in Japan). Een zeer laag indexcijfer voor dezelfde produkten wijst daarentegen op een ernstige zwakheid (b.v. : België-Luxemburg). Een indexcijfer dat kleiner dan 1 is voor produkten met een zwak stijgende vraag kan betekenen dat een land ofwel voor die bedrijfstak altijd ondergespecialiseerd is geweest bij de uitvoer, ofwel veel terrein heeft verloren en ondergespecialiseerd is geworden, ofwel de uitvoer- en dikwijls ook de productie- van dit soort goederen, die voor het land allicht minder interessant zijn geworden de rug heeft toegekeerd (b.v. wat het laatste betreft : Japan voor leder en lederwaren, hout en meubelen). Anderzijds, een veel hoger indexcijfer dan 1 kan erop wijzen dat een structurele "zwakheid" nog niet voldoende is ondervangen (geval van de siderurgie-metallurgie in de B.L.E.U., waarvan het indexcijfer nochtans reeds fors is gedaald), of dat een b.v. klassieke bedrijfstak zijn concurrentiekracht heeft hersteld dank zij belangrijke moderniseringsinspanningen (bijvoorbeeld de leder-, textiel- en kledingindustrie in Italië).

De indexcijfers brengen bijgevolg geen uitsluitel over de gezondheidstoestand van de bedrijfstakken of ondernemingen uit die bedrijfstakken. Ze geven alleen een beeld van de industriële structuur - zijn relatieve sterke en zwakke punten van een land t.o.v. de vraagontwikkeling en bijgevolg de expansievooruitzichten van de uitvoer der bedrijfstakken.

Zijn de specialisaties van België-Luxemburg bij de uitvoer de gepaste ? Hoe verhouden zij zich tot de specialisaties van 7 andere landen van de EG-8, van de EG-8 in haar geheel, van de Verenigde Staten en van Japan ? Hoe zijn ze geëvolueerd tussen 1972 en 1985 ?

De vier bladzijden van tabel II.1 van Bijlage II geven de indexcijfers voor de EG-8, de Verenigde Staten, Japan en voor de 8 landen van de EG-8. Die indexcijfers zijn berekend voor het jaar 1972, 1983 en 1985. In de tabellen zijn alleen de indexcijfers voor 1985 vermeld. De volgende twee kolommen vermelden de variatie (in + of in -) van de specialisatie-indexcijfers voor de twee subperiodes, 1972 -1983 en 1983-1985. Hieruit kunnen de recente tendenties worden nagegaan. Het groot aantal cijfers in die tabellen maakt het ons evenwel niet mogelijk ze volledig te onderzoeken, te meer daar het interpreteren van de verschillen en evoluties vaak een delicate zaak is en heel wat problemen doet rijzen. We beperken er ons dan ook meestal toe de verschillen te vermelden die ons het belangrijkste toeschijnen.

Om gemakkelijker inzicht te verwerven in dat toch wel erg omvangrijk cijfermateriaal geven we vooreerst in afdeling B enkele grote vaststellingen, waarbij we vergelijken op welke plaats de bedrijfstakken gerangschikt staan (van de meest gespecialiseerde tot de minst gespecialiseerde, voor elk land : zie tabellen in Bijlage II). Daar voor de berekening van de indexcijfers per bedrijfstak wordt uitgegaan voor elk land van het marktaandeel voor het totaal van de eigen be- en verwerkende industrie, leek het ons verkieslijk de landen veeleer te vergelijken volgens de rangschikking van de bedrijfstakken en de variaties voor de twee subperiodes dan volgens het absolute niveau van de indexcijfers (1).

(1) Laten we hier nog vermelden de kleine landen, die een minder brede industriële waaier vertonen, specialisatie-indexcijfers hebben die heel wat verschillender waarden kunnen aannemen dan die van de grote landen of blokken (voorbeeld : Denemarken versus EG-8 of de Verenigde Staten). Voor Italië blijkt zulks evenwel niet te gelden.

In afdeling C vergelijken we voor elk van de 16 bedrijfstakken de specialisaties van de 10 landen en van de EG-8.

In afdeling D ten slotte schetsen we een zeer schematisch beeld van de toestand van de industrie in elk van de 8 Europese landen wat hun uitvoergerichtheid betreft.

B. Voornaamste algemene vaststellingen

Voor dit bondig overzicht van de voornaamste grote verschillen en tendenties beperken we er ons in hoofdzaak toe de specialisaties bij de uitvoer van de drie grote economische en commerciële machtsblokken : de Verenigde Staten, Japan en de EG-8 te vergelijken, en vergeleken hiermee, die van België-Luxemburg.

1. Eerste vaststelling: de waaijer van specialisaties is zeer verschillend van land tot land

Tabel 12 - Aantal bedrijfstakken gekenmerkt door een specialisatie, een onder-specialisatie of een zeer geringe specialisatie

Specialisatiegraad van de bedrijfstakken	JAP	USA	EG-8	B-L	NED	FR	BRD	ITA	V.K.	DK	IERL
- met indexcijfer ≥ 1	5	6	9	7	3	8	6	8	10	6	6
- met indexcijfer tussen 1 en 0,5	6	7	7	4	10	8	10	6	4	6	3
- met indexcijfer $< 0,5$	5	3	0	5	3	0	0	2	2	4	7

Het aantal indexcijfers ≥ 1 (bedrijfstakken waarvoor er specialisatie is) en $< 0,5$ (bedrijfstakken waarvoor de specialisatie zeer gering is) verschilt sterk en op een wijze die op het eerste gezicht verbazing wekt.

De meest geavanceerde landen lijken gespecialiseerd te zijn in een kleiner aantal bedrijfstakken (b.v. : Japan en Nederland - en in mindere mate de USA en de BRD - tegenover de EG-8 en het V.K.) en hebben een zeer geringe specialisatie in een groter aantal bedrijfstakken (b.v. : Japan en de USA versus EG-8, Frankrijk,...). Die vaststelling is nochtans verre van absoluut. Ierland en België lijken al een uitzondering te vormen op de tweede stelling (hoewel het om kleine landen gaat).

Verder blijkt ook dat de grote Europese landen met een reeds lang industrieel verleden (Frankrijk, DBR) en de EG-8 geen (of weinig, cfr. V.K. en Italië) bedrijfstakken hebben, waarvoor hun specialisatie zeer gering is ($< 0,5$).

2. Tweede vaststelling : de specialisaties van de landen verschillen dikwijls erg van elkaar

Vooraf dient te worden vastgesteld dat de bedrijfstakken waarvoor er specialisatie bestaat (indexcijfer ≥ 1) radicaal verschillen naargelang van het land.

- a) De bedrijfstakken waarin de Japanse en Amerikaanse industrie zeer gespecialiseerd is (elektrisch en elektronisch materieel; informatica; bureautica; precisie-instrumenten; automobiervoertuigen; overige transportmiddelen) zijn de bedrijfstakken waarin de EG-8 het minst is gespecialiseerd (van de 12e tot de 16e plaats, met een indexcijfer van 0,7 tot 0,8). (Zie tabel 13).

Tabel 13 - Plaats (en specialisatie-indexcijfer) van de bedrijfstakken waarin Japan en de USA het meest gespecialiseerd zijn in 1985

	JAP	USA	EG-8	B-L
Elektr. en elektron. materieel	1e (1.90)	5e (1.08)	12e (0.80)	13e (0.39)
Informatica, bureautica, precisie-instr.	3e (1.42)	2e (1.62)	13e (0.78)	15e (0.25)
Overige transportmiddelen	4e (1.26)	1e (2.16)	16e (0.69)	16e (0.17)
Automobiervoertuigen	2e (1.62)	9e (0.80)	14e (0.76)	8e (0.94)
Industr. en landbouwmachines	6e (0.90)	4e (1.24)	10e (0.99)	12e (0.42)
Chemie - farmacie	12e (0.46)	6e (1.05)	4e (1.23)	6e (0.42)
Diverse industrieën	11e (0.62)	3e (1.33)	8e (1.14)	1e (3.53)

- b) De toestand van België-Luxemburg is nog ernstiger, want met uitzondering van chemie-farmacie (6e plaats) en de automobiellindustrie (8e plaats) vindt men de overige toekomstgerichte sectoren hier ook terug op de laatste plaatsen (van de 12e tot de 16e plaats), maar met een nog veel lagere specialisatiegraad dan in de EG-8 (elektronica : 0,4; informatica : 0,25; overige transportmiddelen : 0,7; industr. machines : 0,4). België-Luxemburg is daarentegen sterk gespecialiseerd in "diverse industrieën" (1e plaats; indexcijfer : 3,5). Een interpretatie hiervan is echter moeilijk, daar laatstgenoemde bedrijfstak zeer heterogeen is en met name produkten bevat waarvan de uitvoercijfers statistisch onvoldoende gededesaggregeerd zijn. Eén produktencategorie bekleedt hierin nochtans een plaats van overwegend belang, met name die van de geslepen diamanten. Ook is België-Luxemburg nog zeer gespecialiseerd in de metallurgie (2e plaats) en de textielnijverheid (3e plaats). (Zie tabel 14).

Tabel 14 - Plaats (en specialisatie-index) van de bedrijfstakken waarin B-L het meest gespecialiseerd is in 1985

	B-L	EG-8	JAP	USA
Diverse industrieën	1e (3.53)	8e (1.14)	11e (0.62)	3e (1.33)
Ijzer en staal en non-ferro	2e (1.86)	9e (1.03)	5e (1.12)	14e (0.43)
Textiel - kleding	3e (1.62)	3e (1.34)	10e (0.62)	15e (0.36)
Voedingsnijverheid	4e (1.54)	2e (1.43)	15e (0.11)	7e (0.95)
Niet-metaalprod.	5e (1.38)	5e (1.20)	9e (0.66)	11e (0.67)
Chemie - farmacie	6e (1.29)	4e (1.23)	12e (0.46)	6e (1.05)
Rubber - kunststof	7e (1.20)	6e (1.19)	7e (0.79)	10e (0.76)
Automobielnijverheid	8e (0.94)	14e (0.76)	2e (1.62)	9e (0.80)
Leder - lederwaren	14e (0.33)	1e (1.47)	13e (0.20)	16e (0.28)

De bedrijfstakken, waarvoor België-Luxemburg, en over het algemeen de EG-8, het meest zijn gespecialiseerd, zijn vooreerst de "klassieke industrieën, die meestal de laatste plaats bekleden in Japan en de USA (met uitzondering van automobielen en staal in Japan en chemie-farmacie en diverse industrieën in de USA).

Europa en België bezitten ongetwijfeld sterke punten in de voedingsnijverheid, in textiel en kleding en in de chemische en farmaceutische nijverheid.

De automobielinindustrie, die toch heel belangrijk is voor de Belgische economie, komt nochtans slechts op de 8e plaats, met een indexcijfer lager dan 1 (0,94). In de EG-8 komt ze pas op de 14e plaats (0,76) en meerdere Europese landen, die vroeger zeer gespecialiseerd waren, zijn vandaag vreselijk ondergespecialiseerd : Italië waar de automobielinindustrie op de laatste plaats staat, met een indexcijfer van 0,43 ; het V.K., op de 15e plaats (indexcijfer : 0,46), Frankrijk op de 12e plaats (indexcijfer : 0,82). Alleen Duitsland bekleedt nog een zeer eervolle 3e plaats met een indexcijfer van 1,20. Maar in Japan komt deze industrie op de 2e plaats en bedraagt het specialisatie-indexcijfer 1,6 ! En buiten Japan dient er ook rekening te worden gehouden met de NGL uit het Oosten en Zuid-Oost Azië.

Tevens zij nog genoteerd de zeer zwakke positie van de "overige transportmiddelen" (laatste plaats in België-Luxemburg en in de EG-8) en de "industriële en landbouwmachines" (12e plaats in België-Luxemburg met een indexcijfer van 0,42 !!; 10e plaats in de EG-8, maar met een indexcijfer van nagenoeg 1).

3. *Derde vaststelling en allicht wel de belangrijkste : de richting, die de ontwikkeling tussen 1972 en 1985 uitgaat, is volledig tegengesteld in de V.S. en Japan met die in de Europese landen. (Zie tabel 15)*

Laten we als voorbeeld de automobiellindustrie nemen : de specialisatie in Europa is hier fors afgenomen (EG-8 : - 0,21 punt; België-Luxemburg : - 0,06; Frankrijk : - 0,32; Italië : - 0,38; V.K. : - 0,42 en zelfs in Duitsland : - 0,12) alsook in de USA (- 0,28). In Japan daarentegen is ze fors toegenomen : + 0,61.

Japan heeft zijn specialisatie sterk verminderd (b.v. overige transportmiddelen, waarvan het indexcijfer in 13 jaar van 2,27 tot 1,26 is gedaald) en is zelfs zeer ondergespecialiseerd geworden in bedrijfstakken waar het niet meer over voldoende comparatieve voordelen meende te beschikken (geen grondstoffen b.v.), of voor produkten - vaak klassieke - waarvoor er op grote schaal een internationale arbeidsverdeling heeft plaatsgevonden tussen Japan en de NGL uit Zuid-Oost-Azië, die over het algemeen goedkoper konden produceren. Het gaat om bedrijfstakken zoals chemie-farmacie (indexcijfer 0,46 in 1985, daling met - 0,28), leder (0,20), papier en drukwerk (0,20), voedingsnijverheid (0,11; - 0,14), hout en meubelen (0,09; - 0,25), alsook textiel - kleding (0,62; - 0,64), diverse industriële produkten (0,62; - 0,24), rubber - plastic (0,79; - 0,21), metaalprodukten (0,77; - 0,30). Die laatste vier bedrijfstakken bezitten evenwel nog een indexcijfer dat boven 0,5 uitstijgt.

Het is over het algemeen in die bedrijfstakken dat de EG-8 haar specialisatie heeft opgevoerd en dit nog het meest in de voedingsindustrie, waarin ze zeer gespecialiseerd is (2e plaats; indexcijfer 1,43; ontwikkeling '72-'85 : + 0,24). De bedrijfstakken, die hun specialisatie in de EG-8 verminderd hebben, zijn de automobiellindustrie (- 0,21), elektrisch en elektronisch materieel (- 0,21), informatica - bureautica (- 0,08) en machines voor landbouw en industrie (- 0,06).

De USA hebben hun specialisatie opgedreven in 6 bedrijfstakken, maar hebben ze tevens verminderd in 10 bedrijfstakken.

De stijging is alleen belangrijk voor de overige transportmiddelen (2,16; + 0,57) en voor informatica - bureautica - precisie-instrumenten (1,62; + 0,15).

De bedrijfstakken, waarin de vermindering van de specialisatie belangrijk is, zijn : automobielen (0,80; - 0,28), machines (1,24; - 0,13), metaalprodukten (0,64; - 0,16) en voeding (0,95; - 0,12).

Wat België-Luxemburg betreft, is de specialisatie afgenomen in het merendeel van de "klassieke" bedrijfstakken met een middelmatige technologie, uitgezonderd in de chemie - farmacie (1,29; + 0,23), rubber - plastic (1,20; + 0,18), en vooral voeding (1,54; + 0,50). Laatstgenoemde bedrijfstak bekleedt in 1985 de 4e plaats.

De specialisatie van België-Luxemburg is tussen 1972 en 1985 achteruitgegaan in 10 van de 16 bedrijfstakken en in heel wat spitssectoren met een sterke vraag. We vermelden in dat verband de industrie van het elektrisch en elektronisch materieel, waarvan het peil van het indexcijfer al laag was en in 13 jaar nog met - 0,21 daalde.

Tabel 15 - Variatie van de specialisatie voor de 16 bedrijfstakken tussen 1972 en 1985
(variatie van de indexcijfers in absolute waarde)

	JAP	USA	EG-8	België-Luxemburg	
				Variatie	Commentaar
1. Elektr. en elektron. mat.	+ 0.20	- 0.05 (1)	- 0.13	- 0.21	Zeer groot verlies, gezien het zeer lage peil
2. Infor., Bureaut., prec.-instr.	+ 0.13	+ 0.15	- 0.08	+ 0.04	Zeer laag peil
3. Overige transportmiddelen	- 1.01	+ 0.57	+ 0.08	- 0.09	Zeer zwak (16e)
4. Automobielen	+ 0.61	- 0.28	- 0.21	+ 0.06	Ind. = \pm 1
5. Mach. vr landb. en industr.	+ 0.30	- 0.13	- 0.06	- 0.01	Laag peil
6. Chemie - farmacie	- 0.28	+ 0.05	+ 0.09	+ 0.23	Ind.=1.3; gunstige ontw.
7. Diverse industrieën	- 0.24	+ 0.08	0	+ 1.71	Bijzondere bedrijfstak
8. Rubber - plastic	- 0.21	+ 0.02	+ 0.01	+ 0.18	Ind.=1.2; gunstige ontw.
9. Voedingsindustrie	- 0.14	- 0.12	+ 0.24	+ 0.50	Uitstekend
10. Textiel - kleding	- 0.64	- 0.03 (2)	+ 0.15	- 0.08	Ind.=1.6; hoog peil
11. Ijzer en staal en non-ferro	- 0.25	- 0.03(2)	+ 0.07	- 0.36	Ind.=1.9; hoog peil
12. Metaalprod.	- 0.30	- 0.16	+ 0.09	+ 0.07	Ind.=0.08; ondergespec.
13. Niet-metaalh. min.	- 0.04	- 0.06	+ 0.06	- 0.26	Ind.=1.4; grote daling
14. Papier, papierwaren, drukw.	- 0.03	- 0.06	+ 0.14	- 0.02	Ind.=0.65; ondergespec.
15. Leder en lederwaren	- 0.39	+ 0.11(2)	+ 0.22	- 0.17	Zeer zwak
16. Hout en meubelen	- 0.25	+ 0.02(2)	+ 0.27	- 0.10	Ind.=0.9; daalt

(1) Grote achteruitgang gedurende de laatste 2 jaar (83-85).

(2) Bedrijfstakken met zeer lage specialisatiegraad.

Alles bijeen kan men dus stellen dat er zich in de Europese landen een trend heeft voorgedaan om de specialisaties over meer bedrijfstakken te spreiden (met een specialisatie kleiner dan 1 – dus een onderspecialisatie – in vele hiervan). Daartegenover is Japan zijn specialisaties sterk gaan concentreren. Dit geldt ook voor de Verenigde Staten, zij het met minder grote variaties. Hierbij zij evenwel opgemerkt dat dit land reeds in 1972 voor tal van klassieke bedrijfstakken een specialisatiegraad bezat.

4. Vierde vaststelling : de recente ontwikkeling tussen 1983 en 1985

In Japan zetten de bovengenoemde tendenties zich grosso modo door. Men kan zelfs zeggen dat de achteruitgang er op die 2 jaar verhoudingsgewijs groter is geweest dan gedurende de voorgaande subperiode (1972 tot 1983) en dit in meerdere bedrijfstakken : ijzer en staal en non-ferrometalen, metaalprodukten, textiel – kleding en rubber – plastic.

De USA gaan achteruit in 3 spitssectoren : machines voor industrie, elektrisch- en elektronisch materieel (grotere achteruitgang dan de in 11 jaar geboekte vooruitgang) en informatica – bureautica (trendombuiging; lichte achteruitgang).

De automobielnijverheid daarentegen herstelt zich en de overige transportmiddelen gaan nog meer dan vroeger vooruit.

In de EG-8 blijft de specialisatie in de "klassieke" industrieën hoog, terwijl de automobielnijverheid en de overige transportmiddelen verder achteruitgaan. De spitssectoren gaan lichtjes vooruit, waarbij in de meeste ervan de negatieve tendens uit de voorgaande periode een ombuiging ondergaat.

In België-Luxemburg gaat men achteruit in elektrisch – elektronisch materieel, informatica – bureautica en vooral in de automobielinindustrie (– 0,14 in 2 jaar tegen + 0,08 in 11 jaar !). Wel is er vooruitgang in voeding en chemie en de achteruitgang lijkt er te zijn gestopt in metaalprodukten en machines, niet-metaalhoudende mineralen, textielnijverheid, ledernijverheid en zelfs metallurgie (althans tot in 1985).

Het ziet er dus niet naar uit dat er de laatste 2 jaar in de beschouwde landen grote veranderingen hebben plaatsgevonden in de grote tendenties die we voor de periode 1972-1985 vluchtig hebben vermeld. In België-Luxemburg nochtans lijkt de achteruitgang van de specialisatie in meerdere "klassieke" bedrijfstakken tot staan te zijn gebracht.

In de volgende twee afdelingen gaan we nader in op de toestand betreffende de specialisatie van de industrie in de 10 landen, die in onze vergelijking aan bod komen.

C. Vergelijking van de specialisatie bij de uitvoer per bedrijfstak

Uit de voorgaande afdeling en de paar tabellen die erin zijn opgenomen – en in de volledige tabellen in Bijlage II wordt zulks bevestigd – kon reeds worden opgemaakt dat de 10 landen, en ook de 8 Europese landen, grote verschillen vertonen en het zeer moeilijk is om de huidige stand en de ontwikkeling van de specialisaties van elk land op een eenvoudige wijze te onderzoeken.

Om dit onderzoek te vergemakkelijken, hebben we eerst en vooral voor elk van de 16 bedrijfstakken uit de be- en verwerkende nijverheid een vergelijkende analyse gemaakt.

Aan de hand van die systematische vergelijking hebben wij dan getracht om de positie van elk land en, in het bijzonder, van België-Luxemburg op een synthetische wijze te definiëren.

We beginnen met de bedrijfstakken, waarvan de groei van de binnenlandse vraag der meest geïndustrialiseerde landen de meest dynamische is geweest (cfr. supra).

1. *Bedrijfstak elektrisch en elektronisch materieel*

(zie tabel 16, bovenste deel, en grafieken 8)

De tabellen naar bedrijfstak geven de plaats die elke bedrijfstak in 1985 bekleedt in elk van de landen, alsmede de waarde van het specialisatie-indexcijfer in 1985 en de voor de twee subperiodes, 1972-83 en 1983-85, genoteerde variaties van de waarde van het indexcijfer.

De industrie van het elektrisch en elektronisch materieel staat in de 8 EG-landen vrij laag gerangschikt (8e tot 13e plaats; 12e in de EG-8), met een specialisatie-indexcijfer iets lager dan 1 (begrepen tussen 0,65 en 0,90), **uitgezonderd in België-Luxemburg, waar het niet meer kan 0,39 bedraagt (13e plaats)**. Zoals men weet is in de USA en vooral in Japan deze industrie daarentegen sterk gespecialiseerd (Japan : 1e plaats; indexcijfer : 1,90; gaat vooruit tussen 1972 en 1985).

Verder hebben vijf Europese landen hun specialisatie beduidend zien dalen (Nederland, Italië, DBR, België-Luxemburg, Denemarken) terwijl Ierland zijn specialisatie fors verhoogde en het Verenigd Koninkrijk eveneens vooruitging.

Alle landen van de EG-8 kunnen bijgevolg als ondergespecialiseerd worden beschouwd in de bedrijfstak van het elektrisch en elektronisch materieel. En hiervan bekleedt België-Luxemburg de laatste plaats.

2. *Bedrijfstak informatica, bureautica, precisie-instrumenten*

(zie tabel 16, onderste deel, en grafieken 9)

De EG-8 is in deze spitsindustrie nog iets meer ondergespecialiseerd en het verschil tussen de landen is groter dan voor de bedrijfstak van het elektrisch en elektronisch materieel.

In 5 landen neemt ze een plaats in die gaat van de 13e tot de 15e, met voor België-Luxemburg nogmaals een 15e plaats en een zeer zwak indexcijfer (0,25).

In Nederland is de toestand minder slecht (7e plaats; indexcijfer : 0,89; gaat vooruit). Nog beduidend beter is hij voor het Verenigd Koninkrijk (3e plaats; indexcijfer : 1,20; gaat vooruit). Ierland van zijn kant kende een spectaculaire doorbraak : 2e plaats; indexcijfer : 3,55; stijging van het indexcijfer met 3,39 tussen 1972 en 1985 !

Laten wij nog vermelden dat die industrie de 2e plaats bekleedt in de USA en de 3e in Japan met indexcijfers in de buurt van 1,5 hetgeen wijst op een nog verdere vooruitgang (uitgezonderd tussen 1983 en 1985 : lichte achteruitgang).

Tabel 16 - Vergelijking van de specialisatie van de landen bij de uitvoer ;
Ontwikkeling '72-'83 en '83-'85

Bedrijfstak : ELEKTRISCH EN ELEKTRONISCH MATERIEEL (NACE-CLIO ; R.44 : 25)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	13e (0.39)	- 0.18	- 0.03
2. DENEMARKEN	8e (0.90)	- 0.17	+ 0.11
3. FRANKRIJK	10e (0.85)	+ 0.03	+ 0.03
4. D.B.R.	9e (0.87)	- 0.21	0
5. IERLAND	9e (0.76)	+ 0.32	+ 0.05
6. ITALIE	12e (0.65)	- 0.26	- 0.04
7. NEDERLAND	10e (0.80)	- 0.42	+ 0.02
8. VERENIGD KONINKRIJK	11e (0.98)	+ 0.06	+ 0.03
9. EG-8	12e (0.80)	- 0.14	+ 0.01
10. U.S.A.	5e (1.08)	+ 0.08	- 0.13
11. JAPAN	1e (1.90)	+ 0.15	+ 0.05

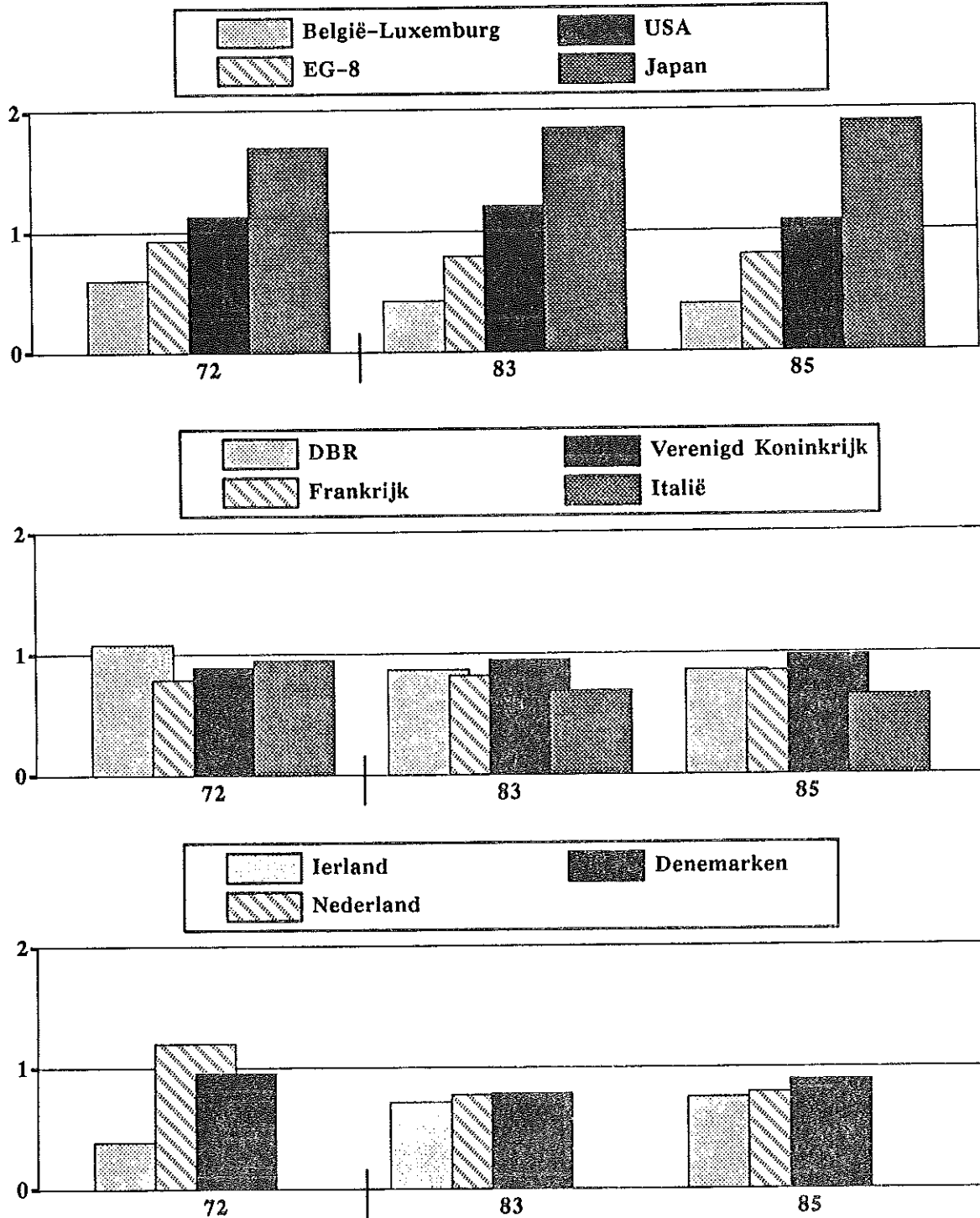
Bedrijfstak : INFORMATICA, BUREAUTICA, PRECISIE-INSTRUMENTEN
(NACE-CLIO ; R.44 : 23)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	15e (0.25)	+ 0.05	- 0.01
2. DENEMARKEN	15e (0.39)	+ 0.03	+ 0.01
3. FRANKRIJK	14e (0.68)	- 0.16	- 0.01
4. D.B.R.	14e (0.72)	- 0.41	- 0.01
5. IERLAND	2e (3.55)	+ 3.17	+ 0.21
6. ITALIE	13e (0.60)	- 0.23	+ 0.07
7. NEDERLAND	7e (0.89)	+ 0.12	+ 0.01
8. VERENIGD KONINKRIJK	3e (1.20)	+ 0.10	+ 0.12
9. EG-8	13e (0.78)	- 0.11	+ 0.03
10. U.S.A.	2e (1.62)	+ 0.18	- 0.03
11. JAPAN	3e (1.42)	+ 0.17	- 0.04

Grafiek 8 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Elektrisch en elektronisch materieel

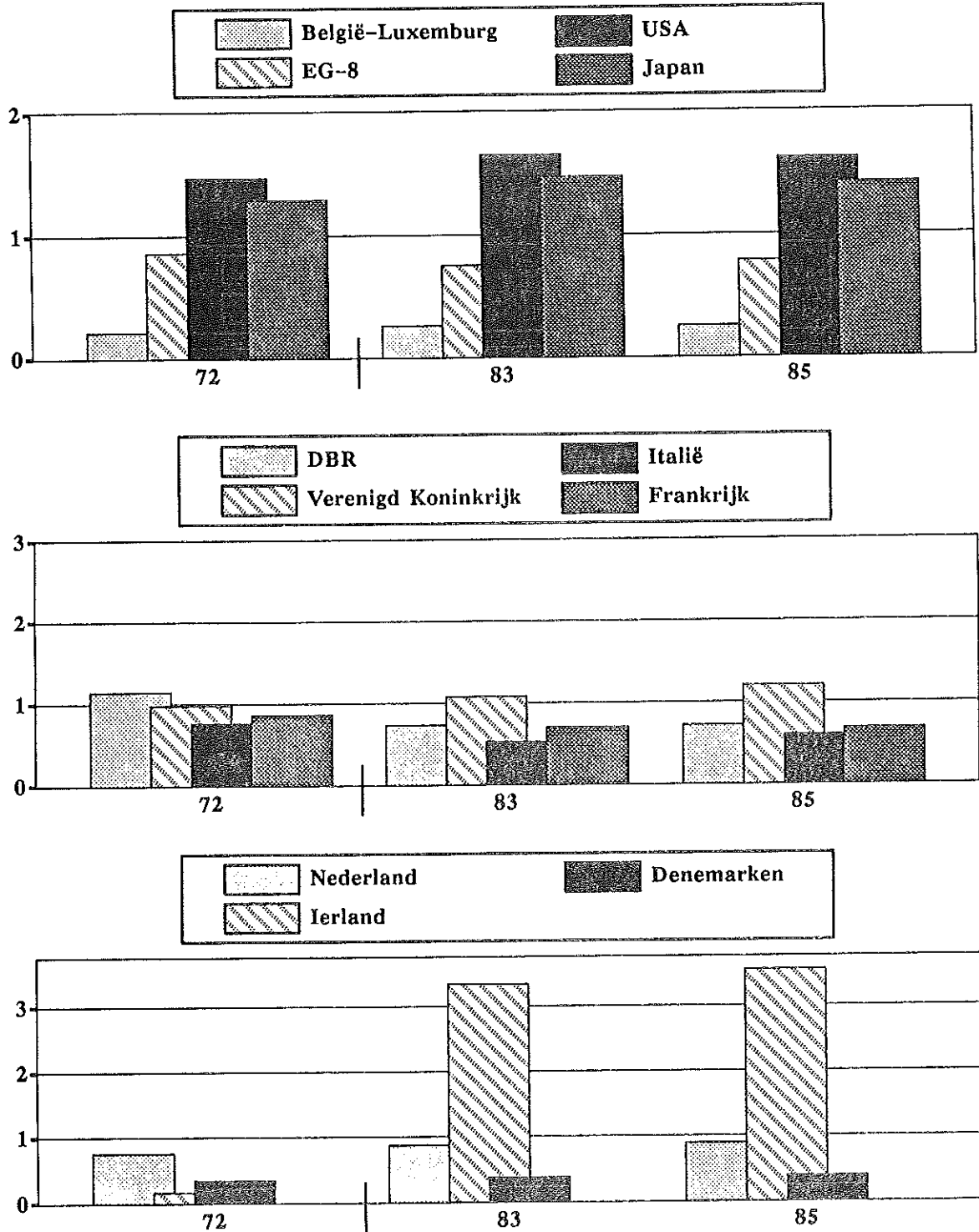

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

Grafiek 9 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Informatica, bureautica, precisie-instrumenten

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Vollmexgegevens, DG II, EG.

3. *Bedrijfstak automobielen en motoren*
(zie tabel 17, bovenste deel, en grafieken 10)

We hebben reeds gewezen op de zeer grote achteruitgang van deze industriële activiteit in meerdere Europese landen die vroeger een sterke specialisatie hadden. Ze bekleedde in 1985 respectievelijk de 15e en 16e plaats in het Verenigd Koninkrijk en in Italië (indexcijfers lager dan 0,5) en de 12e in Frankrijk (0,82).

België-Luxemburg heeft beter stand gehouden (8e plaats; indexcijfer : 0,94, maar recentelijk was er een achteruitgang). Alleen Duitsland behoudt zijn goede plaats (3e) en een indexcijfer groter dan 1 (1,20). Niettemin noteert men er een terugloop van de specialisatie, vooral gedurende de laatste twee jaar.

Ook de Verenigde Staten zagen hun specialisatie ernstig teruglopen (uitgezonderd de laatste 2 jaar).

In Japan tenslotte bekleedt deze industrie de 2e plaats met een indexcijfer dat in 13 jaar met 0,61 steeg en in 1985 zijn hoogste peil bereikte (1,62).

4. *Bedrijfstak overige transportmiddelen*
(zie tabel 17, onderste deel, en grafieken 11)

Ook hier is deze industrie slecht gerangschikt in de specialisaties van de Europese landen : in 5 ervan van de 14e tot de 16e plaats, evenwel met een zeer verschillend indexcijfer naargelang van het land. In België-Luxemburg is ze 16e gerangschikt met een bijzonder zwak indexcijfer (0,17; gaat nog achteruit).

Denemarken en Frankrijk bekleeden een middenpositie : 7e en 9e plaats; de indexcijfers liggen in de buurt van 1 en gaan vooruit (uitgezonderd de laatste 2 jaar).

Binnen de EG-8 is de beste plaats voor het Verenigd Koninkrijk (5e plaats; indexcijfer : 1,13; stijging met + 0,38).

In de Verenigde Staten komt deze bedrijfstak op de 1e plaats (indexcijfer : 2,16; neemt fors toe). Hij bekleedt de 4e plaats in Japan, maar ging er sterk achteruit, ook al blijft het land gespecialiseerd.

Tabel 17 - Vergelijking van de specialisatie van de landen bij de uitvoer ;
Ontwikkeling '72-'83 en '83-'85

Bedrijfstak : AUTOMOBIELEN EN MOTOREN

(NACE-CLIO ; R.44 : 27)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	8e (0.94)	+ 0.08	- 0.14
2. DENEMARKEN	16e (0.12)	+ 0.03	- 0.01
3. FRANKRIJK	12e (0.82)	- 0.20	- 0.12
4. D.B.R.	3e (1.20)	- 0.01	- 0.11
5. IERLAND	16e (0.05)	+ 0.12	- 0.13
6. ITALIE	16e (0.43)	- 0.30	- 0.08
7. NEDERLAND	15e (0.21)	+ 0.02	- 0.02
8. VERENIGD KONINKRIJK	15e (0.46)	- 0.36	- 0.06
9. EG-8	14e (0.76)	- 0.12	- 0.09
10. U.S.A.	5e (0.80)	- 0.36	+ 0.08
11. JAPAN	2e (1.62)	+ 0.58	+ 0.03

Bedrijfstak : OVERIGE TRANSPORTMIDDELEN

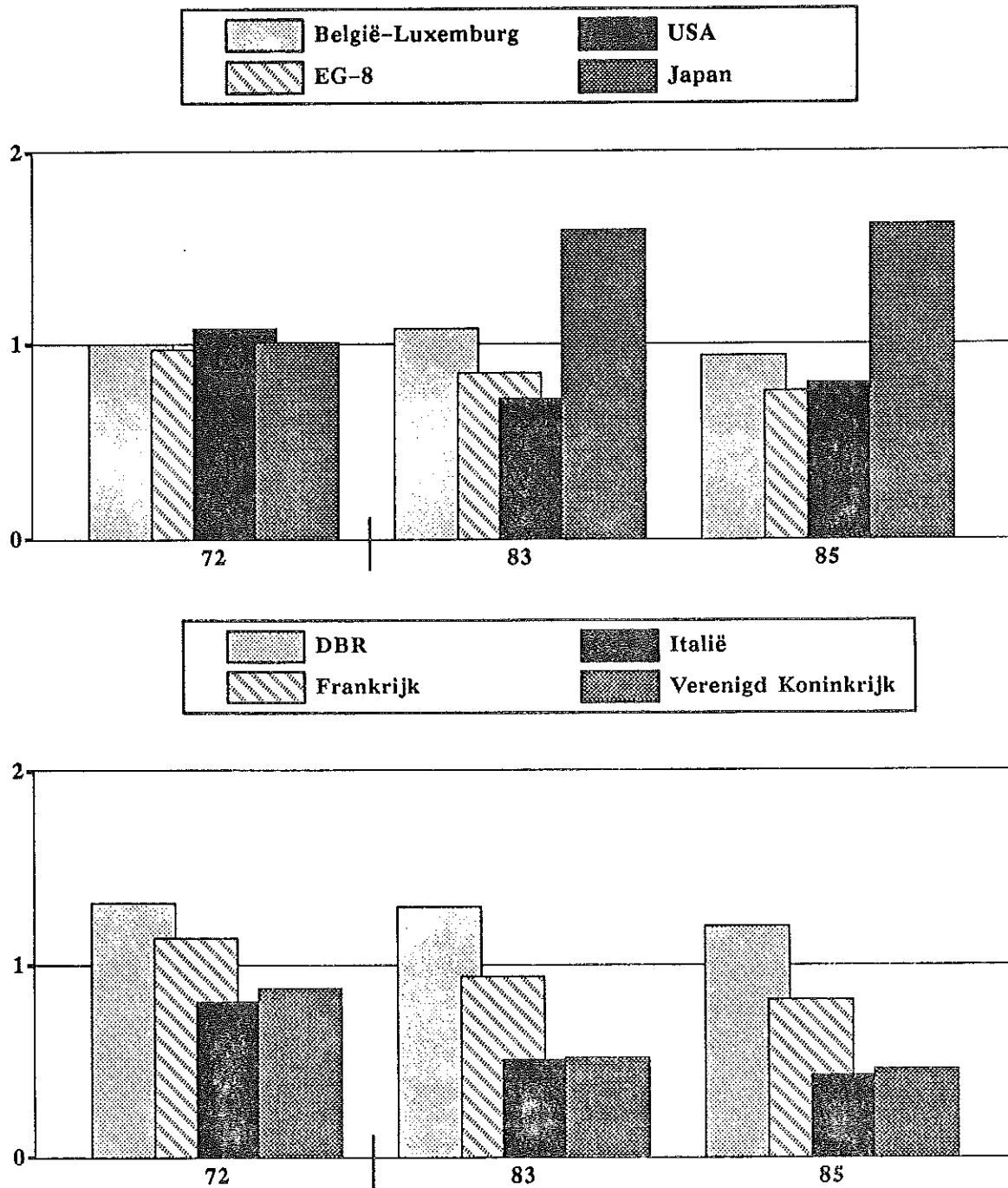
(NACE-CLIO ; R.44 : 29)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	16e (0.17)	- 0.09	0
2. DENEMARKEN	7e (0.96)	+ 0.29	- 0.12
3. FRANKRIJK	9e (0.99)	+ 0.21	- 0.06
4. D.B.R.	15e (0.63)	+ 0.22	- 0.05
5. IERLAND	15e (0.08)	- 0.42	+ 0.02
6. ITALIE	14e (0.59)	- 0.01	- 0.02
7. NEDERLAND	14e (0.43)	- 0.27	- 0.14
8. VERENIGD KONINKRIJK	5e (1.13)	+ 0.36	+ 0.02
9. EG-8	16e (0.69)	+ 0.12	- 0.04
10. U.S.A.	1e (2.16)	+ 0.31	+ 0.26
11. JAPAN	4e (1.26)	- 0.92	- 0.09

Grafiek 10 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Automobielen en motoren

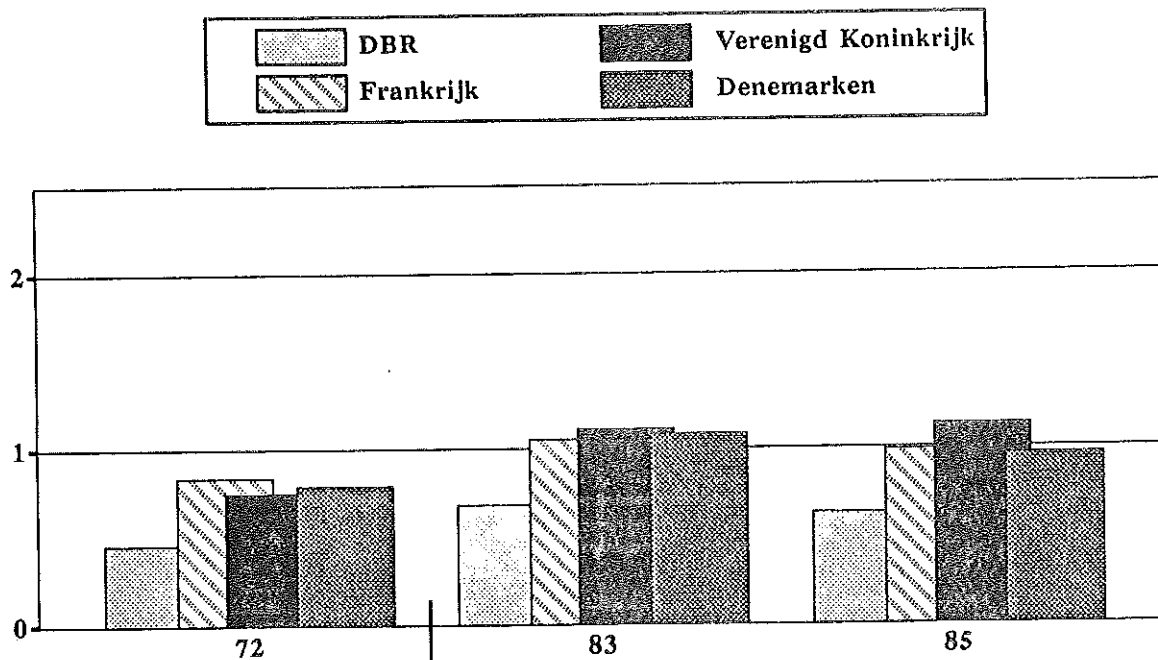
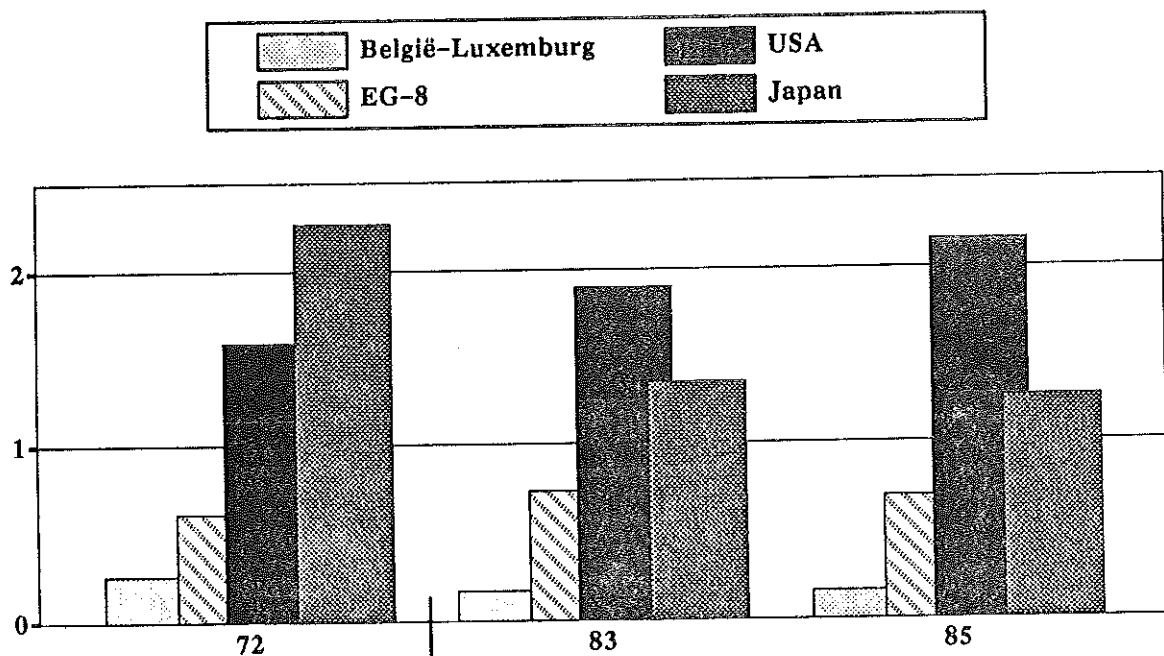

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

Grafiek 11 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Overige transportmiddelen

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

5. *Bedrijfstak machines voor landbouw en industrie*
(zie tabel 18, bovenste deel, en grafieken 12)

Deze sector bekleedt een zeer verschillende plaats in de 8 Europese landen.

Hij komt op de 1e plaats in Duitsland (indexcijfer 1,24) en op de 4e in het Verenigd Koninkrijk (1,18); de specialisatie vertoont er evenwel een duidelijk afnemende trend. De bedrijfstak staat op de 6e plaats in Denemarken (1,00), op de 8e in Italië (1,19) en op de 11e in Frankrijk (0,83) met in die 3 landen een stabielere specialisatie.

In België-Luxemburg bekleedt deze industrie de 12e plaats en de specialisatie is er zwak (indexcijfer : 0,42).

Men kan stellen dat de EG-8 een specialisatie heeft die overeenstemt met het gemiddelde van haar industrie (0,99), met evenwel een lichte achteruitgang.

De Verenigde Staten zijn meer gespecialiseerd (4e plaats; indexcijfer : 1,24; gaat achteruit), terwijl de bedrijfstak in Japan een 6e plaats haalt (indexcijfer : 0,90), maar er wel fors op vooruitgaat (+ 0,30 in 13 jaar).

6. *Bedrijfstak bouwmaterialen en niet-metaalhoudende mineralen*
(zie tabel 18, onderste deel, en grafieken 13)

De EG-8 is in deze industrieën gespecialiseerd. Immers, zij haalt een indexcijfer van 1,20 en staat 5e gerangschikt.

De meeste landen hebben een indexcijfer in de buurt van 1, waarbij Italië opvalt met een 3e plaats en een indexcijfer van 2,10, wat een forse vooruitgang betekent. Daarna volgen Frankrijk (3e; 1,30; merkelijke vooruitgang) en België-Luxemburg. (5e plaats; indexcijfer : 1,38; maar sterk dalend, uitgezonderd tussen 1983 en 1985).

De overige landen bekleden in deze sector een van de 6e tot de 10e gaande plaats en de variaties tussen 1972 en 1985 zijn niet zo belangrijk.

De Verenigde Staten (11e plaats; 0,67) en Japan (9e; 0,66) zijn in deze bedrijfstak ongespecialiseerd en hun specialisatie gaat er gematigd op achteruit.

Tabel 18 - Vergelijking van de specialisatie van de landen bij de uitvoer ;
Ontwikkeling '72-'83 en '83-'85

Bedrijfstak : **Machines voor landbouw en industrie** (NACE-CLIO ; R.44 : 21)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	12e (0.42)	- 0.06	+ 0.05
2. DENEMARKEN	6e (1.00)	- 0.07	+ 0.04
3. FRANKRIJK	11e (0.83)	+ 0.07	- 0.03
4. D.B.R.	1e (1.24)	- 0.22	+ 0.03
5. IERLAND	12e (0.31)	+ 0.16	- 0.01
6. ITALIE	8e (1.19)	+ 0.07	- 0.02
7. NEDERLAND	13e (0.53)	+ 0.03	+ 0.01
8. VERENIGD KONINKRIJK	4e (1.18)	- 0.13	0
9. EG-8	10e (0.99)	- 0.07	+ 0.01
10. U.S.A.	4e (1.24)	- 0.07	- 0.06
11. JAPAN	6e (0.90)	+ 0.28	+ 0.02

Bedrijfstak : **Bouwmaterialen en niet-metaalhoudende mineralen**

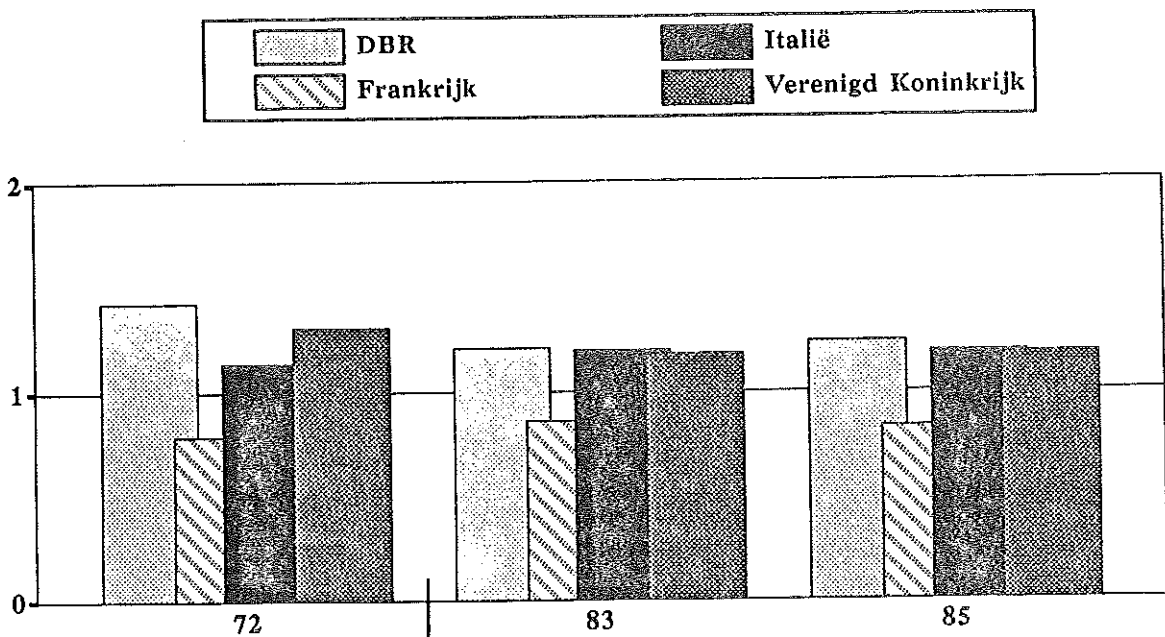
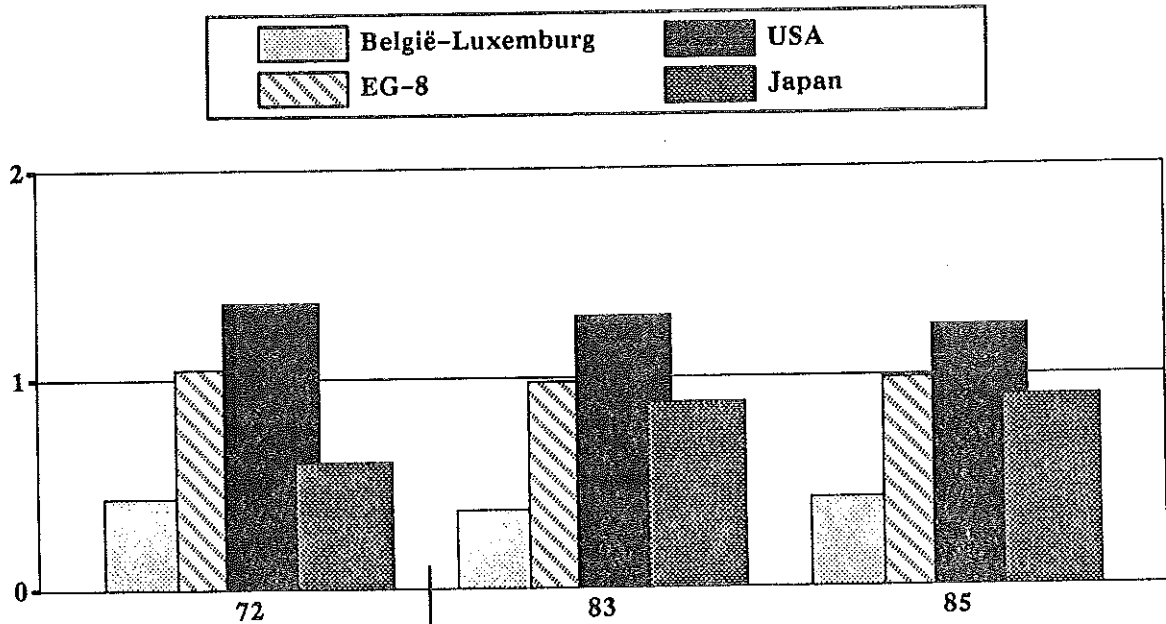
(NACE-CLIO ; R.44 : 15)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	5e (1.38)	- 0.32	+ 0.06
2. DENEMARKEN	9e (0.87)	+ 0.09	- 0.17
3. FRANKRIJK	3e (1.30)	+ 0.11	+ 0.07
4. D.B.R.	8e (0.95)	- 0.06	+ 0.06
5. IERLAND	6e (1.01)	- 0.04	- 0.04
6. ITALIE	3e (2.10)	+ 0.31	+ 0.01
7. NEDERLAND	9e (0.84)	- 0.08	- 0.01
8. VERENIGD KONINKRIJK	10e (1.00)	- 0.04	+ 0.09
9. EG-8	5e (1.20)	+ 0.01	+ 0.05
10. U.S.A.	11e (0.67)	- 0.01	- 0.05
11. JAPAN	9e (0.66)	0	- 0.04

Grafiek 12 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Machines voor landbouw en industrie

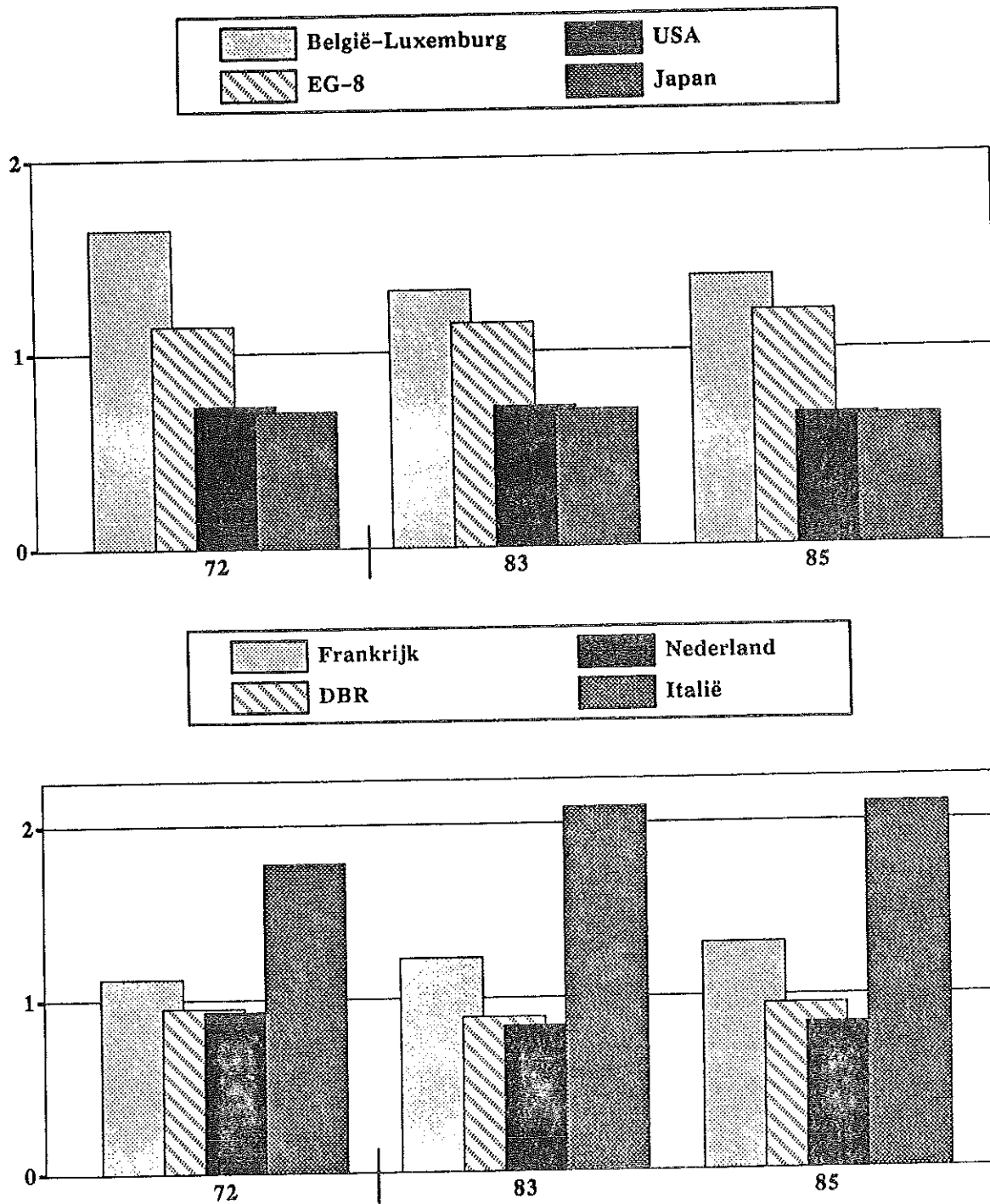

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

Grafiek 13 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Bouwmaterialen en niet-metaalhoudende mineralen

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

7. *Bedrijfstak chemische en farmaceutische industrieën*

(zie tabel 19, bovenste deel, en grafieken 14)

Als basis en als spitsindustrie vormt de chemie – farmacie een belangrijke specialisatie van de EG-8 en van het merendeel der 8 landen.

Ze komt op de 4e plaats in de EG-8 (indexcijfer : 1,23; gematigde stijging), en op de 2e plaats in Nederland, waar ze een zeer sterke specialisatie vormt (indexcijfer : 2,00; stijgt fors) en in het Verenigd Koninkrijk (indexcijfer : 1,26; gaat merkkelijk vooruit).

Deze industrie staat op de 6e plaats in België-Luxemburg met een duidelijke (1,29) en fors stijgende (+ 0,23) specialisatie, de laatste 2 jaar inbegrepen. In Frankrijk treffen we een min of meer gelijke toestand aan.

Deze bedrijfstak staat gerangschikt op de 4e plaats in de Duitse Bondsrepubliek (indexcijfer : 1,19; gaat lichtjes achteruit). Een 4e plaats ook in Ierland (1,25), met hier evenwel een grote vooruitgang van de specialisatie (+ 0,36). Hij staat nog op de 9e plaats in Italië en op de 10e in Denemarken (met indexcijfers in de buurt van 0,80).

In de Verenigde Staten staat deze industrie gerangschikt op de 6e plaats met een indexcijfer iets hoger dan 1 (1,05) en lichtjes toenemend.

In Japan gaat de specialisatie sterk achteruit : 12e plaats, indexcijfer : 0,46, een achteruitgang met - 0,28 sedert 1972. Wij zouden kunnen zeggen dat Japan, gezien het gebrek aan grondstoffen terzake en het feit dat die activiteit erg getroffen werd door de duurdere energie, deze bedrijfstak voortaan links laat liggen.

8. *Bedrijfstak rubber en plastic*

(zie tabel 19, onderste deel, en grafieken 15)

De toestand van de EG-8 is voor deze bedrijfstak vrij identiek met die voor de chemie – farmacie.

Deze industrieën komen op de 6e plaats (1,19).

Alle Europese landen zijn gespecialiseerd (indexcijfer > 1), uitgezonderd Ierland. Bij sommige is de specialisatie belangrijker : Frankrijk (2e plaats; indexcijfer : 1,42; gaat achteruit), Denemarken (3e plaats; indexcijfer : 1,31; gaat recentelijk vooruit) en Nederland (3e plaats; 1,02).

In de DBR bekleedt deze bedrijfstak de 5e plaats (1,16; gaat vooruit); in Italië, de 6e (1,31; gaat achteruit).

In België-Luxemburg komt hij op de 7e plaats, met een duidelijke specialisatie (1,20), hetgeen een beduidende stijging betekent (+ 0,18 sedert 1972).

De Verenigde Staten en Japan zijn ondergespecialiseerd (indexcijfer van ca 0,80) met een grote achteruitgang in Japan, inzonderheid gedurende de laatste 2 jaar.

Tabel 19 - Vergelijking van de specialisatie van de landen bij de uitvoer ;
Ontwikkeling '72 en '83-'85

Bedrijfstak : **Chemie en farmacie**

(NACE-CLIO ; R.44 : 17)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	6e (1.29)	+ 0.16	+ 0.07
2. DENEMARKEN	10e (0.83)	+ 0.05	+ 0.05
3. FRANKRIJK	6e (1.26)	+ 0.11	+ 0.07
4. D.B.R.	4e (1.19)	- 0.06	+ 0.01
5. IERLAND	4e (1.25)	+ 0.32	+ 0.04
6. ITALIE	9e (0.80)	- 0.02	0
7. NEDERLAND	2e (2.00)	+ 0.23	+ 0.06
8. VERENIGD KONINKRIJK	2e (1.26)	+ 0.13	+ 0.06
9. EG-8	4e (1.23)	+ 0.05	+ 0.04
10. U.S.A.	6e (1.05)	+ 0.04	+ 0.01
11. JAPAN	12e (0.46)	- 0.25	- 0.03

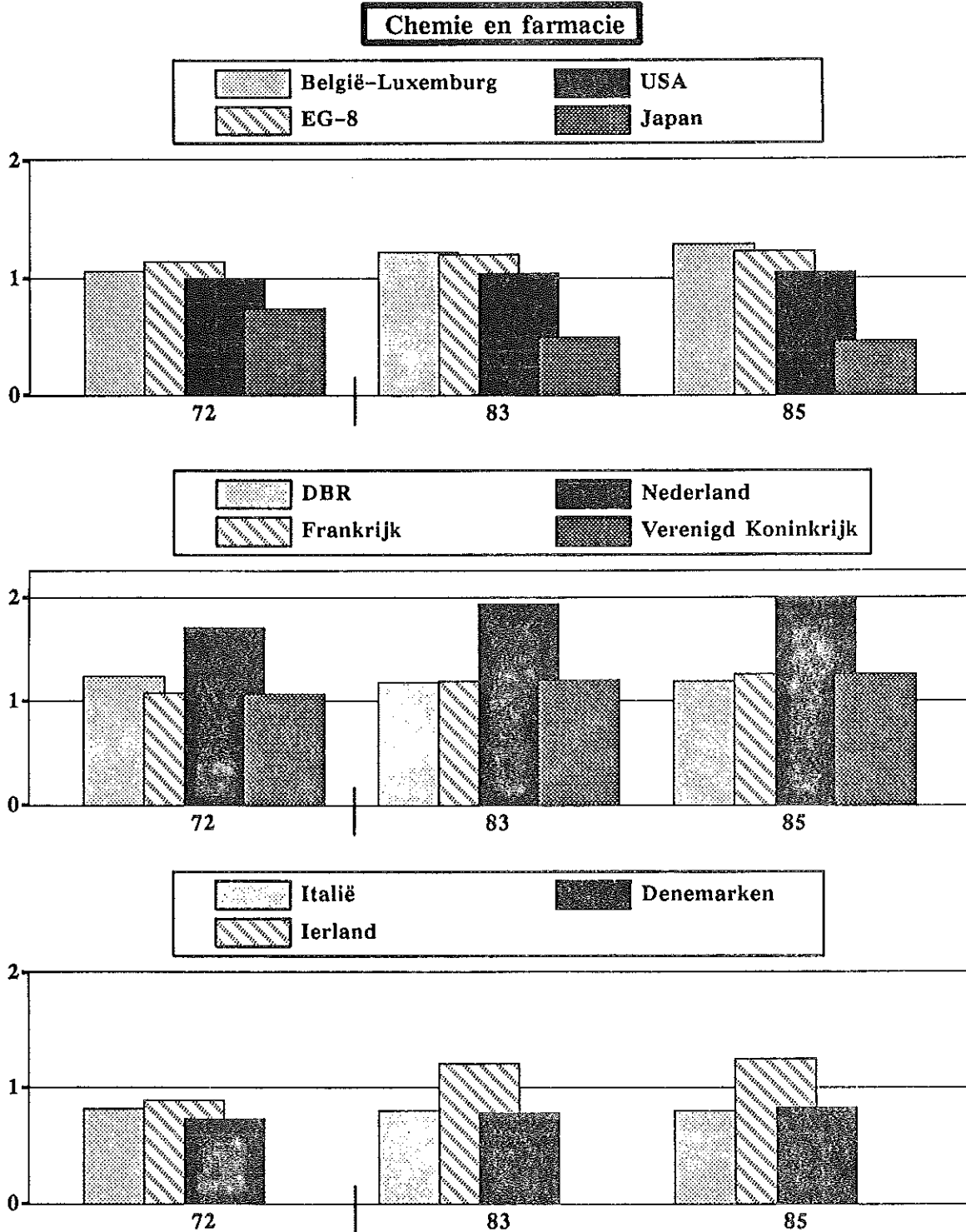
Bedrijfstak : **Rubber en plastic**

(NACE-CLIO ; R.44 : 49)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	7e (1.20)	+ 0.13	+ 0.05
2. DENEMARKEN	3e (1.31)	- 0.07	+ 0.15
3. FRANKRIJK	2e (1.42)	- 0.19	- 0.01
4. D.B.R.	5e (1.16)	+ 0.08	+ 0.02
5. IERLAND	7e (0.84)	- 0.44	- 0.17
6. ITALIE	6e (1.31)	- 0.21	+ 0.07
7. NEDERLAND	3e (1.02)	0	+ 0.03
8. VERENIGD KONINKRIJK	8e (1.02)	+ 0.03	- 0.02
9. EG-8	6e (1.19)	- 0.01	+ 0.02
10. U.S.A.	10e (0.76)	- 0.03	+ 0.05
11. JAPAN	7e (0.79)	- 0.09	- 0.12

Grafiek 14 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

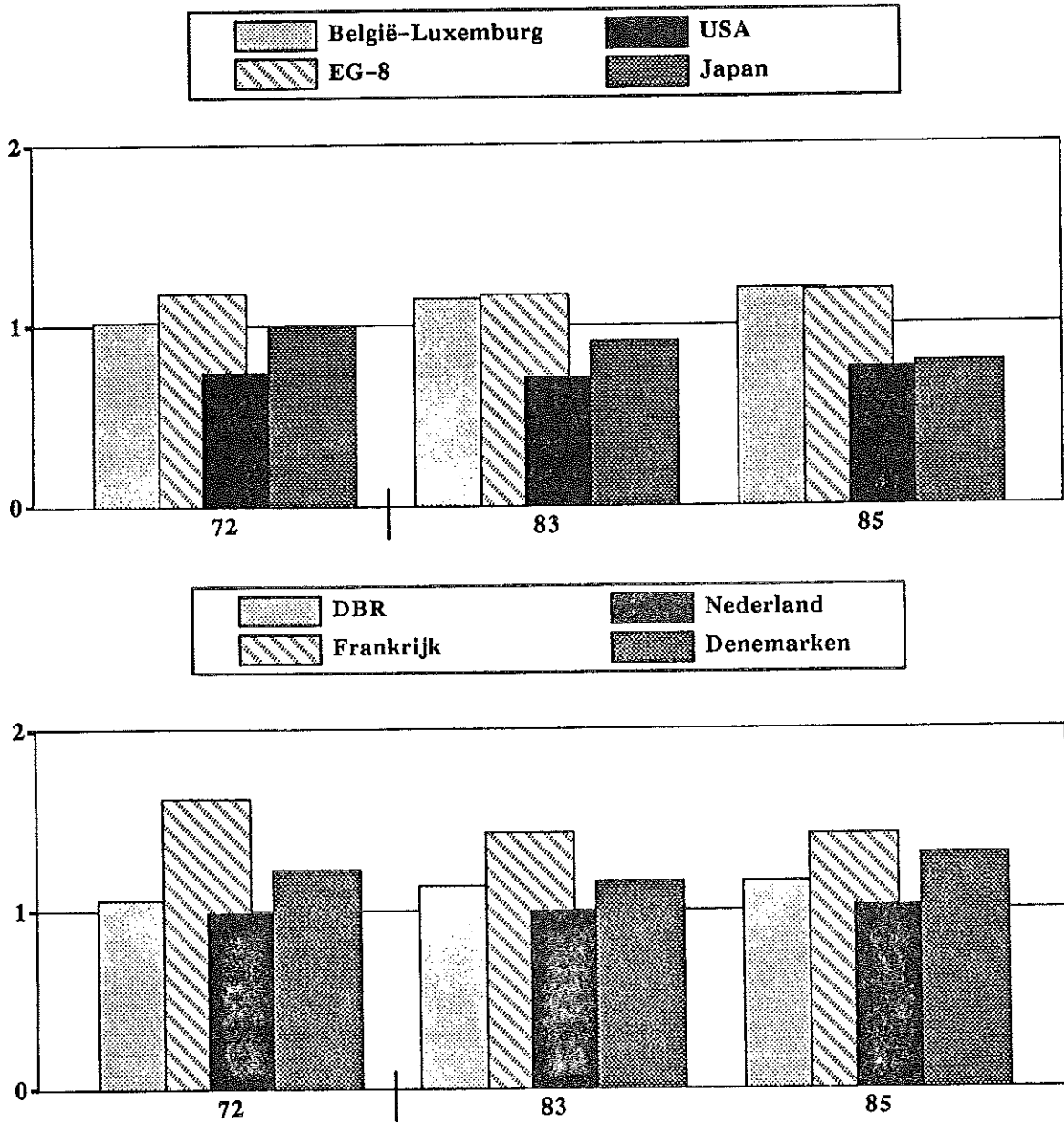

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

Grafiek 15 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Rubber - plastic

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

9. *Bedrijfstak : ijzer en staal, non-ferro metalen en metallurgische produkten*
(zie tabel 20, bovenste deel, en grafieken 16).

De bedrijfstak van de metallurgie staat in België-Luxemburg nog op de 2e plaats gerangschikt met een zeer hoge specialisatie (indexcijfer : 1,86), hoewel deze fors afneemt (- 0,41 tussen 1972 en 1983, maar + 0,05 tussen 1983 en 1985).

Komt dan Frankrijk, waar de bedrijfstak op de 4e plaats staat (1,28; indexcijfer dat met 0,20 vooruitgaat), gevolgd door Duitsland (6e plaats; indexcijfer = 1,00; stijgt eveneens : + 0,17). Rekening houdend met de zware concurrentieproblemen waaraan deze industrieën het hoofd moeten bieden in omzeggens alle vanouds geïndustrialiseerde landen, lijkt deze vooruitgang van de specialisatie, niet alleen in Duitsland en Frankrijk, maar ook in Italië (+ 0,21), in Denemarken (+ 0,19) en het V.K. (+ 0,06); (nochtans afnemend in laatstgenoemde twee landen sedert 1983) en in Nederland (+ 0,11), op het eerste gezicht verwonderlijk. Het beleid ter bescherming en rationalisering van de ijzer- en staalnijverheid, dat sedert enkele jaren door de EG wordt gevoerd, is hieraan zeker niet vreemd.

De EG-8 blijft zodoende enigszins gespecialiseerd (1,03) met een stijgende trend, hetgeen logisch is gezien een dergelijke trend in de meeste landen te noteren valt.

Van hun kant waren de Verenigde Staten in 1972 reeds sterk ondergespecialiseerd (indexcijfer : 0,46; vermindering met 0,03 in 13 jaar).

Japan zag zijn specialisatie in een versneld tempo verminderen - 0,13 van 1972 tot 1983; - 0,12 tussen 1983 en 1985).

Het blijft niettemin gespecialiseerd in metallurgie (indexcijfer : 1,12 in 1985), een bedrijfstak die nog de 5e plaats bekleedt.

De toenemende specialisatie voor ijzer en staal en metallurgie in de landen van de EG-8 staat in tegenstelling tot de despecialisatietrend die in Japan, en langer reeds in de Verenigde Staten wordt waargenomen. De twee grafieken illustreren dat zeer duidelijk.

Een en ander doet de vraag rijzen of de Westeuropese landen een dergelijke ontwikkeling zullen kunnen blijven volgen, en dit vooral wanneer het communautair siderurgiebeleid zal worden afgeschaft of teruggeschroefd. Het ziet er immers niet naar uit dat de concurrentie van inzonderheid de nieuwe producerende landen, gelet op de comparatieve voordelen waarover ze beschikken, zal afnemen.

10. *Bedrijfstak metaalprodukten (exclusief machines en transportmiddelen)*
(zie tabel 20, onderste deel, en grafieken 17)

Het betreft hier in het algemeen de meer "klassieke" metaalverwerkende nijverheid.

En met name produkten waarvoor de EG-8 gespecialiseerd blijft (indexcijfer : 1,18; 7e plaats); die specialisatie wordt zelfs nog groter.

Slechts twee landen hebben een indexcijfer dat beduidend beneden één ligt : **België-Luxemburg (0,79; 10e plaats; gaat recentelijk vooruit)** en **Ierland (8e plaats; 0,77; gaat duidelijk vooruit)**.

De overige Europese landen hebben een indexcijfer in de buurt van of groter dan 1, met een maximum in Italië (1,74; gaat sterk vooruit; 5e plaats). Een 5e plaats ook in Denemarken en in Nederland (in beide landen gaat het indexcijfer omhoog).

Het is in **Duitsland** dat deze industrie nog altijd het best gerangschikt staat : **op de 2e plaats met een indexcijfer 1,23 (gaat iets achteruit)**.

Die ontwikkeling lijkt erop te wijzen dat de Europese landen in deze bedrijfstak met een zeer gevarieerd aanbod nog altijd over **comparatieve voordelen** beschikken.

De Verenigde Staten daarentegen zijn hier sinds lang **ondergespecialiseerd** (12 plaats; indexcijfer : 0,64) en verminderen nog hun specialisatie (- 0,13 tussen 1983 en 1985).

In **Japan** is het een bedrijfstak waar de **despecialisatie** snel verloopt (8e plaats; 0,77; - 0,30 in 13 jaar).

Tabel 20 - Vergelijking van de specialisatie van de landen bij de uitvoer ;
Ontwikkeling '72-'83 en '83-'85

Bedrijfstak : Ijzer, staal, non-ferro metalen en metallurgische producten
(NACE-CLIO ; R.44 : 13)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	2e (1.86)	- 0.41	+ 0.05
2. DENEMARKEN	14e (0.40)	+ 0.24	- 0.05
3. FRANKRIJK	4e (1.28)	+ 0.10	+ 0.10
4. D.B.R.	6e (1.00)	+ 0.10	+ 0.07
5. IERLAND	13e (0.28)	- 0.18	- 0.02
6. ITALIE	10e (0.75)	+ 0.19	+ 0.02
7. NEDERLAND	6e (0.93)	+ 0.09	+ 0.02
8. VERENIGD KONINKRIJK	12e (0.85)	+ 0.14	- 0.08
9. EG-8	9e (1.03)	+ 0.04	+ 0.03
10. U.S.A.	14e (0.43)	- 0.02	- 0.01
11. JAPAN	5e (1.12)	- 0.13	- 0.12

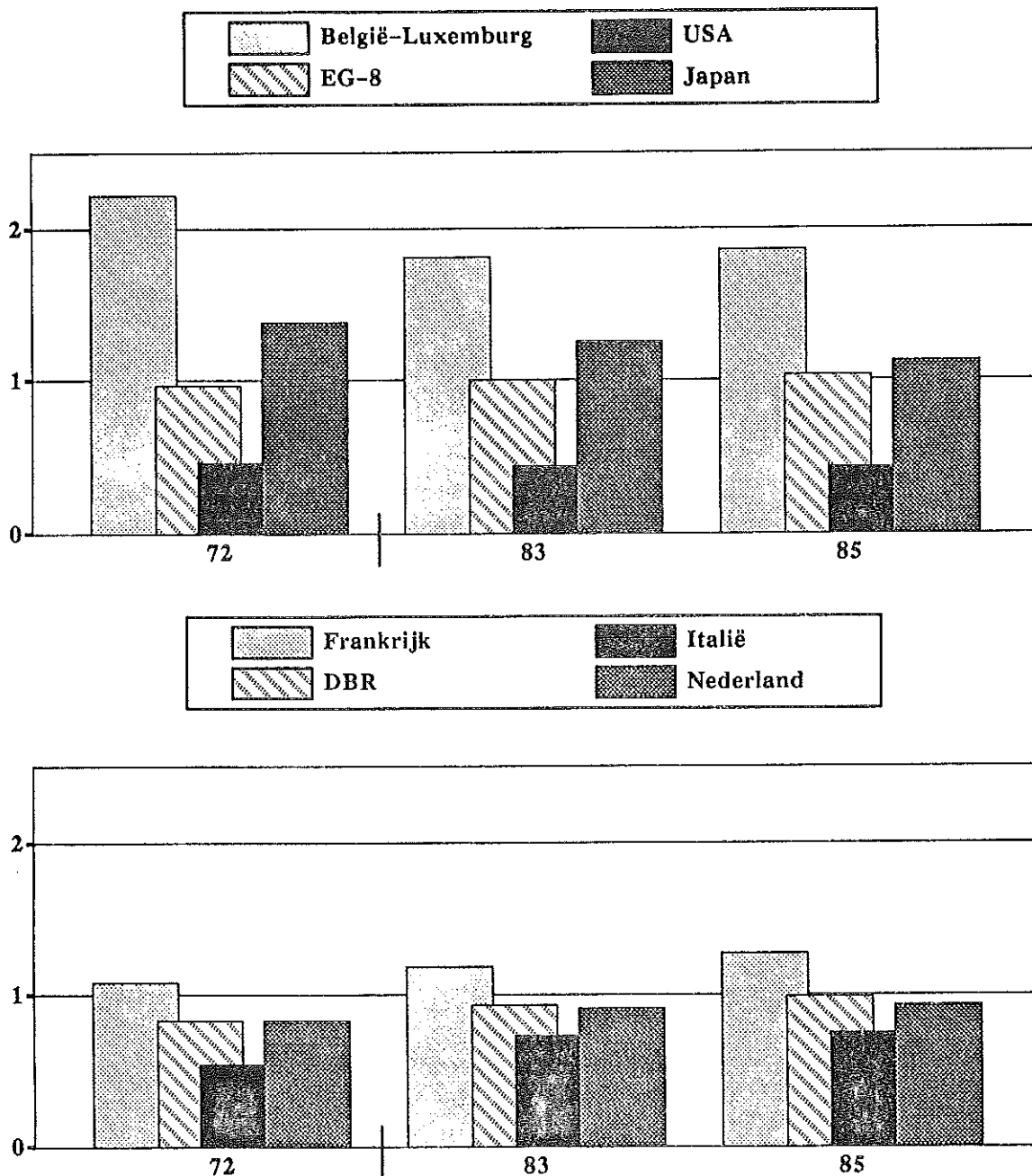
Bedrijfstak : Metaalprodukten
(exclusief machines en transportmiddelen)
(NACE-CLIO ; R.44 : 19)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	10e (0.79)	- 0.05	+ 0.12
2. DENEMARKEN	5e (1.15)	+ 0.06	+ 0.18
3. FRANKRIJK	7e (1.15)	+ 0.11	+ 0.01
4. D.B.R.	2e (1.23)	- 0.15	+ 0.07
5. IERLAND	8e (0.77)	+ 0.12	+ 0.09
6. ITALIE	5e (1.74)	+ 0.45	- 0.08
7. NEDERLAND	5e (0.96)	- 0.02	+ 0.10
8. VERENIGD KONINKRIJK	7e (1.03)	- 0.07	+ 0.11
9. EG-8	7e (1.18)	+ 0.03	+ 0.06
10. U.S.A.	12e (0.64)	- 0.03	- 0.13
11. JAPAN	8e (0.77)	- 0.19	- 0.11

Grafiek 16 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Ijzer, staal en non-ferro metalen

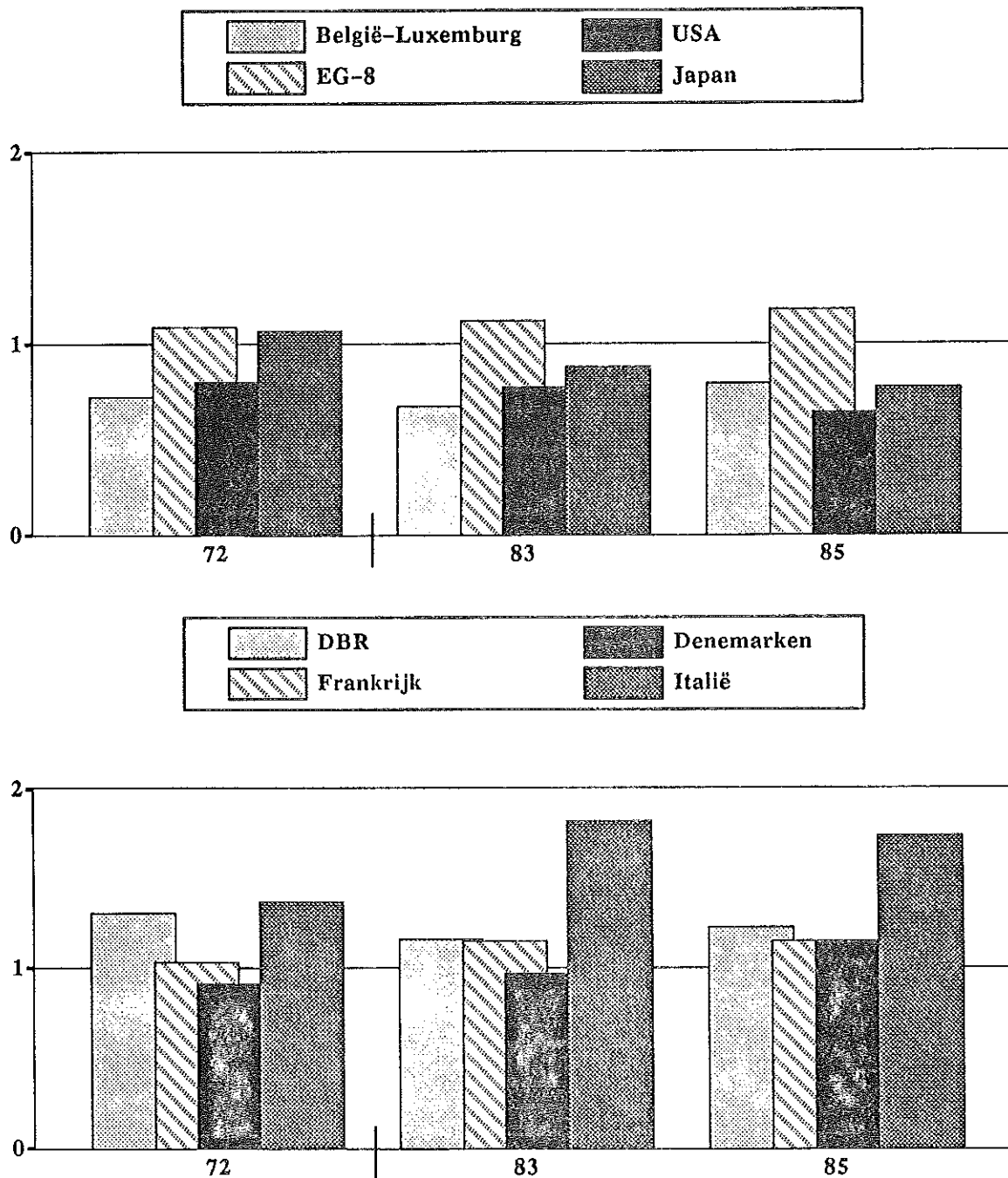

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

Grafiek 17 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Metaalprodukten

Planbureau, Sectorale Directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

11. Voeding, tabak en dranken

(zie tabel 21, bovenste deel, en grafieken 18)

Het betreft onbetwistbaar een bedrijfstak, waarvoor de EG-8 – en het merendeel van de 8 landen ervan – een zeer hoge specialisatiegraad heeft, en die bovendien een snelle vooruitgang meemaakt : hij bekleedt de 2e plaats (met indexcijfer 1,43 en een stijging met 0,24 tussen 1972 en 1985).

In 4 landen staat deze bedrijfstak op de 1e plaats gerangschikt met een bijzonder hoog specialisatie-indexcijfer : Denemarken (4,77), Ierland (3,93), Nederland (3,63) en Frankrijk (1,55). De vooruitgang is groot in Nederland en gematigd in Frankrijk. Ierland en Denemarken gingen daarentegen achteruit.

In België-Luxemburg komt de bedrijfstak op de 4e plaats met niettemin een hoog indexcijfer (1,54) en een sterke groei (+ 0,50).

In het Verenigd Koninkrijk gaat hij ook vooruit en neemt er de 6e plaats in (indexcijfer : 1,11; + 0,21).

In Duitsland en Italië ten slotte staat hij respectievelijk op de 10e en 11e plaats (indexcijfer in de buurt van 0,75); de vooruitgang is er echter groot.

Het gaat hier om een gevarieerd pakket van industrieën waarvoor de positie der 8 Europese landen sterk is en nog snel blijft verbeteren.

Europa steekt terzake schril af met de evolutie in Japan, waar deze tak slechts op de 15e plaats staat, met een uiterst zwakke specialisatie (indexcijfer : 0,11 in 1985) en sterk dalend (- 0,14).

In de Verenigde Staten is de bedrijfstak nog belangrijk (7e plaats; indexcijfer : 0,95), maar de specialisatie gaat erop achteruit (- 0,12).

12 Bedrijfstak papier, papierwaren, drukwerk

(zie tabel 21, onderste deel, en grafieken 19)

De EG-8 is ondergespecialiseerd in de papiernijverheid en aanverwante industrieën : op de 15e plaats met indexcijfer 0,70. De specialisatie neemt evenwel toe (+ 0,14).

In de meeste landen neemt deze bedrijfstak een plaats in gaande van de 11e tot de 15e plaats, met een indexcijfer dat schommelt tussen 0,75 en 0,50. In België-Luxemburg staat hij 11e gerangschikt met indexcijfer 0,65 (stabiel).

Sommige landen noteren een belangrijk toename van hun specialisatie : Duitsland (+ 0,27), Denemarken (+ 0,26), Frankrijk (+ 0,17), het Verenigd Koninkrijk (+ 0,14). Nederland staat terzake op de 8e plaats (indexcijfer : 0,89; gaat vooruit); Italië plaatst zich echter pas op de 15e (0,49; neemt toe). Alleen Ierland gaat achteruit (- 0,18) met een zeer zwakke specialisatie (0,27).

In de Verenigde Staten is de bedrijfstak beter gerangschikt : 8e plaats (0,82), maar noteerde men recentelijk een daling.

Japan ten slotte is zeer ondergespecialiseerd : op de 14e plaats met indexcijfer 0,20 (kleine achteruitgang).

Tabel 21 - Vergelijking van de specialisatie van de landen bij de uitvoer ;
Ontwikkeling '72-'83 en '83-'85

Bedrijfstak : Voeding, tabak en dranken

(NACE-CLIO ; R.44 : 31+33+35+37+39)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	4e (1.54)	+ 0.31	+ 0.19
2. DENEMARKEN	1er (4.77)	- 0.36	+ 0.14
3. FRANKRIJK	1e (1.55)	+ 0.02	+ 0.05
4. D.B.R.	10e (0.77)	+ 0.30	+ 0.04
5. IERLAND	1e (3.93)	- 1.57	+ 0.07
6. ITALIE	11e (0.73)	0	+ 0.17
7. NEDERLAND	1e (3.63)	+ 0.37	+ 0.16
8. VERENIGD KONINKRIJK	6e (1.11)	+ 0.22	- 0.01
9. EG-8	2e (1.43)	+ 0.17	+ 0.07
10. U.S.A.	7e (0.95)	- 0.03	- 0.09
11. JAPAN	15e (0.11)	- 0.12	- 0.02

Bedrijfstak : Papier, papierwaren, drukwerk

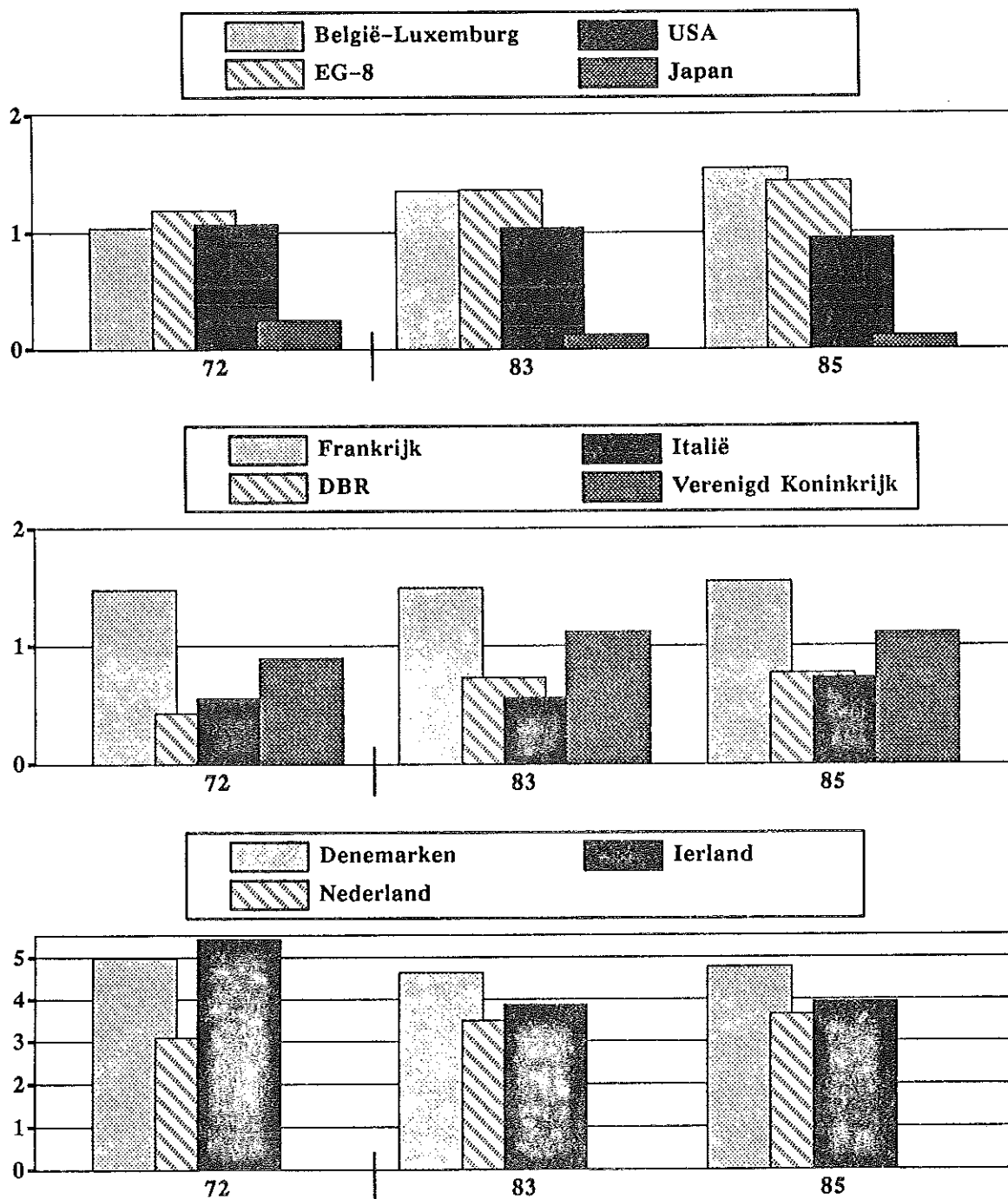
(NACE-CLIO ; R.44 : 47)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	11e (0.65)	- 0.02	0
2. DENEMARKEN	12e (0.67)	+ 0.21	+ 0.05
3. FRANKRIJK	13e (0.77)	+ 0.10	+ 0.07
4. D.B.R.	13e (0.75)	+ 0.23	+ 0.04
5. IERLAND	14e (0.27)	- 0.15	- 0.03
6. ITALIE	15e (0.49)	+ 0.02	+ 0.05
7. NEDERLAND	8e (0.89)	+ 0.02	+ 0.05
8. VERENIGD KONINKRIJK	13e (0.70)	+ 0.10	+ 0.04
9. EG-8	15e (0.70)	+ 0.10	+ 0.04
10. U.S.A.	8e (0.82)	+ 0.07	- 0.13
11. JAPAN	14e (0.20)	- 0.03	0

Grafiek 18 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Voeding

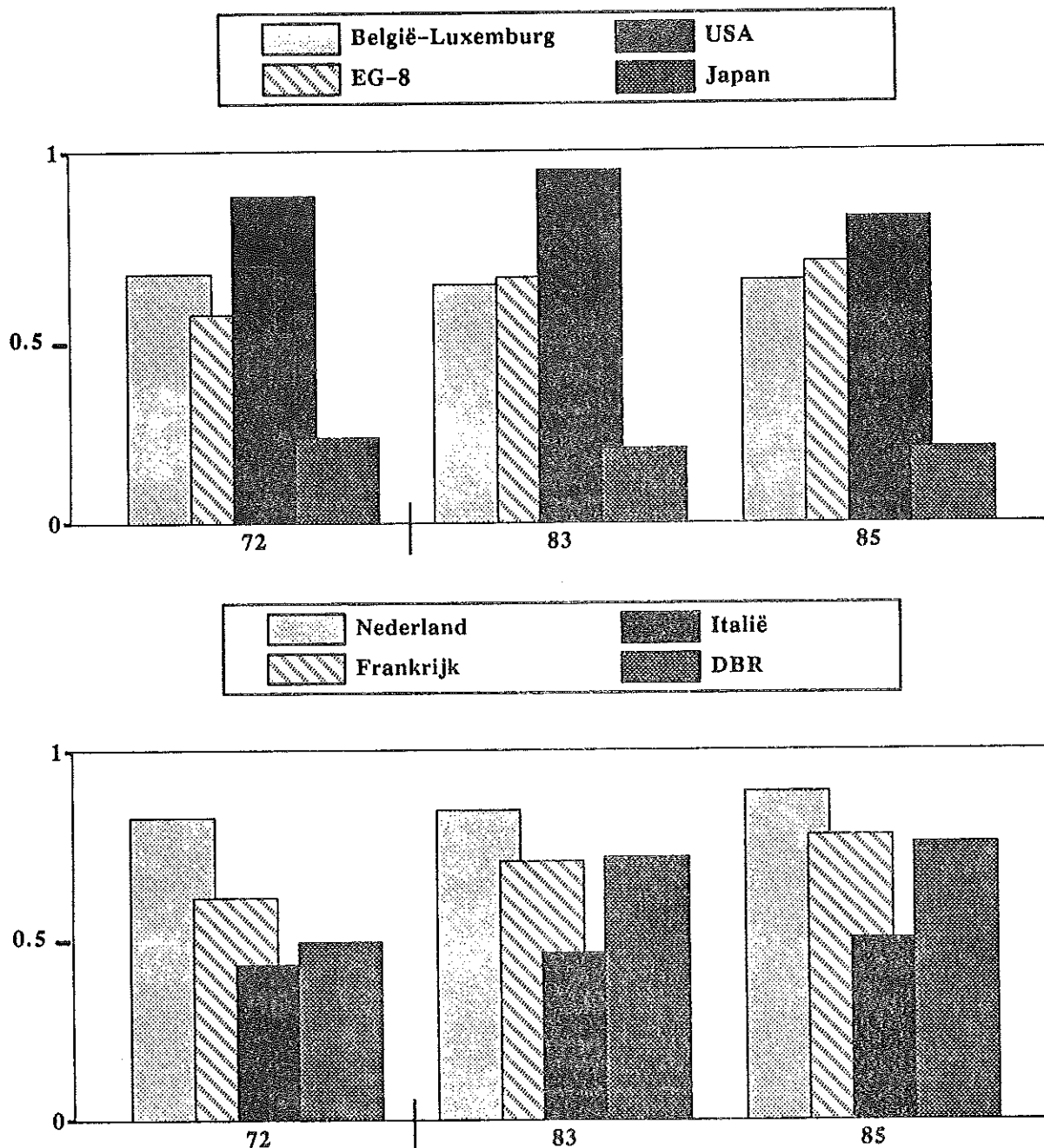

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Vollmexgegevens, DG II, EG.

Grafiek 19 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Papier, papierwaren, drukwerk

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

13 *Bedrijfstak textiel en kleding*

(zie tabel 22, bovenste deel, en grafieken 20)

Deze oude "klassieke" Westeuropese industrie heeft een lange periode van moeilijkheden doorgemaakt. Een en ander was het gevolg van de felle concurrentie van tal van nieuwe producenten, nieuwe geïndustrialiseerde landen en ontwikkelingslanden.

De bedrijfstak is sterk gemoderniseerd geworden en het aantal werknemers is er fel geslonken : hierdoor kon hij in de EG-8 in 1985 een 3e plaats veroveren.

Het specialisatie-indexcijfer ligt ruim boven de 1 (1,34) en noteert - de jongste jaren zelfs een snellere - vooruitgang. (+ 0,07 tussen 1972 en 1983; + 0,08 tussen 1983 en 1985).

In 4 landen ligt de specialisatie in de buurt van één en bekleedt de bedrijfstak een plaats gaande van de 4e tot de 9e.

Het indexcijfer wordt in twee landen beduidend groter : Duitsland (0,97; + 0,20) en het Verenigd Koninkrijk (1,01; + 0,11); in Nederland loopt het terug, uitgezonderd de laatste 2 jaar (4e plaats; 0,98; - 0,16); het is sterk gedaald in Ierland (1,01; - 0,77).

In Denemarken staat deze industrie 4e gerangschikt (indexcijfer : 1,23; gaat vooruit : + 0,20), terwijl ze in Frankrijk de 5e plaats inneemt (1,27; - 0,06 maar stijgend tussen 1983 en 1985).

In België-Luxemburg komt de tak nog op de 3e plaats met een hoge specialisatie (1,62); deze daalde tussen 1972 en 1983 (- 0,11), om daarna opnieuw lichtjes te stijgen (+ 0,03).

De sterkste positie wordt ingenomen door Italië, waar de specialisatie zeer groot is (indexcijfer : 2,78) en fors toeneemt (+ 0,73). Deze sterk exportgerichte industrie bekleedt er dan ook de 2e plaats.

Voor de landen van de EG-8 kan men bijgevolg zeggen dat deze industrie haar buitenlandse concurrentiekracht ruimschoots hervonden heeft (stijgend indexcijfer tussen 1983 en 1985 in alle landen behalve in Ierland) en dat ze in Italië uitzonderlijk hoog scoort. Ze lijkt voor de Gemeenschap verder een sterk punt te blijven.

In de Verenigde Staten is de toestand heel anders : zeer grote onderspecialisatie (15e plaats; indexcijfer : 0,36) met een stagnering en recentelijk zelfs een regressie.

In Japan ligt de specialisatie hoger (10e plaats; 0,62), maar maakt deze industrie een forse despecialisatie bij de uitvoer mee (- 0,64 tussen 1972 en 1985).

14. Bedrijfstak leder, lederwaren, schoeisel
(zie tabel 22, onderste deel, en grafieken 21)

Enigzins verwonderlijk, maar deze bedrijfstak staat in de EG-8 op de 1e plaats gerangschikt voor de specialisatie bij de uitvoer (indexcijfer : 1,47) en hij gaat zelfs nog vooruit (+ 0,22).

Die evolutie van de EG-8 is uitsluitend toe te schrijven aan de uitermate sterke positie van Italië, waar deze industrie op de 1e plaats komt met een uiterst hoog indexcijfer (6,25) en een zeer sterke groei (+ 1,35) !

In de overige landen bekleedt de bedrijfstak een plaats gaande van de 8e (Frankrijk; maar sterk dalend) tot de 16e (Duitsland; zwak indexcijfer : 0,56, maar gaat vooruit). Drie landen zagen hun specialisatie tussen 1972 en 1983 afnemen : fors in Ierland en in Frankrijk, minder in België-Luxemburg (- 0,22). Voor de laatste 2 jaar gaat alleen Ierland nog achteruit; voor het indexcijfer noteren we overal een gematigde toename.

België-Luxemburg is met een 14e plaats en een indexcijfer van 0,33 sterk ondergespecialiseerd geworden.

Voor het geheel van de landen van de EG-8 zien we dat deze industrie fors achteruitgaat. Vele landen hebben vandaag een specialisatie beneden de 0,70. Vastgesteld wordt evenwel een tastbare verbetering van de resultaten bij de uitvoer. Dit herstel kan niet los worden gezien van de expansie van de kleding- en mode-industrie, waar Europa nog steeds over grote troeven beschikt.

De Verenigde Staten en Japan zijn zeer sterk ondergespecialiseerd : op de 16e plaats in de USA (0,28; gaat matig vooruit), op de 13e plaats in Japan, maar met een zeer laag indexcijfer (0,20) en een forse neiging tot despecialisatie (- 0,39 in 13 jaar).

Tabel 22 – Vergelijking van de specialisatie van de landen bij de uitvoer ;
Ontwikkeling '72-'83 en '83-'85

Bedrijfstak : **Textiel – kleding**

(NACE-CLIO ; R.44 : 41)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	3e (1.62)	- 0.11	+ 0.03
2. DENEMARKEN	4e (1.23)	+ 0.05	+ 0.15
3. FRANKRIJK	5e (1.27)	- 0.16	+ 0.10
4. D.B.R.	7e (0.97)	+ 0.15	+ 0.05
5. IERLAND	5e (1.01)	- 0.58	- 0.19
6. ITALIE	2e (2.78)	+ 0.49	+ 0.24
7. NEDERLAND	4e (0.98)	- 0.24	+ 0.08
8. VERENIGD KONINKRIJK	9e (1.01)	+ 0.06	+ 0.05
9. EG-8	3e (1.34)	+ 0.07	+ 0.08
10. U.S.A.	15e (0.36)	0	- 0.03
11. JAPAN	10e (0.62)	- 0.50	- 0.14

Bedrijfstak : **Leder, lederwaren en schoeisel**

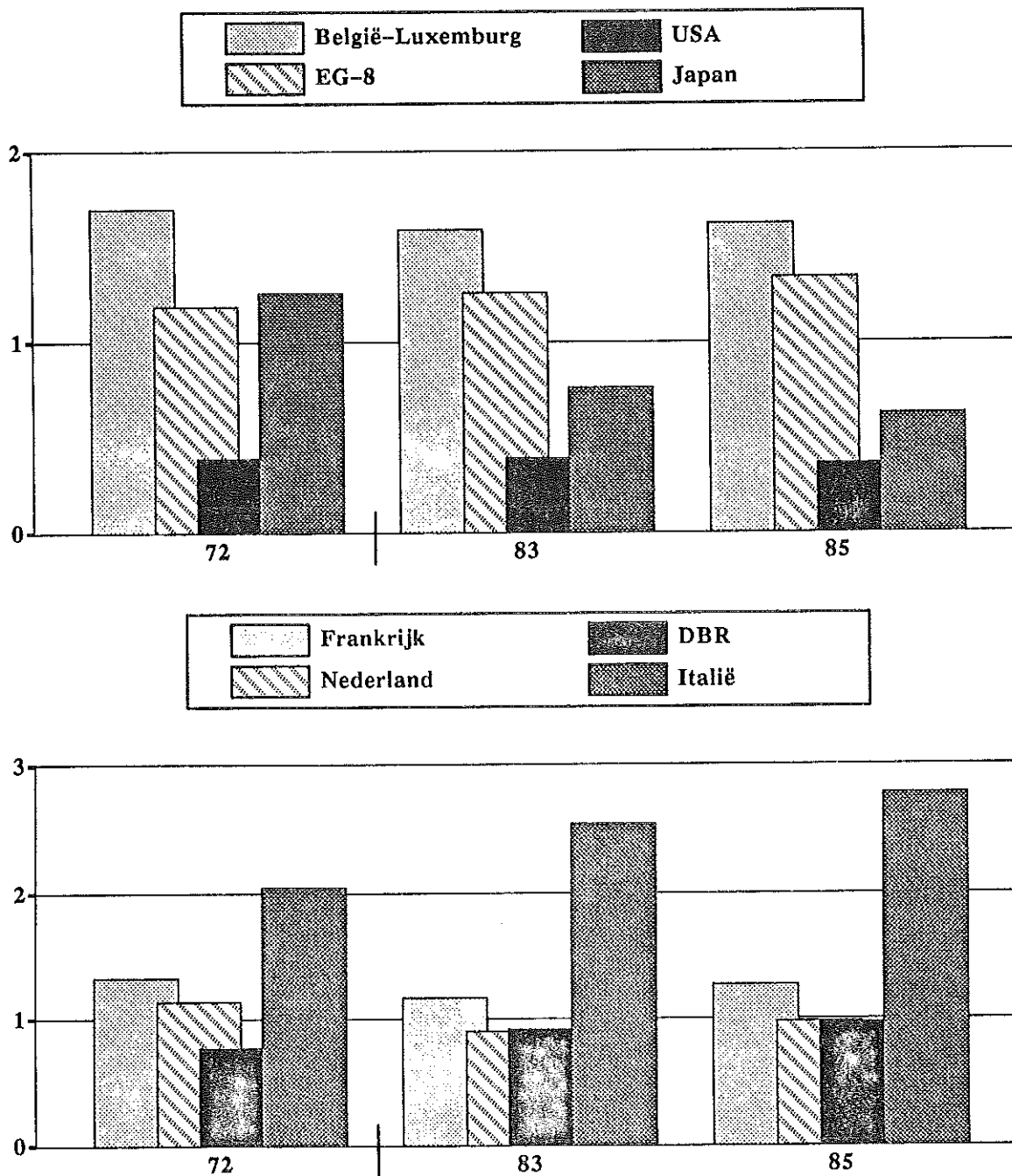
(NACE-CLIO ; R.44 : 43)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	14e (0.33)	- 0.22	+ 0.05
2. DENEMARKEN	11e (0.77)	+ 0.07	+ 0.09
3. FRANKRIJK	8e (1.13)	- 0.44	+ 0.09
4. D.B.R.	16e (0.56)	+ 0.08	+ 0.02
5. IERLAND	10e (0.49)	- 1.41	- 0.24
6. ITALIE	1e (6.54)	+ 1.25	+ 1.10
7. NEDERLAND	11e (0.60)	0	+ 0.04
8. VERENIGD KONINKRIJK	14e (0.63)	- 0.10	+ 0.03
9. EG-8	1e (1.47)	+ 0.17	+ 0.05
10. U.S.A.	16e (0.28)	+ 0.12	- 0.01
11. JAPAN	13e (0.20)	- 0.33	- 0.06

Grafiek 20 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Textiel, kleding

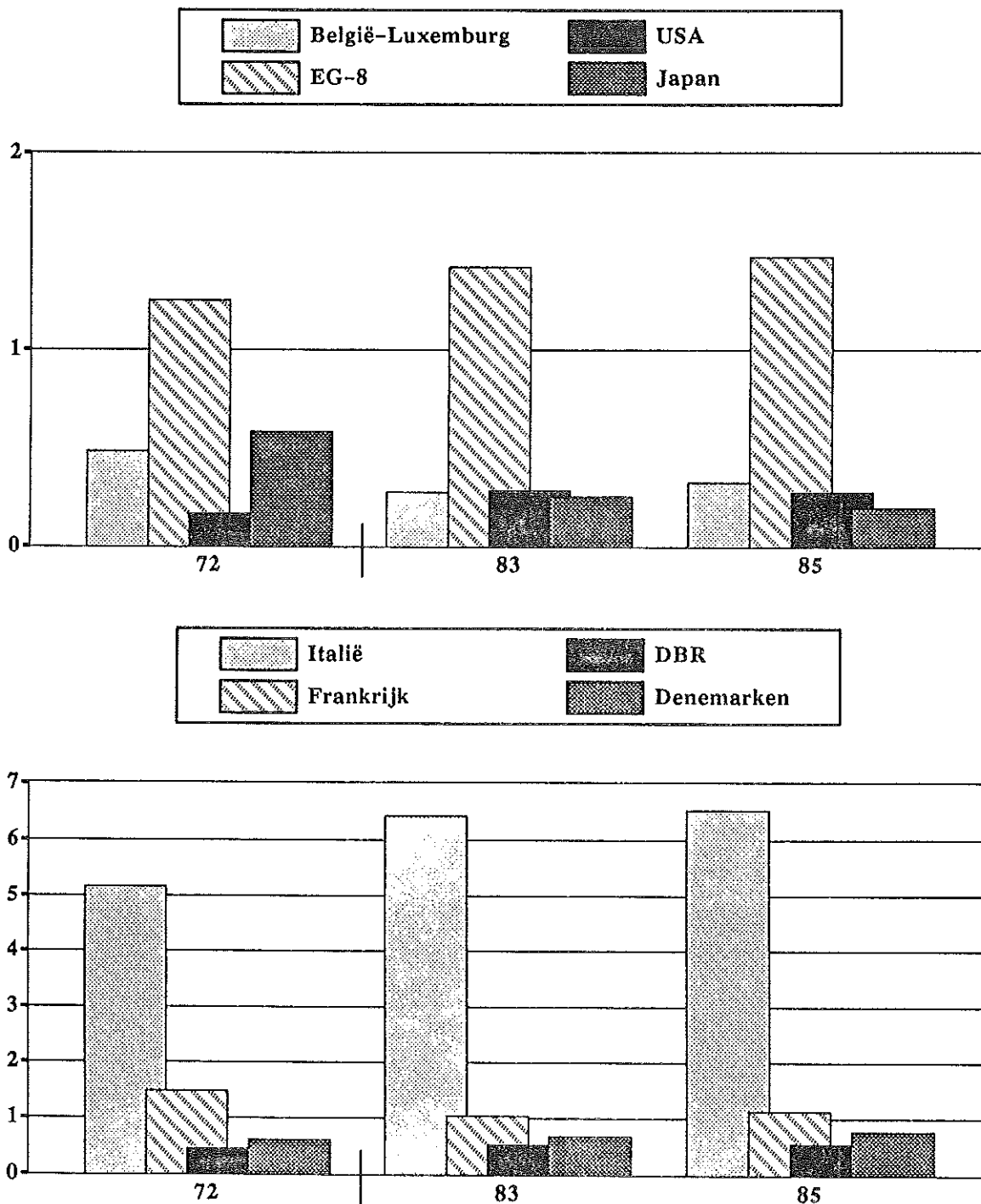

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

Grafiek 21 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Leder, lederwaren en schoeisel

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Vollimexgegevens, DG II, EG.

15. *Bedrijfstak hout en houten meubelen*

(zie tabel 23, onderste deel, en grafieken 22)

De meeste Europese landen zijn ondergespecialiseerd en de bedrijfstak bekleedt er meestal een van de laatste plaatsen (van de 11e tot de 16e; indexcijfer tussen 0,77 en 0,39).

De toestand is iets beter in België-Luxemburg : 9e plaats, indexcijfer : 0,90 maar dalende (- 0,10).

Twee landen scoren evenwel hoog. Denemarken waarvoor deze tak op de 2e plaats komt, met een hoge specialisatie (3,00) die zeer sterk groeit (+ 1,29), ook gedurende de jongste jaren.

Ook in Italië is de specialisatie groot (4e plaats; indexcijfer : 1,77) en boekt ze een grote vooruitgang (+ 0,93).

De EG-8 is in haar geheel veeleer ondergespecialiseerd (indexcijfer : 0,88; 11e plaats), maar de specialisatie neemt er beduidend toe (+ 0,27).

De USA zijn zeer ondergespecialiseerd (13e plaats; 0,54; gaat recentelijk achteruit). En in Japan komt de tak van de hout- en meubelindustrie op de laatste plaats (16e; indexcijfer : 0,09), met vooral een sterke despecialisatietrend (- 0,25).

16. *Bedrijfstak diverse industrieën en n.e.g. produkten*

(zie tabel 23, bovenste deel, en grafieken 23)

Het is zeer moeilijk om de positie van deze bedrijfstak te karakteriseren en dit om drie redenen :

- de zeer grote heterogeniteit van de onder deze "bedrijfstak" ressorterende produkten en de zeer bijzondere aard van sommige hiervan. (Laten wij hier o.a. vermelden : juwelen, goudsmederij, geslepen diamanten, het slaan van munten, muziekinstrumenten, het maken van films, speelgoed, sportartikelen, ballpoints, overige n.e.g. produkten,...);
- het gebrek aan gedetailleerde statistieken over de buitenlandse handel;
- de zeer grote variabiliteit van die exportstromen, zowel in de tijd als tussen de verschillende landen. En dit als gevolg van de heterogeniteit van de produkten en de grote variaties die de koers voor sommige van die produkten op de internationale markten kan volgen (sommige prijzen zijn ook gebonden aan de schommelingen van de dollar).

Voor België-Luxemburg komt die tak in 1985 op de 1e plaats met een zeer hoog specialisatie-indexcijfer (3,53). Dit cijfer ondergaat evenwel zeer grote schommelingen : + 1,97 tussen 1972 en 1983, - 0,26 tussen 1983 en 1985. Voor ons land betekent de diamantnijverheid een zeer belangrijke activiteit voor de uitvoer.

De tak bekleedt ook de 1e plaats in het Verenigd Koninkrijk (indexcijfer : 1,82), maar de specialisatie gaat er sterk op achteruit (- 0,96). Hij is eveneens belangrijk in Ierland (3e plaats, maar sterk teruglopend).

In de overige landen staat deze industrie op een plaats gaande van de 12e tot de 16e, met een specialisatie-indexcijfer dat vaak beneden 0,5 ligt en met minder grote schommelingen dan in de eerste 3 vermelde landen.

Italië ten slotte bekleedt een middenpositie : 7e plaats en indexcijfer 1,27, dat fors toeneemt (+ 0,49). De rangschikking is nagenoeg dezelfde voor de EG-8; 8e plaats en indexcijfer 1,14.

De specialisatie van de **Verenigde Staten** is eveneens vrij sterk : 3e plaats en indexcijfer 1,33; de schommelingen zijn er groot. **Japan** van zijn kant is voor die produkten ondergespecialiseerd bij de uitvoer : 11e plaats, indexcijfer : 0,62, belangrijke daling (- 0,24).

Tabel 23 - Vergelijking van de specialisatie van de landen bij de uitvoer;
Ontwikkeling '72-'83 en '83-'85

Bedrijfstak : **Producten van diverse industrieën en n.e.g. producten**
(NACE-CLIO ; R.44 : 51)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	1e (3.53)	+ 1.97	- 0.26
2. DENEMARKEN	13e (0.41)	- 0.05	+ 0.01
3. FRANKRIJK	16e (0.52)	+ 0.05	- 0.01
4. D.B.R.	12e (0.77)	+ 0.23	- 0.21
5. IERLAND	3e (1.80)	- 1.61	- 0.01
6. ITALIE	7e (1.27)	+ 0.30	+ 0.19
7. NEDERLAND	16e (0.21)	- 0.15	- 0.05
8. VERENIGD KONINKRIJK	1e (1.82)	- 0.70	- 0.26
9. EG-8	8e (1.14)	+ 0.13	- 0.13
10. U.S.A.	3e (1.33)	- 0.38	+ 0.46
11. JAPAN	11e (0.62)	- 0.22	- 0.02

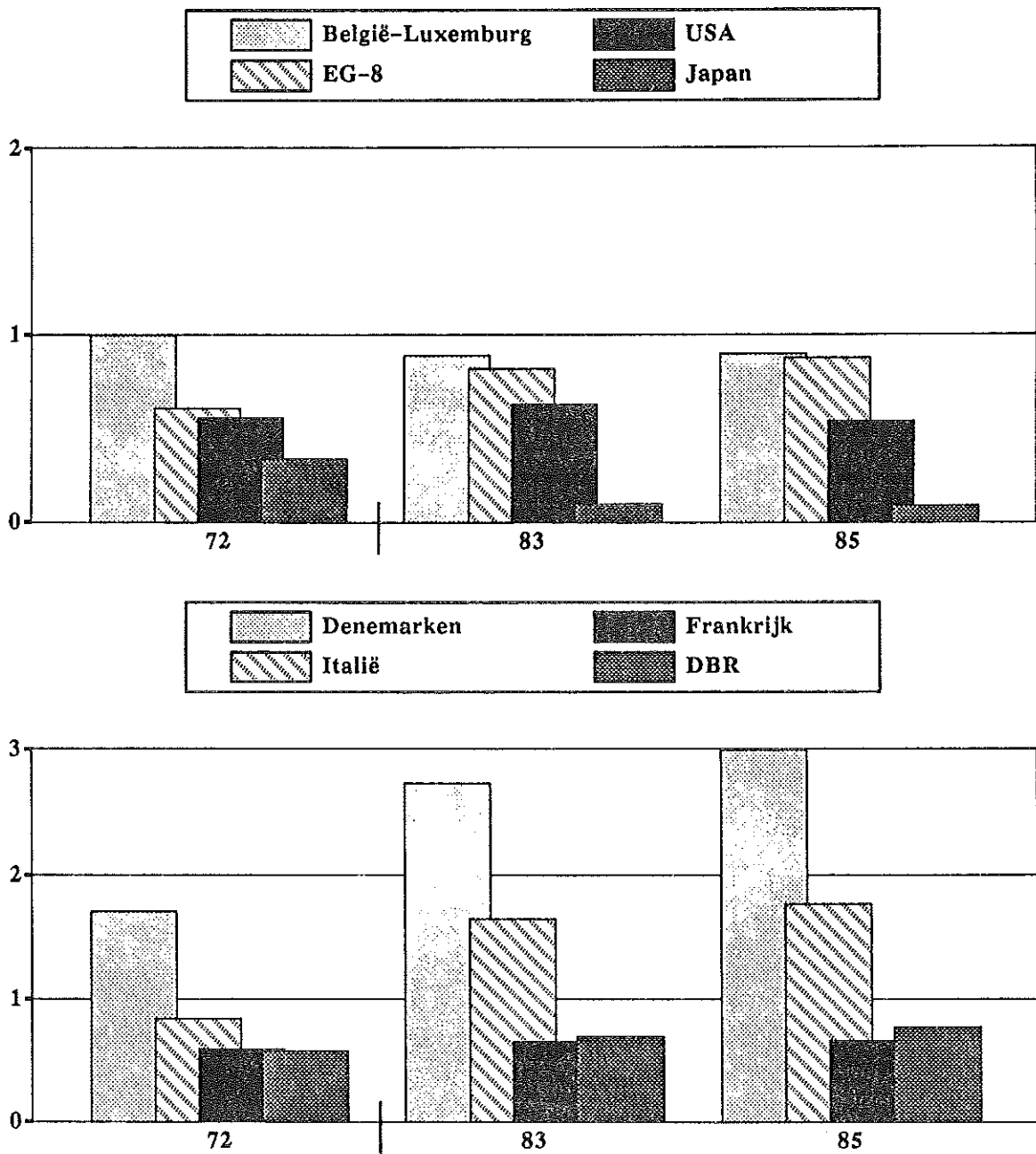
Bedrijfstak : **Hout en houten meubelen** (NACE-CLIO ; R.44 : 45)

	Plaats (en specialisatie-index) in '85	Variatie 1983-72	Variatie 1985-83
1. BELG-LUX	9e (0.90)	- 0.10	0
2. DENEMARKEN	2e (3.00)	+ 1.02	+ 0.27
3. FRANKRIJK	15e (0.66)	+ 0.06	+ 0.01
4. D.B.R.	11e (0.77)	+ 0.12	+ 0.08
5. IERLAND	11e (0.45)	0	+ 0.03
6. ITALIE	4e (1.77)	+ 0.82	+ 0.11
7. NEDERLAND	12e (0.58)	+ 0.05	+ 0.06
8. VERENIGD KONINKRIJK	16e (0.39)	+ 0.13	+ 0.03
9. EG-8	11e (0.88)	+ 0.21	+ 0.06
10. U.S.A.	13e (0.54)	+ 0.07	- 0.09
11. JAPAN	16e (0.09)	- 0.24	- 0.01

Grafiek 22 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Hout en houten meubelen

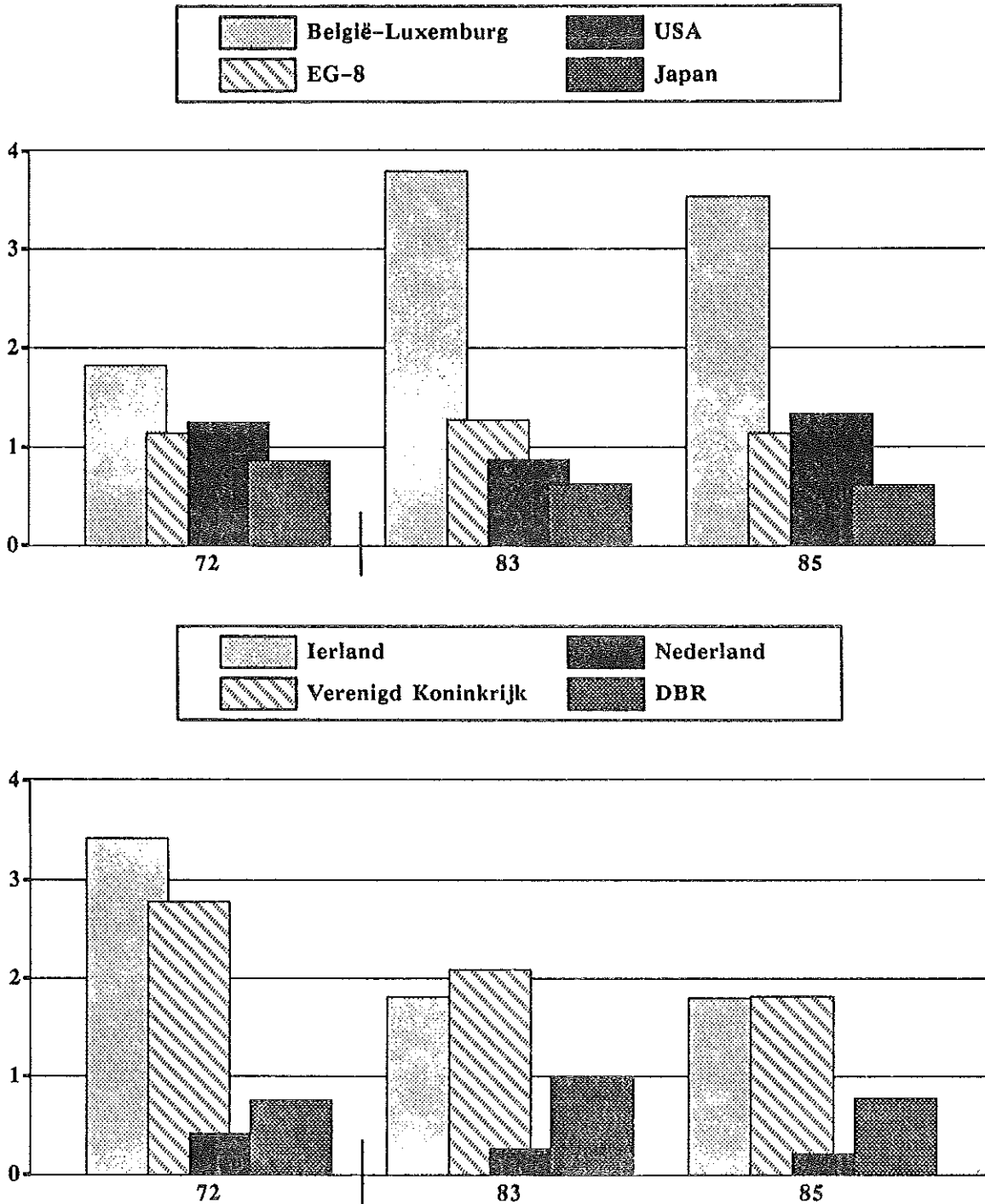

Planbureau, Sectorale Directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

Grafiek 23 :

DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER

Diverse industrieën en n.e.g. producten

Planbureau, Sectorale directie; berekeningen op basis van Volimexgegevens, DG II, EG.

D. Poging tot algemene karakterisering van de specialisaties bij de uitvoer van de 8 EG-landen

1. België-Luxemburg

België-Luxemburg vertoont een zeer zwakke specialisatie bij de uitvoer voor de bedrijfstakken met de sterkste groei van de vraag en die ook meestal een grote technologische inhoud hebben.

Eén belangrijke uitzondering : chemie - farmacie (6e plaats; indexcijfer : 1,29; gaat vooruit : + 0,23 tussen 1972 en 1985). De bedrijfstak rubber en plastic (7e plaats) vertoont dezelfde trends (1).

De grootste specialisatie vinden we bij de diverse en n.e.g. industriële producten (een zeer belangrijke plaats voor de diamantnijverheid)(2).

België-Luxemburg is nog sterk gespecialiseerd in de "klassieke" bedrijfstakken, die met ernstige structurele aanpassingsproblemen te kampen hebben en vaak verliezen bij de uitvoer hebben geleden : ijzer- en non-ferro-metalen (2e plaats; waarbij de toestand van de non-ferro-metalen toch nog erg verschilt van die van de ijzer- en staalnijverheid), textiel - kleding (3e plaats) en mineralen en niet-metaalhoudende producten (5e plaats). Sedert twee jaar vertonen die drie bedrijfstakken evenwel een lichtjes toenemende specialisatie. Belangrijker is ongetwijfeld de sedert 1972 sterk toenemende specialisatie voor voedingswaren, dranken, tabak (4e plaats; indexcijfer : 1,54; stijging met + 0,50).

Voor de automobielnijverheid wordt België-Luxemburg lichtjes ondergespecialiseerd (8e plaats; 0,94; daling met - 0,14 tussen 1983 en 1985). Het blijft niettemin een zeer belangrijke bedrijfstak die er minder is op achteruitgegaan dan in andere Europese landen met een lange uitvoertraditie. Enkel de Westduitse nijverheid staat er beter voor. België-Luxemburg is daarentegen zeer zwak in de uitvoer van overige transportmiddelen (16e plaats; 0,17; gaat achteruit).

Ook de specialisatie in industriële- en landbouwmachines is zeer zwak (12e plaats; 0,42).

Verwonderlijk is toch wel de zwakheid van die tak, waarvoor België vroeger belangrijke vergelijkende voordelen bezat.

De onderspecialisatie is iets minder groot voor de metaalproducten (10e plaats; index : 0,79; recentelijk stijgend). Het betreft evenwel opnieuw een bedrijfstak waarvoor het land vroeger een veel grotere specialisatie bezat. In Duitsland staat hij nog op de 2e plaats en van de 8 Europese landen is het in België dat hij de minst goede plaats bekleedt.

De specialisatie voor hout en meubelen bedroeg 1 in 1972, maar zij is gedaald tot 0,9; deze bedrijfstak staat op de 9e plaats.

Voor papier, papierwaren en drukwerk is België-Luxemburg ondergespecialiseerd (11e plaats; indexcijfer : 0,65; stabiel). Voor leder en lederwaren tenslotte is de specialisatie zeer zwak (14e plaats; 0,33) en daalt sterk (- 0,17).

(1) De uitvoer van die bedrijfstak is echter veel minder belangrijk : in 1985 bedroeg hij amper 13 % van de waarde van de uitvoer van de chemie en farmacie.

(2) Voor 1986 vertegenwoordigt de NACE-CLIO-groep "gesneden diamant, juwelen, goudsmeedwerk, munten" in België bijna 94 % van de waarde van de uitvoer van die "bedrijfstak" (m.a.w. van de tak R44 : 51), d.i. 188 miljard Fr op een totaal van 200 miljard.

Tot besluit kunnen wij zeggen dat de Belgische-Luxemburgse be- en verwerkende industrie nog gekenmerkt wordt door sterke specialisaties in bepaalde "klassieke" bedrijfstakken (metallurgie, textiel, niet-metaalhoudende mineralen). De specialisatie in chemie en farmacie en in rubber - plastic handhaaft zich; voor de voedingsnijverheid is zij sterk en groeit snel.

De specialisatie in de metaalverwerking is zwak geworden, vooral voor de machinebouw. De toestand in de automobielnijverheid is beter hoewel erop achteruitgaand. Van de landen van de EG-8 heeft België-Luxemburg veruit de zwakste specialisatie in de twee spitssectoren met de sterkst groeiende "wereld"-vraag : elektrisch en elektronisch materieel en informatica, bureautica, precisie-instrumenten.

2. *Nederland*

De tabel der specialisaties van de nijverheid van dit land vertoont grote verschillen en vermeldt veel betere oriënteringen dan die van België-Luxemburg.

Nederland is zeer sterk gespecialiseerd in slechts twee bedrijfstakken : de voedingsnijverheid (1e plaats; 3,63) en de chemie - farmacie (2e plaats; 2,00). Die specialisaties zijn zeer snel gegroeid. Op de 3e plaats komt rubber - plastic (indexcijfer : 1,02).

Zeven bedrijfstakken hebben een specialisatie tussen 1 en 0,80. Het gaat hier om "klassieke" bedrijfstakken (textiel - kleding, metaalprodukten, metallurgie, papier, niet-metaalhoudende produkten); zo sommige ervan erop achteruit gegaan zijn, tussen 1983 en 1985 gaan ze er alle op vooruit. In die groep zitten dan ook nog twee spitssectoren : informatica - bureautica (7e plaats; 0,89; gaat vooruit) en elektrisch en elektronisch materieel (10e plaats; 0,80; sterke daling en nadien stijging).

Nederland is zwak gespecialiseerd voor overige transportmiddelen (sterke achteruitgang), automobielnijverheid, diverse industriële produkten (achteruitgaand).

3. *Italië*

De specialisaties van Italië zijn eveneens zeer verschillend.

Acht bedrijfstakken hebben een index van meer dan één. Met uitzondering van rubber - plastic (6e plaats; 1,31), gaat het uitsluitend om "klassieke" bedrijfstakken, die alle hun specialisatie tussen 1972 en 1983 maar eveneens voor 1983 tot 1985 sterk hebben zien toenemen. Veruit op de eerste plaats staat leder, gevolgd door textiel - kleding (2,78) en de niet-metaalhoudende mineralen (2,10). Italië is ook nog sterk gespecialiseerd in hout en meubelen (1,77) en in metaalprodukten (1,74).

De machinebouw staat op de 8e plaats (1,19) met een specialisatie groter dan 1, gevolgd door chemie en farmacie (0,80) en de metallurgie (0,75; gaat vooruit).

De bedrijfstakken elektrisch en elektronisch materieel en informatica - bureautica komen op de 12e en de 13e plaats met tamelijk zwakke en nog dalende indexcijfers (0,65 en 0,60), die echter nog boven die van België-Luxemburg liggen. Het transportmateriaal komt op de 14e plaats en de automobielnijverheid heeft de zwakste specialisatie (0,43) en daalt sterk (- 0,38).

De mate waarin Italië in de "klassieke" bedrijfstakken, buiten de machinebouw en het elektrisch materieel in het algemeen - sectoren waarin het terrein verliest, erin geslaagd is zijn specialisatie bij de uitvoer sterk op te drijven vraagt ongetwijfeld om een verklaring. Deze ligt evenwel niet zo maar voor de hand.

4. Frankrijk

In Frankrijk zijn er eveneens 8 bedrijfstakken met een specialisatie hoger dan 1. Het betreft hier bedrijfstakken met een min of meer geavanceerde technologie zoals de voedingsnijverheid (1e plaats; indexcijfer : 1,55; gaat vooruit), rubber - plastic (2e plaats; 1,42), chemie - farmacie (6e plaats; 1,26) maar vooral de "klassieke" bedrijfstakken zoals de niet-metaalhoudende mineralen (3e plaats), metallurgie (4e plaats; 1,28) textiel - kleding (5e plaats; 1,27), metaalproducten (7e plaats; 1,15) en ledernijverheid; de meeste ervan gaan erop vooruit.

Nadien komen de transportmiddelen (9e plaats; 0,99), het elektrisch en elektronisch materieel (0,85), de machinebouw (0,83) en de automobielnijverheid (0,82; sterk dalend). De informatica - bureautica komt slechts op de 14e plaats (0,68) en gaat erop achteruit (- 0,17).

In Frankrijk wijst de rangschikking van de bedrijfstakken volgens hun specialisatie bij de uitvoer op een intermediaire toestand die lijkt op die in Italië, voor wat de positie van bepaalde "klassieke" takken betreft, en op die van landen met een meer ontwikkelde industriële structuur zoals Duitsland. Het land is niettemin ondergespecialiseerd voor bepaalde meer toekomstgerichte bedrijfstakken (uitgenomen chemie).

5. Bondsrepubliek Duitsland

In Duitsland is de waaier van de specialisatiegraden van de verschillende bedrijfstakken veel smaller en geen enkele bedrijfstak heeft een indexcijfer lager dan 0,5. Dit is een eerste aanwijzing voor de grotere concurrentiekracht van alle industriële sectoren.

Vijf bedrijfstakken hebben een indexcijfer van meer dan één. Het zijn bedrijfstakken die verband houden met de mechanica in het algemeen - met op de 1e plaats de machinebouw en op de 3e plaats de automobielnijverheid (beide erop achteruitgaand evenwel) en met de chemie.

De metallurgie komt op de 6e plaats (indexcijfer 1) en gaat erop vooruit zoals in de meeste Europese landen (behalve in België-Luxemburg).

Nadien komen drie "klassieke" bedrijfstakken, met een indexcijfer van iets minder dan 1 : textiel - kleding (gaat vooruit), niet-metaalhoudende mineralen en elektrisch en elektronisch materieel (achteruit). Op de 10e en de 11e plaats, met beide een index van 0,77, vindt men de voedingsnijverheid en de hout- en meubelnijverheid; zij gaan er beide sterk op vooruit.

De informatica - bureautica komt slechts op de 14e plaats (0,72; sterk dalend) en de overige transportmiddelen op de 15e plaats (0,63).

6. Verenigd Koninkrijk

Met 10 bedrijfstakken beschikt dit land over het grootste aantal bedrijfstakken met een indexcijfer van méér dan één.

Op de eerste plaats komen de diverse industrieën (1,82), waarvan de specialisatie echter sterk achteruit gegaan is (- 0,96).

Volgen dan zes bedrijfstakken, deels spitssectoren : chemie - farmacie (1,26; gaat vooruit) informatica - bureautica (3e plaats; 1,26; gaat vooruit), machinebouw (4e plaats; 1,18; dalend), overige transportmiddelen (5e plaats; 1,13; sterk stijgend), voedingswaren (6e plaats; 1,11; gaat vooruit) en rubber - plastic (8e plaats; 1,02).

Zij worden gevolgd door drie "klassieke" bedrijfstakken : metaalprodukten (7e plaats; 1,03), textiel - kleding (9e plaats; 1,01) en niet-metaalhoudende mineralen (10e plaats; 1,00). De specialisatie van die drie takken is toegenomen.

De elektrische en elektronische nijverheid komt pas op de 11e plaats (0,28), maar gaat vooruit. De metallurgie bekleedt de 12e plaats (0,85; recente achteruitgang). Tenslotte, zoals we al weten, gaat de automobielnijverheid er i.v.m. de uitvoer sterk op achteruit : 15e plaats; indexcijfer : 0,46; achteruitgang met - 0,42 !

Als we de rangschikking van de specialisatie nader bekijken krijgen wij de indruk dat de Engelse nijverheid vrij sterk geëvolueerd is, dat haar huidige structuur tamelijk gunstig is en dat een aantal nijverheden, waarvoor de vraag sterk groeit, goed voor de dag komen.

7. Denemarken

De waaijer van de specialisatie-indexcijfers van Denemarken staat veel wijder open -- zoals meestal bij de kleinere landen -- met op de eerste plaats de voedingsnijverheid (4,77) en op de laatste de automobielnijverheid (indexcijfer : 0,12).

Nog andere takken, waarvan het land bij de uitvoer gespecialiseerd is, zijn : hout en meubelen (2e plaats; 3,00; sterk stijgend), rubber - plastic (3e plaats; 1,31), textiel - kleding (4e plaats; 1,23) en metaalprodukten (5e plaats; 1,15). Het zijn dus op de eerste plaats "klassieke" bedrijfstakken. Machinebouw en overige transportmiddelen hebben een indexcijfer dicht bij de 1. De elektrische en elektronische nijverheid komt op de 8e plaats. Afgezien van de chemie (10e plaats; 0,83), zijn de overige bedrijfstakken waarvan de onderspecialisatie niet al te uitgesproken is, "klassieke" bedrijfstakken.

Voor de informatica - bureautica en de precisie-instrumenten is het land sterk ondergespecialiseerd (15e plaats; 0,39). De rangschikking van de bedrijfstakken volgens specialisatiegraad verschilt dus vrij merkkelijk van die van de overige landen van de EG-8.

8. Ierland

Ierland is op drie punten een bijzonder geval. Dit land, dat voorheen weinig geïndustrialiseerd was, heeft sedert 1972 een opmerkelijke vooruitgang geboekt in de meest toekomstgerichte bedrijfstakken : informatica - bureautica (2e plaats; 3,55; gestegen met 3,38), chemie en farmacie (4e plaats; 1,25; + 0,36) en elektrisch en elektronisch materieel (9e plaats; 0,76; + 0,37).

Op de 1e plaats vindt men evenwel de voedingsnijverheid (3,93; echter sterk teruglopend).

Nochtans is het land sterk ondergespecialiseerd (lager dan 0,5) voor zeven takken waaronder wij vermelden : machinebouw (12e plaats; 0,31; gaat vooruit) en alle transportmiddelen (15e en 16e plaats).

Ierland is een voorbeeld van een zeer onevenwichtige industriële structuur die evenwel diepgaand is en zeer snel veranderde in meerdere bedrijfstakken met een sterk toenemende vraag. Die mutatie is evenwel nog niet in staat de economische problemen van Ierland (werkloosheid van om en bij de 20 %) op te lossen.

E. Besluit wat de specialisatie betreft

Het Europa der 8, enerzijds, en de Verenigde Staten en Japan, anderzijds, vertonen grote verschillen op het vlak van de specialisatie bij de uitvoer van hun be- en verwerkende nijverheid.

In de USA en Japan hebben de hoogste specialisatie-indexcijfers betrekking op de bedrijfstakken waarvoor er een sterke of, ten minste, middelmatige groei van de "wereld"-vraag bestaat. Het betreft over het algemeen hoogtechnologische sectoren die verband houden met de elektronica en de informatica, de machinebouw en de transportmiddelen alsook met de chemie - farmacie in de USA.

Bovendien is voor de meeste van die bedrijfstakken de specialisatie van beide landen sedert 1972 sterk toegenomen. De metallurgie is nog steeds belangrijk in Japan, maar de specialisatie van het land neemt af.

Japan verliest zeer snel van zijn specialisatie, niet alleen in bijna alle "klassieke" bedrijfstakken, maar eveneens in chemie - farmacie en in rubber- plastic en tussen 1983 en 1985 ging dit verlies door of versnelde het nog. Voor de USA was de onderspecialisatie voor "klassieke" produkten reeds zeer belangrijk in 1972 en die trend heeft zich alleen maar versterkt. Chemie - farmacie en rubber - plastic kenden een matige vooruitgang.

Voor het Europa der 8 ziet de rangschikking van de specialisaties er helemaal anders uit. Op kop staan de "klassieke" bedrijfstakken met een zwakke of in het beste geval middelmatige "wereld"-vraag en met een min of meer ontwikkelde technologie. Nogal verwonderlijk is het juist in die takken dat de toename van de specialisatie het grootst was. De EG-8 is eveneens zeer gespecialiseerd op het vlak van de voedingsnijverheid.

Een uitzondering zijn, chemie - farmacie en rubber - plastic. Europa blijft verder gespecialiseerd in de ijzer- en staalnijverheid - metallurgie; die specialisatie neemt zelfs toe. Het heeft daarentegen veel terrein verloren op het vlak van de automobielnijverheid (14e plaats).

De EG-8 is ondergespecialiseerd voor de twee meest dynamische sectoren, elektrisch en elektronisch materiaal (12e plaats) en informatica - bureautica, precisie-instrumenten (13e plaats) en die onderspecialisatie wordt nog groter.

De acht landen van de EG, die wij hebben vergeleken, vormen een kaleidoscoop, waarin wij niettemin de trend tot een grotere specialisatie in de zogenaamd "klassieke" bedrijfstakken terugvinden. En zo de chemie - farmacie en rubber - plastic een goede plaats bekleden, moeten wij meermaals vaststellen dat de belangrijkste stijgingen van de specialisatie-indexcijfers zich meestal in die "klassieke" bedrijfstakken hebben voorgedaan.

Het meest extreme voorbeeld hiervan is Italië dat ons, ondanks alles, doet verbazen. Aan het andere uiterste vinden wij Ierland met een zeer forse toename van de meest toekomstgerichte sector; maar het gaat hier wel om een tamelijk bijzonder geval. Nederland en Engeland zijn de landen met de waaier aan specialisaties die het dichtst die van de meest geavanceerde landen benadert. Duitsland heeft zeer belangrijke sterke punten in geëvolueerde nijverheden en in verscheidene meer "klassieke" bedrijfstakken. Samen met Frankrijk is Duitsland het land waarvan de waaier aan specialisaties die van de gehele EG-8 het dichtst benadert. De voedingsnijverheid scoort goed in de meeste landen (op de 1e plaats in 4 landen; op de 2e in de EG-8).

België-Luxemburg is in de eerste plaats gespecialiseerd in de "klassieke" bedrijfstakken, hoewel chemie - farmacie, rubber - plastic (2 takken waarin de specialisatie toeneemt) en de automobielenijverheid (die erg achteruitgaat) ook tamelijk goed scoren. België-Luxemburg is echter sterk ondergespecialiseerd in mechanische bedrijfstakken, in elektrisch en elektronisch materieel en in informatica - bureautica alsmede in de overige transportmiddelen. En die ernstige onderspecialisaties zijn tussen 1972 en 1985 nog groter geworden.

ALGEMEEN BESLUIT

Uit het onderzoek van de vergelijkende ontwikkeling van het exportaandeel van de be- en verwerkende industrie van de BLEU in de uitvoer van produkten van de be- en verwerkende industrie van tien sterk geïndustrialiseerde landen (acht EG-landen, Verenigde Staten en Japan) kunnen voor de periode 1972-1985 de volgende besluiten gehaald worden :

- Het globale aandeel van België-Luxemburg is sterk teruggelopen (- 24 %); het aandeel van de EG-8 is eveneens gedaald (- 10 %) net als dat van vijf andere landen van die groep. Maar het verlies aan marktaandeel is, relatief gezien, voor België het grootst. Het aandeel van de Verenigde Staten en vooral van Japan is gegroeid.
- Volgens een indeling in drie categorieën (met sterk, middelmatig of zwak stijgende vraag) van de door de be- en verwerkende nijverheid uitgevoerde produkten had de BLEU in 1972 ogenschijnlijk de minst gunstige structuur van de tien bestudeerde landen : zeer zwak aandeel van de produkten met sterke vraag en veel te groot aandeel in de categorie met een zwakke vraag.

De ontwikkeling tussen 1972 en 1985 ging in de richting van een beter evenwicht, maar die verbetering verliep te traag. Het resultaat hiervan was dat de uitvoerstructuur nog altijd even ongunstig is als in 1972. Het exportaandeel in de sterke vraag is méér gedaald (- 25 %) dan het globale aandeel en eveneens méér dan dat van de overige EG-landen. De Gemeenschap gaat er ook op achteruit, maar minder dan België-Luxemburg.

Vergeleken bij de Verenigde Staten en Japan is het verschil groot. Die twee landen hebben hun aandeel voor de produkten met een sterke vraag, wat over het algemeen tevens produkten met een hoge technologische inhoud zijn, opgedreven. De resultaten van Japan zijn uitzonderlijk.

Voor de produkten met een zwak stijgende vraag daarentegen heeft België-Luxemburg een verhoudingsgewijs te groot marktaandeel behouden. Van Italië vooral en in mindere mate van Duitsland is het aandeel toegenomen, terwijl dat van de EG-8 eveneens zeer hoog gebleven is. Het is dit soort ontwikkeling dat door de OESO, in zijn jongste rapport over België als "pervers" werd bestempeld.

Het aandeel van Japan en de Verenigde Staten is niet gedaald, maar het blijft tamelijk bescheiden.

De BLEU heeft een iets betere ontwikkeling gekend wat de produkten met een middelmatig stijgende vraag betreft.

- De jongste ontwikkeling (tussen 1983 en 1985) blijkt geen gunstige verandering in die trends teweeg te brengen, integendeel. Veeleer stellen wij vast dat de structurele

verschuivingen zich nog sneller doorzetten dan in de vorige periode (1972-1983). De EG-8 noch de BLEU lijken dus op weg hun uitvoerprestaties te verstevigen.

Nu toont de structurele ontwikkeling van de totale uitvoer van produkten van de be- en verwerkende industrie van de tien landen duidelijk, dat de produkten met een sterke vraag sneller groeien en die met een zwakke vraag verder achteruitgaan.

Het geval van Italië doet evenwel vragen rijzen. Hier ging de ontwikkeling immers duidelijk de "verkeerde" richting uit. Kunnen wij hieruit afleiden dat er in Europa of in de wereld toch nog potentieel "belangrijke" markten zouden bestaan voor de produkten van de "klassieke" bedrijfstakken (textiel - kleding, leder, hout en meubelen, niet-metaalhoudende mineralen, metaalprodukten, enz.), zelfs al is de groei van de vraag naar die produkten over het algemeen zwak? Of kunnen wij veronderstellen dat de resultaten die door sommige landen werden geboekt, alleen maar werden verkregen dank zij bepaalde opofferingen (verkooprijzen, vergoeding van de produktiefactoren, enz.)?

Ons onderzoek laat ons niet toe hierop een antwoord te geven. In dit stadium kunnen wij alleen maar de verschillen vaststellen.

- Kan uit het onderzoek van de ontwikkeling van de uitvoer per zone van bestemming de diagnose scherper worden gesteld?

De EG-8 lijkt minder in staat te zijn de produkten met een sterke vraag te verkopen aan de sterk geïndustrialiseerde landen (de tien) en voor een veel groter gedeelte (maar tegen welke prijs?) een koper te moeten vinden voor de produkten met een zwakke vraag. In die twee categorieën is het verschil met de Verenigde Staten en Japan zeer groot geworden.

Een en ander speelt een cruciale rol bij het beoordelen van de aangepastheid van de industriële produkten van de EG-8, of met andere woorden van de aard en de ontwikkelingsgraad van de produkten die haar industrie in staat is op de markt te brengen.

En dit des te meer daar de EG-8 geen terreinwinst boekt qua uitvoerstructuur naar de rest van de wereld, waar zij zelfs voor produkten met een middelmatige vraag, door de Verenigde Staten ruimschoots overtroffen wordt en ook het niveau van Japan niet haalt.

Voor de EG-8 zijn de structuurverbeteringen, sedert 1972, dus veel minder belangrijk dan die van haar twee grote concurrenten, zowel naar de tien landen als naar de rest van de wereld, en dit praktisch in de drie categorieën.

- Naar die twee bestemmingen heeft het aandeel van de BLEU zich in de "goede" richting ontwikkeld, zij het in bescheiden mate. Het verschil is dus nog groter geworden en t.o.v. de Verenigde Staten en vooral van Japan zeer groot geworden. Tussen 1983 en 1985 is de kloof nog sneller verbreed.

In de uitvoer van de BLEU naar de Verenigde Staten en Japan is de component zwakke vraag uitzonderlijk hoog gebleven (ongeveer 60 % tegenover 70 % in 1972).

Het aandeel met bestemming rest van de wereld is gestegen tot 25 % (41 % voor de EG-8), maar voor ongeveer de helft gaat het om produkten met zwakke vraag (d.i. iets meer dan in 1972, het overeenkomstige aandeel voor de EG-8 is 28 %).

De balans van de ontwikkeling van de uitvoerstructuur van België-Luxemburg is dan ook niet zeer bemoedigend. De voortzetting van die trends zou de Belgische nijverheid in nog grotere moeilijkheden kunnen brengen, indien er zich geen duidelijke heroriënteringen voordoen.

Is de specialisatie van de BLEU bij de uitvoer aangepast ?

De ontwikkeling van de specialisaties van de tien landen, bij een onderverdeling van de nijverheid in zestien sectoren, laat ons toe de volgende vaststellingen te doen :

- De waaier van specialisatie-indexcijfers is zeer verschillend van land tot land. De meest geavanceerde landen lijken gespecialiseerd in een kleiner aantal bedrijfstakken en hebben een zeer geringe specialisatie in een groter aantal bedrijfstakken.
- De bedrijfstakken waarvoor er specialisatie bestaat (indexcijfer groter dan 1) zijn radikaal verschillend naargelang van het land.

De bedrijfstakken waarin de Japanse en Amerikaanse industrie zeer gespecialiseerd is (elektrisch en elektronisch materieel; informatica, bureautica en precisie-instrumenten; automobiervoertuigen; overig transportmaterieel) zijn de bedrijfstakken waarin de industrie van de EG-8 het minst is gespecialiseerd (van de 12e tot 16e plaats, met indexcijfer van 0,7 tot 0,8).

- Voor die in de USA en Japan zeer gespecialiseerde takken is de toestand van België-Luxemburg nog minder gunstig dan die van de EG-8, want, met uitzondering van de automobiellndustrie (8e plaats), vindt men de overige toekomstgerichte spitssectoren terug op de laatste plaatsen (van de 12e tot 16e plaats), en met een veel grotere onderspecialisatie dan die van de EG-8 : (0,4 voor elektronica; 0,25 voor informatica; 0,17 voor overig transportmaterieel; 0,4 voor machinebouw).

De bedrijfstakken, waarvoor België-Luxemburg en meer in het algemeen de EG-8 het meest zijn gespecialiseerd, zijn meestal "klassieke" industrieën die de laatste plaats bekleden in Japan en de Verenigde Staten (met uitzondering van automobielen en siderurgie - metallurgie in Japan).

Europa en België beschikken ongetwijfeld over sterke punten in de voedingsnijverheid, in de textiel - kleding en ook in de chemie - farmacie en de toepassingen van rubber en plastic.

De automobiellnijverheid, die nog steeds zeer belangrijk is voor de Belgische economie, komt slechts op de 8e plaats, met een indexcijfer van minder dan één (0,94). Andere Europese landen, die vroeger sterk gespecialiseerd waren in die branche, zijn er fors op achteruitgegaan en zijn heden ten dage sterk ondergespecialiseerd (Italië, Verenigd Koninkrijk, Frankrijk).

- De derde vaststelling is allicht de belangrijkste : in de Europese landen is de richting van de ontwikkeling sedert 1972 totaal verschillend van die in de Verenigde Staten en Japan.

Japan is sterk ondergespecialiseerd geworden in de bedrijfstakken waarvoor het niet meer over voldoende comparatieve voordelen beschikt of voor produkten - vaak "klas-

sieke" – waarvoor er een internationale arbeidsverdeling op grote schaal plaatsvond tussen Japan en de N.G.L. van Oost- en Zuid-Oost-Azië, die over het algemeen tegen lagere prijzen kunnen produceren. Dit is het geval voor chemie en farmacie, leder, papier – drukwerk, de voedingsnijverheid, hout en meubelen en, in mindere mate, voor textiel – kleding, diverse nijverheden, metaalproducten en niet-metaalhoudende mineralen.

De Verenigde Staten zijn sedert lang zeer ondergespecialiseerd in heel wat van die takken (behalve in chemie – farmacie en diverse nijverheden) en tenderen nog naar een lagere specialisatie terzake.

Het is daarentegen juist in die bedrijfstakken dat de acht landen van de Gemeenschap hun specialisatie het meest opgedreven hebben. In Italië komt die trend het sterkst tot uiting.

Voor België-Luxemburg is de specialisatie lichtjes gedaald in de meeste "klassieke" bedrijfstakken. Zij is daarentegen duidelijk toegenomen in de voedingsnijverheid, de chemie – farmacie en de rubber – plastic. In het totaal is ons land erop achteruitgegaan in 10 van de 16 bedrijfstakken en meer bepaald in heel wat spitssectoren met een sterke groei van de vraag. Laten wij ook nog wijzen op het zeer zwakke resultaat voor de transportmiddelen (op de laatste plaats in de BLEU en in de EG-8), alsook voor de industriële en landbouwmachines (12e plaats in België-Luxemburg met een indexcijfer van 0,42; 10e plaats in de EG-8, maar met een indexcijfer van bijna één).

De recente ontwikkeling, tussen 1983 en 1985, lijkt er evenwel op te wijzen dat de trend tot achteruitgang in de "klassieke" bedrijfstakken tot staan gebracht zou zijn. Er zou zelfs sprake zijn van een licht herstel van het specialisatie-indexcijfer in zes "klassieke" takken (zelfs in de ijzer- en staalnijverheid !).

- Vierde vaststelling : in de landen van de EG-8 en in de Verenigde Staten en Japan hebben de sedert 1972 vastgestelde grote trends inzake de specialisatie zich meestal doorgezet en zijn ze tijdens de jongste twee jaar zelfs nog versterkt (behalve misschien in twee speerpuntsectoren, nl. elektronisch materieel en informatica – bureautica; het gaat evenwel om zeer kleine wijzigingen).

**

In haar studie van 1985 schreef de EG-Commissie : "La spécialisation à l'exportation de la C.E. est non seulement faible sur les produits à demande forte et moyenne, mais entre 1972 et 1983 elle s'est surtout réduite dans la catégorie des biens en forte demande. Elle est, par contre, élevée pour les produits en faible demande et se renforçant au cours de ces dernières années."

Onze studie, waarin de onderzochte periode verlengd wordt tot 1985, en waarin de acht landen van de Gemeenschap aan een gedetailleerd onderzoek werden onderworpen, kan die woorden alleen maar bevestigen. Meer nog, zij lijken nog pertinenter voor België-Luxemburg dan voor de Europese Gemeenschap.

Deze laatste – en ook België – heeft aan specialisatie verloren voor de uitvoer van de meest gevraagde produkten, die over het algemeen hoog technologisch zijn.

"La Communauté perd des parts de marché sur les produits à fort contenu de valeur ajoutée à l'avantage des Etats-Unis et du Japon et n'en gagne réellement que là où la concurrence de ces grands partenaires commerciaux se fait le moins sentir". Die ontwikkeling kan de kansen op herstel van de Europese economie alleen maar bemoeilijken.

Nogmaals, wat waar is voor de EG-8, is des te meer waar voor België-Luxemburg. In de EG-8 heeft de BLEU het meest marktaandeelen verloren en lijkt zij - samen met Italië - in 1985 de meest "onaangepaste" uitvoerstructuur te hebben.

Bij dit alles blijft nochtans ten dele de vraag onbeantwoord of die relatieve "onaangepastheid" die nog groter dreigt te worden, een essentieel zwak punt is, met ernstige gevolgen voor onze toekomstige uitvoermogelijkheden, dan wel of een soort van middenweg een duurzame oplossing kan vormen. Zou een dergelijke middenweg, waar de "klassieke" produkten - waarvoor de produktiemethoden zich echter nog verder technologisch zouden kunnen ontwikkelen - het de Europese landen mogelijk maken op termijn een bevredigend aandeel op de wereldmarkt te behouden ? Of meer concreet en bij wijze van een misschien extreem voorbeeld, zou de trend tot toenemende specialisatie in de ijzer- en staalnijverheid - metallurgie, die in meerdere Europese landen wordt waargenomen, voor de toekomst nog een degelijke oriëntering vormen of betekent dit niets anders dan een uitstel ?

BIJLAGE I

Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in de tien landen

Uitvoer van de produkten van de be- en verwerkende industrie (in % op basis van de waarden in lopende USD)

Tabel I.1. - In 1972 (blz. A.I.1. tot 4)

Tabel I.2. - In 1983 (blz. A.I.5. tot 8)

Tabel I.3. - In 1985 (blz. A.I.9. tot 12)

Tabel I.1. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in 1972 (in %)

naar	B-L				DK				FR			
	Uitvoer van				Uitvoer van				Uitvoer van			
	SV	MV	ZV	Tot. ind.	SV	MV	ZV	Tot. ind.	SV	MV	ZV	Tot. ind.
B-L					0.3%	0.7%	0.2%	1.2%	2.0%	4.6%	4.2%	10.8%
DK	0.2%	0.2%	0.5%	0.8%					0.2%	0.4%	0.3%	0.9%
FR	3.4%	6.6%	10.6%	20.6%	0.7%	1.5%	0.4%	2.7%				
D.B.R.	4.4%	8.0%	12.5%	24.9%	1.9%	4.9%	3.2%	10.0%	4.5%	8.7%	7.9%	21.1%
IERL	0.0%	0.0%	0.1%	0.2%	0.1%	0.9%	0.1%	0.5%	0.0%	0.1%	0.1%	0.2%
IT	1.0%	1.7%	2.0%	4.7%	0.4%	2.8%	0.2%	3.4%	2.4%	5.2%	3.2%	10.9%
NED	3.7%	6.1%	8.9%	18.7%	0.7%	1.1%	0.5%	2.4%	1.4%	2.0%	1.6%	4.9%
VK	0.7%	1.3%	2.2%	4.2%	2.4%	16.2%	2.6%	21.2%	1.2%	2.9%	0.9%	5.1%
Totaal EC-8	13.3%	23.9%	36.8%	74.0%	6.5%	27.5%	7.2%	41.2%	11.8%	23.9%	18.2%	53.9%
USA	0.5%	1.4%	4.4%	6.3%	1.3%	5.2%	1.5%	8.0%	1.1%	1.9%	2.5%	5.6%
JAP	0.2%	0.1%	0.5%	0.7%	0.3%	0.5%	0.1%	0.9%	0.4%	0.2%	0.4%	1.0%
Tot. 10 landen	14.0%	25.4%	41.7%	81.1%	8.2%	33.2%	8.8%	50.2%	13.3%	26.0%	21.1%	60.4%
R.v.W.	4.7%	5.6%	8.6%	18.9%	10.7%	26.8%	12.3%	49.8%	10.0%	19.1%	10.4%	39.6%
TOT. Wereld	16.7%	31.0%	50.3%	100.0%	18.9%	60.0%	21.1%	100.0%	23.3%	45.2%	31.5%	100.0%

SV = Producten met sterke vraag (d.w.z. met sterk groeiende wereldvraag)

MV = Producten met middelmatige vraag (d.w.z. met middelmatig groeiende wereldvraag)

ZV = Producten met zwakke vraag (d.w.z. met zwak groeiende wereldvraag)

Tot. ind. = Totaal voor de producten van de be- en verwerkende industrie.

BRON : Volimex, DG II, EG; berekeningen : Planbureau, SD.

Tabel I.1. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in 1972 (in %)

naar	I.E.R.										IT	
	Uitvoer van					Uitvoer van						
	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV		ZV
B-L	2.0%	3.8%	2.0%	7.9%	0.6%	1.0%	0.6%	2.2%	0.8%	0.8%	1.3%	3.7%
DK	0.6%	0.8%	0.6%	2.0%	0.1%	0.1%	0.1%	0.2%	0.2%	0.2%	0.2%	0.7%
FR	3.6%	5.4%	3.7%	12.7%	1.1%	2.5%	0.8%	4.5%	2.9%	5.5%	5.6%	14.0%
I.E.R.					1.3%	1.7%	1.4%	4.5%	3.9%	6.0%	12.6%	22.5%
IERL	0.1%	0.1%	0.1%	0.3%					0.0%	0.1%	0.0%	0.2%
IT	2.7%	3.4%	1.9%	8.1%	0.4%	0.5%	0.3%	1.2%				
NED	2.7%	3.4%	4.1%	10.2%	0.6%	1.4%	0.8%	2.8%	1.2%	1.3%	1.7%	4.3%
VK	1.5%	2.5%	0.8%	4.8%	5.4%	31.9%	20.3%	57.7%	1.1%	2.0%	1.1%	4.3%
Totaal EC-8	13.3%	19.6%	13.2%	46.1%	9.5%	39.0%	24.5%	73.1%	10.2%	19.4%	23.0%	49.6%
USA	1.9%	5.8%	1.8%	9.6%	2.0%	2.9%	6.1%	11.1%	1.4%	3.4%	5.3%	10.1%
JAP	0.6%	0.6%	0.2%	1.4%	0.4%	0.4%	0.0%	0.9%	0.2%	0.3%	0.4%	0.9%
Tot. 10 landen	15.8%	26.1%	15.1%	57.0%	11.9%	42.4%	30.6%	85.0%	11.9%	20.1%	28.6%	60.6%
P.V.W.	13.4%	19.8%	9.8%	43.0%	2.7%	5.5%	6.8%	15.0%	9.6%	18.0%	11.8%	39.4%
TOT. Wereld	29.2%	45.6%	24.9%	100.0%	14.6%	47.9%	37.4%	100.0%	21.5%	38.1%	40.4%	100.0%

Tabel I.1. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in 1972 (in %)

naar	NED				VK			
	Uitvoer van		Uitvoer van		Uitvoer van		Uitvoer van	
	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.
B-L	4.2%	5.1%	4.9%	14.2%	0.7%	1.6%	1.7%	4.0%
DK	0.6%	0.3%	0.3%	1.3%	0.6%	0.8%	0.7%	2.1%
FR	4.3%	4.4%	2.1%	10.8%	1.4%	2.7%	1.1%	5.2%
D.B.R.	8.6%	12.8%	8.6%	30.3%	1.5%	2.4%	1.6%	5.5%
IERL	0.1%	0.2%	0.1%	0.4%	1.0%	1.6%	1.6%	4.2%
IT	2.3%	2.9%	0.9%	6.1%	0.8%	1.2%	0.8%	2.8%
NED					1.7%	1.7%	1.0%	4.4%
VK	2.3%	3.4%	1.4%	7.1%				
Totaal EG-8	22.4%	29.2%	18.7%	70.2%	7.7%	12.0%	8.6%	28.2%
USA	1.3%	1.9%	1.3%	4.5%	2.0%	6.2%	4.1%	12.3%
JAP	0.3%	0.3%	0.1%	0.6%	0.5%	0.6%	0.7%	1.7%
Tot.10 landen	24.0%	31.3%	20.0%	75.3%	10.2%	18.7%	13.4%	42.3%
R.v.W.	10.1%	9.9%	4.7%	24.7%	14.5%	25.6%	17.6%	57.7%
TOT. Wereld	34.1%	41.2%	24.7%	100.0%	24.7%	44.4%	31.0%	100.0%

(A. I. 3)

Tabel I.1. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in 1972 (in %)

naar	Totaal EG-8 (1)										JAP					
	USA										USA			JAP		
	Uitvoer van			Uitvoer van			Uitvoer van			Uitvoer van						
SV	MV	ZV	Tot. ind.	SV	MV	ZV	Tot. ind.	SV	MV	ZV	Tot. ind.	SV	MV	ZV	Tot. ind.	
B-L	1.6%	2.9%	2.3%	6.7%	0.9%	1.0%	0.4%	2.4%	0.6%	0.3%	0.3%	1.2%	0.3%	0.3%	1.2%	
DK	0.4%	0.5%	0.5%	1.4%	0.1%	0.2%	0.1%	0.4%	0.1%	0.1%	0.1%	0.3%	0.1%	0.1%	0.3%	
FR	2.5%	4.0%	3.4%	9.9%	1.3%	1.8%	0.5%	3.5%	0.3%	0.4%	0.3%	1.0%	0.4%	0.3%	1.0%	
D.B.R.	2.8%	4.7%	5.3%	12.8%	2.0%	2.4%	0.9%	5.2%	1.6%	0.7%	1.0%	3.2%	0.7%	1.0%	3.2%	
IERL	0.2%	0.4%	0.3%	0.9%	0.1%	0.1%	0.0%	0.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.1%	0.0%	0.0%	0.1%	
IT	1.7%	2.7%	1.6%	5.9%	0.8%	1.1%	0.6%	2.5%	0.3%	0.2%	0.3%	0.7%	0.2%	0.3%	0.7%	
NED	1.9%	2.5%	2.9%	7.4%	1.3%	1.3%	0.5%	3.1%	0.7%	0.5%	0.3%	1.5%	0.5%	0.3%	1.5%	
VK	1.2%	2.7%	1.2%	5.1%	2.0%	2.4%	0.9%	5.3%	1.0%	1.8%	0.6%	3.5%	1.8%	0.6%	3.5%	
Totaal EG-8	12.4%	20.4%	17.4%	50.2%	8.6%	10.1%	3.9%	22.6%	4.6%	4.0%	2.9%	11.5%	4.0%	2.9%	11.5%	
USA	1.5%	4.1%	3.0%	8.6%					10.0%	10.7%	10.7%	31.3%	10.7%	10.7%	31.3%	
JAP	0.4%	0.4%	0.3%	1.2%	2.1%	3.0%	2.0%	7.2%								
Tot.10 landen	14.3%	24.9%	20.7%	60.0%	10.7%	13.2%	5.9%	29.8%	14.6%	14.6%	13.6%	42.8%	14.6%	13.6%	42.8%	
R.V.W.	11.2%	18.0%	10.9%	40.0%	17.5%	41.0%	11.8%	70.2%	15.3%	22.9%	19.0%	57.2%	22.9%	19.0%	57.2%	
TOT. Wereld	25.5%	43.0%	31.5%	100.0%	28.2%	54.2%	17.6%	100.0%	29.9%	37.5%	32.6%	100.0%	37.5%	32.6%	100.0%	

SV = Producten met sterke vraag (d.w.z. met sterk groeiende "wereld"vraag)
 MV = Producten met middelmatige vraag (d.w.z. met middelmatig groeiende "wereld"vraag)
 ZV = Producten met zwakke vraag (d.w.z. met zwak groeiende "wereld"vraag)
 Tot. ind. = Totaal voor de produkten van de be- en verwerkende industrie.
 (1) Incl. de intracommunautaire handel.
 BRON : Volimex, DC II, EC; Berekeningen : Planbureau, SF.

Tabel I.2. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in 1983 (in %)

naar	B-L			DK			FR					
	Uitvoer van			Uitvoer van			Uitvoer van					
	SV	MV	ZV Tot.ind.	SV	MV	ZV Tot.ind.	SV	MV	ZV Tot.ind.			
B-L	0.3%	0.4%	0.4%	1.1%	0.4%	0.6%	0.4%	1.4%	2.0%	3.2%	2.8%	8.0%
DK									0.3%	0.2%	0.3%	0.8%
FR	3.9%	8.8%	7.9%	18.5%	1.2%	2.8%	0.8%	4.7%				
D.B.R.	4.8%	7.8%	8.1%	20.6%	2.2%	8.2%	4.6%	15.0%	4.9%	6.2%	4.4%	15.5%
IERL	0.1%	0.2%	0.1%	0.4%	0.2%	0.2%	0.2%	0.5%	0.1%	0.1%	0.1%	0.4%
IT	1.3%	1.8%	1.9%	5.0%	0.6%	3.7%	0.2%	4.5%	2.7%	4.5%	2.7%	9.8%
NED	3.1%	5.3%	5.2%	13.6%	0.9%	1.5%	1.0%	3.4%	1.5%	1.8%	0.9%	4.2%
VK	2.0%	3.6%	4.3%	10.0%	2.1%	9.8%	2.1%	14.0%	2.5%	3.2%	1.8%	7.6%
Totaal EG-8	15.4%	28.0%	27.9%	69.3%	7.5%	26.9%	9.2%	43.6%	14.0%	19.2%	12.9%	46.2%
USA	0.8%	0.9%	3.6%	5.3%	2.0%	4.0%	1.7%	7.7%	1.6%	3.1%	1.8%	6.5%
JAP	0.2%	0.1%	0.5%	0.8%	0.5%	1.2%	0.1%	1.8%	0.4%	0.4%	0.4%	1.2%
Tot.10 landen	16.4%	27.0%	32.0%	75.4%	10.0%	32.1%	11.0%	53.1%	15.9%	22.8%	15.1%	53.3%
R.v.W.	6.1%	6.5%	12.2%	24.6%	11.6%	23.3%	11.8%	46.9%	13.5%	21.4%	11.3%	46.2%
Tot. Wereld	22.6%	33.3%	44.2%	100.0%	21.8%	55.4%	22.8%	100.0%	29.4%	44.2%	28.4%	100.0%

SV = Producten met sterke vraag (d.w.z. met sterk groeiende "wereld"vraag)
 MV = Producten met middelmatige vraag (d.w.z. met middelmatig groeiende "wereld"vraag)
 ZV = Producten met zwakke vraag (d.w.z. met zwak groeiende "wereld"vraag)
 Tot.ind. = Totaal voor de produkten van de be- en verwerkende industrie.
 BRON : Volimex, DG II, EG; Berekeningen : Planbureau, SD.

Tabel I.2. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in 1983 (in %)

	D.B.R.				IERL				IT			
	Uitvoer van		Uitvoer van		Uitvoer van		Uitvoer van		Uitvoer van		Uitvoer van	
naar	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.
B-L	1.9%	3.4%	1.5%	6.9%	2.4%	0.6%	1.1%	4.2%	0.8%	0.8%	1.4%	3.0%
DK	0.6%	0.8%	0.5%	2.0%	0.5%	0.2%	0.2%	0.8%	0.2%	0.2%	0.3%	0.7%
FR	3.6%	6.0%	2.4%	12.0%	4.6%	2.6%	1.2%	8.4%	2.7%	5.4%	6.6%	14.7%
D.B.R.				5.9%		2.3%	2.1%	10.4%	3.0%	4.5%	9.0%	16.5%
IERL	0.2%	0.2%	0.1%	0.4%					0.1%	0.1%	0.1%	0.3%
IT	2.5%	3.5%	1.3%	7.4%	1.9%	0.6%	0.6%	3.2%				
NED	2.7%	3.0%	2.6%	8.2%	3.0%	2.5%	0.6%	6.1%	0.8%	0.8%	1.3%	2.8%
VK	2.4%	4.0%	1.6%	8.0%	11.0%	15.1%	9.3%	35.4%	1.7%	2.9%	2.7%	6.7%
Totaal EG-8	13.9%	21.0%	10.0%	44.9%	29.4%	23.9%	15.1%	68.4%	9.2%	14.1%	21.3%	44.7%
USA	2.0%	4.6%	1.1%	7.7%	3.5%	2.5%	2.5%	8.5%	1.1%	2.4%	4.3%	7.8%
JAP	0.6%	0.6%	0.2%	1.3%	1.6%	0.6%	0.2%	2.4%	0.2%	0.2%	0.8%	1.2%
Tot.10 landen	16.4%	26.2%	11.3%	53.9%	34.4%	27.0%	17.9%	79.3%	10.5%	16.8%	26.4%	59.7%
S.v.W.	13.5%	20.2%	12.3%	46.1%	8.6%	8.6%	3.6%	20.7%	11.3%	17.1%	17.9%	46.3%
TOT. Wereld	30.0%	46.4%	23.6%	100.0%	43.0%	35.5%	21.4%	100.0%	21.8%	33.9%	44.3%	100.0%

Tabel I.2. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in 1983 (in %)

naar	NED				VK			
	SV	MV	ZV	Tot. ind.	SV	MV	ZV	Tot. ind.
B-L	4.0%	4.6%	3.9%	12.6%	1.3%	1.5%	1.6%	4.6%
DK	0.5%	0.5%	0.4%	1.5%	0.5%	0.5%	0.4%	1.4%
FR	4.0%	4.3%	1.7%	9.9%	2.9%	3.0%	1.4%	7.3%
J.B.R.	7.8%	9.4%	5.3%	22.5%	3.5%	3.8%	2.0%	9.3%
IERL	0.3%	0.2%	0.1%	0.5%	1.4%	1.8%	1.5%	4.8%
IT	2.0%	2.6%	0.6%	5.2%	1.6%	1.4%	0.8%	3.8%
NED					2.4%	1.8%	1.1%	5.2%
VK	3.5%	4.6%	1.8%	9.9%				
Totaal EG	22.1%	26.2%	13.8%	62.2%	13.6%	13.7%	9.1%	36.4%
USA	1.6%	1.8%	0.9%	4.3%	2.9%	4.7%	3.5%	11.1%
JAP	0.3%	0.2%	0.1%	0.6%	0.6%	0.5%	0.5%	1.6%
Tot. 10 landen	24.0%	28.2%	14.9%	67.1%	17.0%	19.0%	13.1%	49.1%
R.V.W.	15.8%	12.6%	4.4%	32.9%	16.1%	21.3%	13.5%	50.9%
Tot. Wereld	36.9%	40.9%	19.3%	100.0%	33.1%	40.3%	26.6%	100.0%

Tabel I.2. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in 1983 (in %)

		Totaal EG-8 (1)				USA				JAP						
		Uitvoer van		Uitvoer van		Uitvoer van		Uitvoer van		Uitvoer van		Uitvoer van				
naar	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.
B-L	1.7%	2.4%	1.8%	5.9%	1.1%	1.0%	0.3%	2.5%	0.4%	0.5%	0.1%	0.9%	0.1%	0.5%	0.1%	0.7%
DK	0.4%	0.5%	0.4%	1.3%	0.1%	0.1%	0.0%	0.3%	0.1%	0.3%	0.0%	0.4%	0.0%	0.3%	0.0%	0.3%
FR	2.8%	4.3%	2.8%	9.9%	1.4%	1.5%	0.3%	3.2%	0.7%	0.5%	0.2%	1.4%	0.2%	0.5%	0.2%	1.4%
D.B.R.	3.1%	4.0%	3.6%	10.7%	2.2%	1.8%	0.6%	4.5%	2.5%	1.1%	0.4%	4.0%	0.4%	1.1%	0.4%	4.0%
IERL	0.3%	0.4%	0.3%	1.0%	0.5%	0.1%	0.1%	0.6%	0.1%	0.1%	0.0%	0.1%	0.0%	0.1%	0.0%	0.1%
IT	1.8%	2.6%	1.2%	5.7%	0.8%	0.7%	0.3%	1.7%	0.3%	0.2%	0.1%	0.6%	0.1%	0.2%	0.1%	0.6%
NED	1.9%	2.2%	1.8%	6.0%	1.6%	1.5%	0.5%	3.6%	0.6%	0.5%	0.1%	1.2%	0.1%	0.5%	0.1%	1.2%
VK	2.2%	3.4%	2.0%	7.6%	3.0%	2.0%	0.8%	5.8%	1.8%	1.1%	0.4%	3.3%	0.4%	1.1%	0.4%	3.3%
Totaal EG-8	14.2%	19.9%	14.0%	48.1%	10.6%	8.7%	2.9%	22.3%	8.5%	4.2%	1.2%	11.9%	1.2%	4.2%	1.2%	11.9%
USA	1.8%	3.4%	2.3%	7.5%					11.4%	13.7%	4.5%	29.5%				
JAP	0.4%	0.4%	0.3%	1.2%	3.4%	3.2%	1.7%	8.2%								
Tot.10 lan- den	16.5%	23.8%	16.6%	58.8%	14.1%	11.9%	4.5%	30.5%	17.9%	17.8%	5.8%	41.5%	5.8%	17.8%	5.8%	41.5%
R.V.W.	3.0%	18.0%	12.2%	43.2%	23.2%	38.3%	10.0%	69.5%	18.7%	24.4%	15.4%	58.5%	15.4%	24.4%	15.4%	58.5%
TOT. Wereld	28.4%	41.8%	28.8%	100.0%	37.3%	48.2%	14.6%	100.0%	36.6%	42.3%	21.1%	100.0%	21.1%	42.3%	21.1%	100.0%

SV = Producten met sterke vraag (d.w.z. met sterk groeiende "wereld"vraag)

MV = Producten met middelmatige vraag (d.w.z. met middelmatig groeiende "wereld"vraag)

ZV = Producten met zwakke vraag (d.w.z. met zwak groeiende "wereld"vraag)

Tot.ind. = Totaal voor de producten van de be- en verwerkende industrie.

(1) Incl. de intracommunautaire handel.

BRON : Volimex, DC II, EC: Rekeningen : Planbureau, SD.

Tabel I.3. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in 1985 (in %)

naar	B-L				DK				FR			
	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.
B-L	0.3%	0.4%	0.5%	1.2%	0.4%	0.7%	0.5%	1.6%	2.0%	3.2%	2.6%	7.8%
DK	0.3%	0.4%	0.5%	1.2%	0.4%	0.7%	0.5%	1.6%	2.0%	3.2%	2.6%	7.8%
FR	3.9%	7.0%	7.7%	18.6%	1.2%	2.4%	0.7%	4.2%				
D.B.R.	4.7%	6.9%	7.2%	18.7%	2.3%	6.6%	4.1%	13.0%	5.2%	5.6%	4.3%	15.0%
IERL	0.1%	0.1%	0.1%	0.4%	0.2%	0.4%	0.2%	0.8%	0.1%	0.1%	0.1%	0.4%
IT	1.5%	2.2%	2.1%	5.8%	0.9%	3.1%	0.2%	3.8%	3.0%	4.5%	2.9%	10.4%
NED	3.2%	5.5%	5.1%	13.8%	1.0%	1.3%	0.9%	3.2%	1.7%	1.8%	1.0%	4.5%
VK	2.2%	3.4%	4.1%	9.7%	2.2%	8.2%	2.1%	12.4%	2.9%	3.3%	2.0%	8.1%
Totaal EG-8	15.9%	25.5%	26.8%	68.3%	7.9%	22.5%	8.6%	39.0%	15.1%	18.8%	13.0%	46.9%
USA	1.0%	1.5%	3.0%	6.4%	3.1%	5.8%	2.3%	11.0%	2.2%	4.0%	2.4%	8.6%
JAP	0.2%	0.1%	0.5%	0.8%	0.6%	2.5%	0.2%	3.2%	0.4%	0.4%	0.4%	1.2%
Tot.10 lander	17.1%	27.1%	31.2%	75.4%	11.6%	30.6%	11.0%	53.3%	17.8%	23.2%	15.8%	56.8%
R.V.W.	6.3%	6.5%	11.9%	24.6%	12.8%	22.4%	11.4%	46.7%	13.8%	18.7%	10.8%	43.2%
TOT. Wereld	23.4%	33.6%	43.1%	100.0%	24.5%	53.0%	22.5%	100.0%	31.5%	41.9%	26.6%	100.0%

SV = Produkten met sterke vraag (d.w.z. met sterk groeiende "wereld"vraag)

MV = Produkten met middelmatige vraag (d.w.z. met middelmatig groeiende "wereld"vraag)

ZV = Produkten met zwakke vraag (d.w.z. met zwak groeiende "wereld"vraag)

Tot.ind. = Totaal voor de produkten van de be- en verwerkende industrie.

BEON : Volimex DG II, EG; Berekeningen : Planbureau SD.

Tabel I.3. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in 1985 (in %)

naar	IERL											
	D.B.R.					IT						
	Uitvoer van		Uitvoer van			Uitvoer van		Uitvoer van				
SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.	
B-L	1.8%	3.1%	1.4%	6.4%	2.1%	0.8%	1.3%	4.2%	0.8%	0.9%	1.3%	3.0%
DK	0.7%	0.9%	0.5%	2.2%	0.6%	0.2%	0.2%	0.9%	0.2%	0.3%	0.3%	0.8%
FR	3.9%	5.5%	2.3%	11.4%	5.2%	2.5%	1.0%	8.6%	2.8%	4.9%	6.4%	14.1%
D.B.R.				6.8%	2.0%	1.8%	10.6%	3.3%	4.5%	8.3%	16.2%	
IERL	0.3%	0.1%	0.1%	0.5%				0.1%	0.1%	0.1%	0.3%	
IT	2.7%	3.5%	1.5%	7.7%	2.4%	0.6%	0.9%	3.9%				
NED	2.6%	3.1%	2.5%	8.2%	3.6%	3.1%	0.4%	7.1%	0.8%	0.7%	1.2%	2.7%
VK	2.6%	4.1%	1.7%	8.4%	12.0%	11.2%	7.6%	30.8%	1.7%	2.5%	3.0%	7.2%
Totaal EG-8	14.3%	20.5%	9.9%	44.8%	32.6%	20.3%	13.3%	66.2%	9.7%	13.9%	20.7%	44.3%
USA	2.4%	6.6%	1.5%	10.6%	4.5%	2.7%	3.0%	10.2%	2.1%	3.7%	6.4%	12.1%
JAP	0.7%	0.6%	0.2%	1.5%	1.0%	0.3%	0.3%	1.7%	0.2%	0.3%	0.8%	1.2%
Tot.10 landen	17.4%	27.8%	11.6%	56.8%	38.2%	23.2%	16.6%	78.0%	12.0%	17.9%	27.8%	57.7%
R.v.W.	13.6%	18.3%	11.3%	43.2%	10.7%	8.3%	3.0%	22.0%	10.5%	15.6%	16.2%	42.3%
TOT. Wereld	31.0%	46.0%	22.9%	100.0%	48.9%	31.5%	19.6%	100.0%	22.5%	33.5%	44.0%	100.0%

Tabel I.3. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerkende industrie in 1985 (in %)

		NED				VK			
		Uitvoer van				Uitvoer van			
naar		SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.
B-L		4.1%	4.6%	4.1%	12.8%	1.4%	1.4%	1.8%	4.6%
DK		0.6%	0.6%	0.3%	1.5%	0.6%	0.4%	0.4%	1.5%
FR		4.0%	4.3%	1.6%	9.8%	3.2%	2.7%	1.4%	7.3%
D.B.R.		7.4%	8.6%	4.7%	20.7%	4.5%	3.8%	2.2%	10.4%
IERL		0.2%	0.2%	0.1%	0.5%	1.4%	1.6%	1.4%	4.5%
IT		2.0%	2.9%	0.6%	5.4%	2.0%	1.4%	1.0%	4.4%
NED						2.9%	1.7%	1.1%	5.7%
VK		3.5%	4.4%	1.8%	9.7%				
Totaal EG-8		21.8%	25.6%	13.1%	60.6%	16.0%	13.0%	8.2%	38.2%
USA		2.1%	2.0%	1.0%	5.1%	3.9%	6.4%	3.5%	13.7%
JAF		0.2%	0.3%	0.1%	0.6%	0.6%	0.5%	0.5%	1.6%
Tot.10 landen		24.2%	27.9%	14.2%	66.2%	20.5%	19.9%	13.1%	53.5%
R.v.W.		17.7%	11.2%	4.8%	33.8%	15.9%	16.8%	11.8%	46.5%
Tot. Wereld		41.9%	39.1%	19.0%	100.0%	36.5%	38.6%	24.9%	100.0%

Tabel I.3. - Structuur en bestemming per zone van de uitvoer van de be- en verwerken-
industrie in 1985 (in%)

naar	Totaal EG-8 (1)											
	USA					JAP						
	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.	SV	MV	ZV	Tot.ind.
B-L	1.7%	2.3%	1.7%	5.7%	1.1%	0.9%	0.3%	2.3%	0.4%	0.4%	0.1%	0.9%
DK	0.5%	0.5%	0.4%	1.4%	0.1%	0.1%	0.0%	0.3%	0.1%	0.3%	0.0%	0.4%
FR	2.9%	4.0%	2.7%	9.6%	1.5%	1.2%	0.3%	3.0%	0.7%	0.4%	0.2%	1.2%
D.L.R.	3.2%	3.7%	3.4%	10.2%	2.3%	1.6%	0.5%	4.4%	2.6%	1.1%	0.3%	4.0%
IEFL	0.4%	0.4%	0.3%	1.0%	0.5%	0.1%	0.1%	0.7%	0.1%	0.1%	0.0%	0.1%
IT	2.0%	2.6%	1.4%	6.0%	0.9%	0.8%	0.3%	1.9%	0.4%	0.1%	0.1%	0.6%
NED	2.1%	2.2%	1.8%	6.1%	1.7%	1.0%	0.4%	3.2%	0.7%	0.4%	0.1%	1.2%
VK	2.3%	3.4%	2.0%	7.7%	2.9%	2.1%	0.7%	5.7%	1.6%	0.9%	0.3%	2.7%
Totaal EG-8	15.1%	19.2%	13.7%	47.9%	10.9%	8.0%	2.6%	21.6%	6.4%	3.7%	1.0%	11.1%
USA	2.5%	4.8%	2.8%	10.1%				14.5%	18.3%	4.9%	37.6%	
JAP	0.5%	0.5%	0.4%	1.3%	3.6%	3.1%	1.5%	8.2%				
Tot.10 landen	18.0%	24.5%	16.8%	59.3%	14.6%	11.1%	4.1%	29.8%	20.6%	22.0%	5.9%	48.7%
R.v.W.	13.2%	16.3%	11.3%	40.7%	23.1%	36.5%	10.6%	70.2%	17.9%	21.3%	12.1%	51.3%
TOT. Wereld	31.2%	40.7%	28.1%	100.0%	37.7%	47.6%	14.8%	100.0%	38.8%	43.3%	18.0%	100.0%

SV = Producten met sterke vraag (d.w.z. met sterk groeiende "wereld"vraag)
 MV = Producten met middelmatige vraag (d.w.z. met middelmatig groeiende "wereld"vraag)
 ZV = Producten met zwakke vraag (d.w.z. met zwak groeiende "wereld"vraag)
 Tot.ind. = Totaal voor de producten van de be- en verwerkende industrie.
 (1) Incl. de intracommunautaire handel.

BRON : Volimex DG II, EG; Berekeningen : Planbureau, SD.

BIJLAGE II

**De specialisatie bij de uitvoer in 1985
Variaties tussen 1972 en 1983 en tussen 1983 en 1985**

**Uitvoer van de produkten van de be- en verwerkende in-
dustrie onderverdeeld in 16 bedrijfstakken**

**Verenigde Staten, Japan, 8 landen van de Europese
Gemeenschap en EG-8**

TABEL II.1 : DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER IN 1985. VARIATIES TUSSEN 1972 EN 1983 EN TUSSEN 1983 EN 1985

Be- en verwerkende industrie onderverdeeld in 16 bedrijfstakken
Rangschikking van de bedrijfstakken voor 10 sterk geïndustrialiseerde landen en voor de EG-8 (1)

(in lopende USD)

EG-8(1)	Cat.(2)	Niveau 1985 (3)	Variatie 1983-72 (4)	Variatie 1985-83 (4)	USA	Cat.(2)	Niveau 1985 (3)	Variatie 1983-72 (4)	Variatie 1985-83 (4)	JAP	Cat.(2)	Niveau 1985 (3)	Variatie 1983-72 (4)	Variatie 1985-83 (4)
1. Leder, lederwaren (6)	ZV	1.47	0.17	0.05	Overige transportmiddelen (5)	MV	2.16	0.31	0.26	Elektrisch en elektronisch materieel	SV	1.90	0.15	0.05
2. Voedingsmiddelen	MV	1.43	0.17	0.07	Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	SV	1.62	0.18	-0.03	Automobielen, motoren (5)	MV	1.62	0.58	0.03
3. Textiel, kleding (6)	ZV	1.34	0.07	0.08	Div. prod. v/d be- en verwerk. industrie (7)	ZV	1.33	-0.38	0.46	Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	SV	1.42	0.17	-0.04
4. Chemische en farmaceutische producten	SV	1.23	0.05	0.04	Machines voor landbouw en industrie	MV	1.24	-0.07	-0.06	Overige transportmiddelen (5)	MV	1.26	-0.92	-0.05
5. Mineralen en niet-metaalhoudende prod.	ZV	1.20	0.01	0.05	Elektrisch en elektronisch materieel	SV	1.08	0.08	-0.13	IJzer- en staalnijv. en non-ferro-metalen	ZV	1.12	-0.13	-0.12
6. Rubber en plastic	MV	1.19	-0.01	0.02	Chemische en farmaceutische producten	SV	1.05	0.04	0.01	Machines voor landbouw en industrie	MV	0.90	0.28	0.02
7. Metaalproducten	ZV	1.18	0.03	0.06	Voedingsmiddelen	MV	0.95	-0.03	-0.09	Rubber en plastic	MV	0.79	-0.09	-0.12
8. Div. prod. v/d be- en verwerk. industrie (7)	ZV	1.14	0.13	-0.13	Papier, papierwaren, drukwerk	MV	0.82	0.07	-0.13	Metaalproducten	ZV	0.77	-0.19	-0.11
9. IJzer- en staalnijv. en non-ferro-metalen	ZV	1.03	0.04	0.03	Automobielen, motoren (5)	MV	0.80	-0.36	0.08	Mineralen en niet-metaalhoudende prod.	ZV	0.66	0.00	-0.04
10. Machines voor landbouw en industrie	MV	0.99	-0.07	0.01	Rubber en plastic	MV	0.76	-0.03	0.05	Textiel, kleding (6)	ZV	0.62	-0.50	-0.14
11. Hout en houten meubelen (7)	ZV	0.88	0.21	0.06	Mineralen en niet-metaalhoudende prod.	ZV	0.67	-0.01	-0.05	Div. prod. v/d be- en verwerk. industrie (7)	ZV	0.62	-0.22	-0.02
12. Elektrisch en elektronisch materieel	SV	0.80	-0.14	0.01	Metaalproducten	ZV	0.64	-0.03	-0.13	Chemische en farmaceutische producten	SV	0.46	-0.25	-0.03
13. Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	SV	0.78	-0.11	0.03	Hout en houten meubelen (7)	ZV	0.54	0.07	-0.03	Leder, lederwaren (6)	ZV	0.20	-0.33	-0.26
14. Automobielen, motoren (5)	MV	0.76	-0.12	-0.09	IJzer- en staalnijv. en non-ferro-metalen	ZV	0.43	-0.02	-0.01	Papier, papierwaren, drukwerk	MV	0.20	-0.03	0.00
15. Papier, papierwaren, drukwerk	MV	0.70	0.10	0.04	Textiel, kleding (6)	ZV	0.36	-0.00	-0.03	Voedingsmiddelen	MV	0.11	-0.12	-0.02
16. Overige transportmiddelen (5)	MV	0.69	0.12	-0.04	Leder, lederwaren (6)	ZV	0.28	0.12	-0.01	Hout en houten meubelen (7)	ZV	0.09	-0.24	-0.01

(1) Incl. de intracommunautaire handel

(2) Categorieën : SV = Producten met sterk groeiende 'wereldvraag'

MV = Producten met middelmatig groeiende 'wereldvraag'

ZV = Producten met zwak groeiende 'wereldvraag'

(3) Specialisatie bij de uitvoer : niveauindexcijfer

uitvoer van een bedrijfstak van een land / totaal van de uitvoer van die bedrijfstak voor de OESO-zone

totaal van de be- en verwerkende industrie van dit land / totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de OESO

(4) Variatie : verschil van de specialisatieindexcijfers tussen 1983 en 1972 ; tussen 1985 en 1983

(5) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met middelmatige groei van de vraag

(6) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met zwakke groei van de vraag

(7) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met zwakke groei van de vraag

Bron : Volimex, OG II, EG ; berekeningen : Planbureau, SD

TABEL II.1 : DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER IN 1985. VARIATIES TUSSEN 1972 EN 1983 EN TUSSEN 1983 EN 1985 (Vervolg 1)

Be- en verwerkende industrie onderverdeeld in 16 bedrijfstakken
Rangschikking van de bedrijfstakken voor 10 sterk geïndustrialisende landen en voor de EG-8 (1)

(in lopende USD)

B-L	Cat.(2)	Niveau			DK	Cat.(2)	Niveau			FR	Cat.(2)	Niveau		
		1985 (3)	1983-72 (4)	Variatie 1985-83 (4)			1985 (3)	1983-72 (4)	Variatie 1985-83 (4)			1985 (3)	1983-72 (4)	Variatie 1985-83 (4)
1. Div. prod. v/d be- en verwerk. industrie (7)	ZV	3.53	1.97	-0.26	Voedingsmiddelen	MV	4.77	-0.36	0.18	Voedingsmiddelen	MV	1.55	0.02	0.05
2. IJzer- en staalnijv. en non-ferrosmetalen	ZV	1.86	-0.41	0.05	Hout en houten meubelen (7)	ZV	3.00	1.02	0.21	Rubber en plastic	MV	1.42	-0.19	-0.01
3. Textiel, kleding (6)	ZV	1.62	-0.11	0.03	Rubber en plastic	MV	1.31	-0.07	0.15	Mineralen en niet- metaalhoudende prod.	ZV	1.30	0.11	0.07
4. Voedingsmiddelen	MV	1.54	0.31	0.19	Textiel, kleding (6)	ZV	1.23	0.05	0.15	IJzer- en staalnijv. en non-ferrosmetalen	ZV	1.28	0.10	0.10
5. Mineralen en niet- metaalhoudende prod.	ZV	1.38	-0.32	0.06	Metalen	ZV	1.15	0.06	0.18	Textiel, kleding (6)	ZV	1.27	-0.16	0.10
6. Chemische en farmaceutische producten	SV	1.23	0.16	0.07	Machines voor landbouw en industrie	MV	1.00	-0.07	0.04	Chemische en farmaceutische producten	SV	1.26	0.11	0.07
7. Rubber en plastic	MV	1.20	0.13	0.05	Overige transport- middelen (5)	MV	0.96	0.29	-0.12	Metalen	ZV	1.15	0.11	0.01
8. Automobielen, motoren (5)	MV	0.94	0.08	-0.14	Elektrisch en elektro- nisch materiaal	SV	0.90	-0.17	0.11	Leder, lederwaren (6)	ZV	1.13	-0.44	0.09
9. Hout en houten meubelen (7)	ZV	0.90	-0.10	0.00	Mineralen en niet- metaalhoudende prod.	ZV	0.87	0.09	-0.17	Overige transport- middelen (5)	MV	0.99	0.21	-0.06
10. Metalen	ZV	0.79	-0.05	0.12	Chemische en farmaceutische producten	SV	0.83	0.05	0.05	Elektrisch en elektro- nisch materiaal	SV	0.85	0.03	0.03
11. Papier, papierwaren, drukwerk	MV	0.65	-0.02	0.00	Leder, lederwaren (6)	ZV	0.77	0.07	0.09	Machines voor landbouw en industrie	MV	0.83	0.07	-0.03
12. Machines voor landbouw en industrie	MV	0.42	-0.06	0.05	Papier, papierwaren, drukwerk	MV	0.67	0.21	0.05	Automobielen, motoren (5)	MV	0.82	-0.20	-0.12
13. Elektrisch en elektro- nisch materiaal	SV	0.39	-0.18	-0.03	Div. prod. v/d be- en verwerk. industrie (7)	ZV	0.41	-0.05	0.01	Papier, papierwaren, drukwerk	MV	0.77	0.10	0.07
14. Leder, lederwaren (6)	ZV	0.33	-0.22	0.05	IJzer- en staalnijv. en non-ferrosmetalen	ZV	0.40	0.24	-0.05	Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	SV	0.68	-0.16	-0.01
15. Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	SV	0.25	0.05	-0.01	Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	SV	0.39	0.03	0.01	Hout en houten meubelen (7)	ZV	0.66	0.06	0.01
16. Overige transport- middelen (5)	MV	0.17	-0.09	0.00	Automobielen, motoren (5)	MV	0.12	0.03	-0.01	Div. prod. v/d be- en verwerk. industrie (7)	ZV	0.52	0.05	-0.01

(1) Incl. de intracomunautaire handel

(2) Categorieën : SV = Producten met sterk groeiende "wereldvraag"

MV = Producten met matig groeiende "wereldvraag"

ZV = Producten met zwak groeiende "wereldvraag"

(3) Specialisatie bij de uitvoer : niveauindexcijfer

uitvoer van een bedrijfstak van een land / totaal van de uitvoer van die bedrijfstak voor de OESO-zone

totaal uitvoer van de be- en verwerkende industrie van dit land / totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de OESO

(4) Variatie : verschil van de specialisatieindexcijfers tussen 1983 en 1972 ; tussen 1985 en 1983

(5) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met matig groeiende groei van de vraag

(6) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met zwakke groei van de vraag

(7) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met zwakke groei van de vraag

Bron : Volmax , DG II , EG ; berekeningen : Planbureau , SD

TABEL II.1 : DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER IN 1985. VARIATIES TUSSEN 1972 EN 1983 EN TUSSEN 1983 EN 1985 (Vervolg 2)

Be- en verwerkende industrie onderverdeeld in 16 bedrijfstakken
Rangschikking van de bedrijfstakken voor 10 sterk geïndustrialiseerde landen en voor de EG-8 (1)

(In lopende USD)

OBR	Cat.(2)	Niveau 1985 (3)	Variatie 1983-72 (4)	Variatie 1985-83 (4)	IERL	Cat.(2)	Niveau 1985 (3)	Variatie 1983-72 (4)	Variatie 1985-83 (4)	IT	Cat.(2)	Niveau 1985 (3)	Variatie 1983-72 (4)	Variatie 1985-83 (4)
1. Machines voor landbouw en industrie	MV	1.24	-0.22	0.03	Voedingsmiddelen	MV	3.93	-1.57	0.07	Leder, lederwaren (8)	ZV	6.52	1.25	0.10
2. Metaalproducten	ZV	1.23	-0.15	0.07	Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	SV	3.55	3.17	0.21	Textiel, kleding (6)	ZV	2.78	0.49	0.24
3. Automobielen, motoren (5)	MV	1.20	-0.01	-0.11	Div. prod. v/d be- en verwerk. industrie (7)	ZV	1.80	-1.61	-0.01	Mineralen en niet-metaalhoudende prod.	ZV	2.10	0.31	0.01
4. Chemische en farmaceutische producten	SV	1.19	-0.06	0.01	Chemische en farmaceutische producten	SV	1.25	0.32	0.04	Hout en houten meubelen (7)	ZV	1.77	0.82	0.11
5. Rubber en plastic	MV	1.16	0.08	0.02	Textiel, kleding (6)	ZV	1.01	-0.58	-0.19	Metaalproducten	ZV	1.74	0.45	-0.08
6. IJzer- en staalnijv. en non-ferroetalen	ZV	1.00	0.10	0.01	Mineralen en niet-metaalhoudende prod.	ZV	1.01	-0.04	-0.04	Rubber en plastic	MV	1.31	-0.21	0.07
7. Textiel, kleding (6)	ZV	0.97	0.15	0.05	Rubber en plastic	MV	0.84	-0.44	-0.17	Machines voor landbouw en industrie	MV	1.19	0.07	-0.02
8. Mineralen en niet-metaalhoudende prod.	ZV	0.95	-0.06	0.06	Metaalproducten	ZV	0.77	0.12	0.09	Div. prod. v/d be- en verwerk. industrie (7)	ZV	1.13	0.30	0.04
9. Elektrisch en elektronisch materiaal	SV	0.87	-0.21	0.00	Elektrisch en elektronisch materiaal	SV	0.76	0.32	0.05	Chemische en farmaceutische producten	SV	0.80	-0.02	-0.00
10. Voedingsmiddelen	MV	0.77	0.30	0.04	Leder, lederwaren (8)	ZV	0.49	-1.41	-0.24	IJzer- en staalnijv. en non-ferroetalen	ZV	0.75	0.19	0.02
11. Hout en houten meubelen (7)	ZV	0.77	0.12	0.08	Hout en houten meubelen (7)	ZV	0.45	-0.00	0.03	Voedingsmiddelen	MV	0.73	-0.00	0.17
12. Div. prod. v/d be- en verwerk. industrie (7)	ZV	0.77	0.23	-0.21	Machines voor landbouw en industrie	MV	0.31	0.16	-0.01	Elektrisch en elektronisch materiaal	SV	0.65	-0.26	-0.04
13. Papier, papierwaren, drukwerk	MV	0.75	0.23	0.04	IJzer- en staalnijv. en non-ferroetalen	ZV	0.28	-0.10	-0.02	Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	SV	0.60	-0.23	0.07
14. Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	SV	0.72	-0.41	-0.01	Papier, papierwaren, drukwerk	MV	0.27	-0.15	-0.03	Overige transportmiddelen (5)	MV	0.59	-0.01	-0.02
15. Overige transportmiddelen (5)	MV	0.63	0.22	-0.05	Overige transportmiddelen (5)	MV	0.08	-0.42	0.02	Papier, papierwaren, drukwerk	MV	0.49	0.02	0.05
16. Leder, lederwaren (6)	ZV	0.56	0.08	0.02	Automobielen, motoren (5)	MV	0.05	0.12	-0.13	Automobielen, motoren (5)	MV	0.43	-0.30	-0.08

(1) Incl. de intracommunautaire handel

(2) Categorieën : SV = Producten met sterk groeiende "wereldvraag"
MV = Producten met middelmatig groeiende "wereldvraag"
ZV = Producten met zwak groeiende "wereldvraag"

(3) Specialisatie bij de uitvoer : niveauindexcijfer
= uitvoer van een bedrijfstak van een land / totaal van de uitvoer van die bedrijfstak voor de OESO-zone

= totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van dit land / totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de OESO

(4) Variatie : verschil van de specialisatieindexcijfers tussen 1983 en 1972, tussen 1985 en 1983

(5) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met middelmatige groei van de vraag

(6) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met zwakke groei van de vraag

(7) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met zwakke groei van de vraag

Bron : Volleex, DG II, EG; berekeningen : Planbureau, SO

TABEL II.1 : DE SPECIALISATIE BIJ DE UITVOER IN 1985. VARIATIES TUSSEN 1972 EN 1983 EN TUSSEN 1983 EN 1985 (vervolg 3)

Be- en verwerkende industrie onderverdeeld in 16 bedrijfstakken
Rangschikking van de bedrijfstakken voor 10 sterk geïndustrialiseerde landen en voor de EG-8 (1)

(in lopende USD)

NED	Cat.(2)	Niveau 1985 (3)	Variatie 1983-72 (4)	Variatie 1985-83 (4)	VK	Cat.(2)	Niveau 1985 (3)	Variatie 1983-72 (4)	Variatie 1985-83 (4)
1. Voedingsmiddelen	MV	3.63	0.37	0.16	Div. prod. v/d be- en verwerk.industrie (7)	ZV	1.82	-0.70	-0.26
2. Chemische en farmaceutische produkten	SV	2.00	0.23	0.06	Chemische en farmaceutische produkten	SV	1.26	0.13	0.06
3. Rubber en plastic	MV	1.02	0.00	0.03	Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	SV	1.20	0.10	0.12
4. Textiel, kleding (6)	ZV	0.98	-0.24	0.08	Machines voor landbouw en industrie	MV	1.18	-0.13	-0.00
5. Metaalprodukten	ZV	0.96	-0.02	0.10	Overige transportmiddelen (5)	MV	1.13	0.36	0.02
6. IJzer- en staalnijv. en non-ferrometalen	ZV	0.93	0.09	0.02	Voedingsmiddelen	MV	1.11	0.22	-0.01
7. Informatica, bureautica, precisie-instrumenten	SV	0.89	0.12	0.01	Metaalprodukten	ZV	1.03	-0.07	0.11
8. Papier, papierwaren, drukwerk	MV	0.89	0.02	0.05	Rubber en plastic	MV	1.02	0.03	-0.02
9. Mineralen en niet-metaalhoudende prod.	ZV	0.84	-0.08	-0.01	Textiel, kleding (6)	ZV	1.01	0.06	0.05
10. Elektrisch en elektronisch materiaal	SV	0.80	-0.42	0.02	Mineralen en niet-metaalhoudende prod.	ZV	1.00	-0.04	-0.09
11. Leder, lederwaren (6)	ZV	0.60	0.00	0.04	Elektrisch en elektronisch materiaal	SV	0.98	0.06	0.03
12. Hout en houten meubelen (7)	ZV	0.58	0.05	0.06	IJzer- en staalnijv. en non-ferrometalen	ZV	0.85	0.14	-0.08
13. Machines voor landbouw en industrie	MV	0.53	0.03	0.01	Papier, papierwaren, drukwerk	MV	0.70	0.10	0.04
14. Overige transportmiddelen (5)	MV	0.43	-0.27	-0.14	Leder, lederwaren (6)	ZV	0.63	-0.10	0.03
15. Auto's, motoren (5)	MV	0.21	0.02	-0.02	Auto's, motoren (5)	MV	0.46	-0.36	-0.06
16. Div. prod. v/d be- en verwerk.industrie (7)	ZV	0.21	-0.15	-0.05	Hout en houten meubelen (7)	ZV	0.39	0.13	0.03

(1) Incl. de intracommunautaire handel

(2) Categorieën : SV = Produkten met sterk groeiende "wereldvraag"
MV = Produkten met middelmatig groeiende "wereldvraag"
ZV = Produkten met zwak groeiende "wereldvraag"

(3) Specialisatie bij de uitvoer : niveauindexcijfer
uitvoer van een bedrijfstak van een land / totaal van de uitvoer van die bedrijfstak voor de OESO-zone

=
totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van dit land / totale uitvoer van de be- en verwerkende industrie van de OESO

(4) Variatie : verschil van de specialisatieindexcijfers tussen 1983 en 1972 ; tussen 1985 en 1983

(5) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met middelmatige groei van de vraag

(6) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met zwakke groei van de vraag

(7) Samen behoren die twee bedrijfstakken tot de categorie met zwakke groei van de vraag

Bron : Volimex , DG II , EG ; berekeningen : Planbureau , SD